

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra řízení



Diplomová práce

Management regionálního rozvoje

Martina Malíková

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra řízení

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Martina Malíková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Management regionálního rozvoje

Název anglicky

Regional Development Management

Cíle práce

Cílem práce je navrhnout konkrétní opatření, která povedou ke zlepšení regionálního rozvoje Plzeňského kraje.

Metodika

V první části práce bude popsána a zhodnocena současná podpora pro malé a střední podniky v České republice, Plzeňském kraji. Využita bude SLEPT analýza, analýza potřeb STAKEHOLDERU, SWOT ANALÝZA. Návrhová část bude obsahovat doporučení pro daný region, investiční nástroje, dotační nástroje a návrh dalšího postupu.

Doporučený rozsah práce

60-80

Klíčová slova

management, region, regionální rozvoj, Plzeňský kraj, malé a střední podniky

Doporučené zdroje informací

BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. Teorie regionálního rozvoje – Nástin, kritika, implikace. Vyd. 2. Karolinum, 2011. ISBN: 9788024619743.

Hrabánková, Magdalena et al. Faktory regionálního rozvoje a jejich vliv na sociálně-ekonomický potenciál regionu: vědecká monografie. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2011. 111 s. ISBN 978-80-7204-752-9.

WOKOUN, René et al. Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

WOKOUN R., MALINOVSKÝ J. a kol.: Regionální rozvoj. Linde Praha a.s., 2008, 322 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

WOKOUN R., MATES P. (eds.): Management regionální politiky a reforma veřejné správy. Linde Praha a.s., 2006, 352 s. ISBN 80-7201-547-8.

Předběžný termín obhajoby

2016/02 (únor)

Vedoucí práce

Dr. Mgr. Ing. Daniel Toth, Ph.D.

Elektronicky schváleno dne 18. 3. 2014

prof. Ing. Ivana Tichá, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 22. 10. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 26. 10. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Management regionálního rozvoje" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce, s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 25. 11. 2015 _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Dr. Ing. Mgr. Danielu Tothovi, Ph.D. za odborné vedení práce, inspirativní podněty a připomínky.

Management regionálního rozvoje

Regional Development Management

Souhrn

Práce je zaměřena na management regionálního rozvoje v Plzeňském kraji. Důležitým aspektem práce je využívání dotačních prostředků pro malé a střední podniky primárně působící ve zpracovatelském průmyslu a vytyčení regionálních aktérů, kteří nabízejí těmto subjektům možnosti podpory. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části je definován regionální rozvoj a jeho vybrané teorie, regionální politika EU a ČR a nástroje této politiky. V praktické části je nejprve charakterizován Plzeňský kraj a dále je pozornost věnována analýze úspěšnosti MSP v čerpání dotací na území tohoto kraje. Následně se práce zabývá návrhem konkrétních opatření, která přispějí k intenzivnějšímu rozvoji Plzeňského kraje.

Summary

The work is focused on regional development management in Pilsen region. The work has very important aspect which is use of subsidies means for small and medium sized businesses primarily active in processing industry and identification of regional players, which offers the options of support to these entities. The work is divided into theoretical and practical part. Theoretical part includes the definition of regional development and its selected theories, regional policy of EU and ČR and the tools of this policy. The practical part includes the characterization of Pilsen region and it also deals with analyse of MSP success in consumption of subsidies in this area. Furthermore the work discusses setting of particular precautions, which contribute to more intensive development of Pilsen region.

Klíčová slova: management, region, regionální rozvoj, Plzeňský kraj, malé a střední podniky, dotace, Operační program Podnikání a inovace

Keywords: management, region, regional development, Pilsen region, small and medium enterprises, subsidies, Operational Programme Enterprise and Innovations

Obsah

1. Úvod do problému	9
2. Cíle a metodika	10
2.1 Cíle	10
2.2 Metodika	10
3. Teoretická východiska	11
3.1 Regionální rozvoj	11
3.1.1 Historie	11
3.1.2 Teorie regionálního rozvoje	12
3.1.3 Institucionální teorie	15
3.1.4 Regionální rozvoj a jeho vztah k dalším vědám.....	21
3.2 Region, územní plánování a rozvoj.....	24
3.2.1 Region.....	24
3.2.2 Územní plánování a rozvoj.....	28
3.3. Regionální politika EU.....	29
3.4 Regionální politika ČR.....	32
3.4.1 Nástroje regionální politiky	35
3.5 Regionální management.....	36
4. Praktická část	39
4.1 Plzeňský kraj	39
4.1.1 Socio-ekonomická analýza	39
4.1.2 SWOT analýza.....	41
4.1.3 Analýza stakeholderů	43
4.1.4 Regionální aktéři	44
4.2 Finanční nástroje CzechInvestu	49
4.2.1 Investiční pobídky	50

4.2.2 OPPI	53
4.3 Analýza čerpání MSP v jednotlivých programech OPPI na území Plz. kraje	57
4.3.1 Úspěšnost čerpání OPPI.....	71
4.3.2 Čerpání OPPI dle CZ – NACE	73
4.3.3 Lokalizace projektů MSP v OPPI.....	75
4.4 Porovnání čerpání v OPPI v Plzeňském kraji a ČR	76
4.5 Návrhová část.....	78
5. Diskuse a závěr	82
5.1 Závěr	82
Seznam použité literatury	86
Seznam tabulek a grafů.....	90
Přílohy.....	92

1. Úvod do problému

Tato práce se zabývá tématem management regionálního rozvoje v Plzeňském kraji. Každý region v České republice, ale i v ostatních zemích, usiluje především o konkurenceschopnost. Pro dnešní dobu jsou charakteristické dynamické změny, na které by měl management regionů pružně zareagovat. Pojem regionální management není dosud zcela běžně zavedeným termínem. Samotná historie tohoto pojmu je poměrně krátká. Převážná část odborné veřejnosti si definuje tento termín dle svých potřeb. Regionální management je neodmyslitelně spojen s regionální politikou České republiky a s regionální politikou Evropské unie (EU). V odborné literatuře nalezneme velmi vysoký počet teorií regionálního rozvoje. Vzhledem k zaměření této práce je vybrána oblast institucionálních teorií. Dnešní řízení regionálního rozvoje je poměrně členité. Do role zde vstupuje stát, obce, města, kraje, ale také veřejnost a další široký počet regionálních aktérů. Každý z těchto hráčů ovlivňuje více či méně podnikatelské prostředí. Zejména po vstupu České republiky do EU se stal tento pojem častěji užívaným i pro laickou veřejnost. S tím souvisí snaha lidí přispět k rozvoji regionu, ve kterém žijí. Každý region má svá místní specifika, která je nutno zohlednit. Pro management regionálního rozvoje je stěžejní právě synergický efekt zapojených aktérů.

Pro účely praktické části práce si autorka vybrala Plzeňský kraj, jelikož má k území profesní i osobní vazby. Autorka se zaměřila především na malé a střední podniky (MSP) zabývající se zpracovatelským průmyslem. Úvodní praktickou část tvoří analýza relevantních subjektů, které nabízejí možnosti podpory primárně pro MSP na území Plzeňského kraje. Z těchto subjektů jsou detailně rozebrány finanční nástroje agentury CzechInvest. Právě dotační nástroje mají dle autorky jeden z nejzásadnějších vlivů na regionální rozvoj. V práci je tak analyzován Operační program Podnikání a inovace (OPPI) a investiční pobídky. V této souvislosti se tak nabízejí otázky: Jsou pro malé a střední podniky v Plzeňském kraji investiční pobídky atraktivní stejně jako OPPI? Mají tyto možnosti podpory stejný vliv na počet nově vzniklých pracovních míst? Tyto otázky jsou zároveň podkladem pro hypotézy, které autorka v práci ověřuje.

V práci je velmi detailně zhodnoceno končící programové období OPPI 2007 - 2014 a zároveň úspěšnost čerpání dotačních prostředků MSP v Plzeňském kraji v porovnání

s ostatními regiony České republiky. Jak již bylo uvedeno výše, práce se zaměřuje na MSP z oblasti zpracovatelského průmyslu. Mezuregionální srovnání může poskytnout nový pohled na problematiku čerpání dotací.

Závěr práce je věnován shrnutí výsledků analýzy a meziregionální komparaci, na základě kterých budou navržena konkrétní opatření. Opatření navrhuje autorka s ohledem na eventuelní možnost existence a využití „BEST PRACTICE“ z jiných regionů.

2. Cíle a metodika

Podstatou práce bude zmapování čerpání dotačních prostředků podnikatelskými subjekty na území Plzeňského kraje a navržení nových opatření, která budou mít vliv na zvýšení úspěšnosti využití těchto prostředků, konkurenceschopnosti podniků a celého regionu.

2.1 Cíle

Hlavním cílem práce je navrhnout konkrétní opatření, která povedou ke zvýšení využitelnosti, zefektivnění nástrojů a koordinace podpory pro MSP v Plzeňském kraji. Dílčím cílem práce je charakterizovat současný stav regionálního rozvoje a analyzovat nástroje, které se v jeho rámci v současné době v Plzeňském kraji používají nejvíce - tj. dotace z OPPI a investiční pobídky.

2.2 Metodika

Téma bylo zvoleno na základě jeho aktuálnosti. Vzhledem ke své obsáhlosti bylo téma vymezeno primárně pro MSP podnikající ve zpracovatelském průmyslu a na území Plzeňského kraje. Plzeňský kraj byl vybrán, jelikož zde má autorka osobní i pracovní vazby. V práci byly využity znalosti, které byly získány studiem odborné literatury, příslušné legislativy a důvěryhodných internetových zdrojů. Teoretická část práce definuje základní pojmy, které se promítají do předmětu zájmu práce. V praktické části práce jsou využity běžné metody získávání potřebných dat. Jedná se především o kvantitativní analýzu potřebných dokumentů. Úvod praktické části se věnuje fyzicko-geografické a socioekonomické charakteristice cílového regionu. Následuje SWOT analýza, která vymezuje silné a slabé vnitřní stránky regionu, zároveň upozorňuje na vnější možné příležitosti a hrozby. SWOT analýza autorce umožnila nastínit eventuelní možné budoucí zaměření na nejkritičtější oblasti. Dále byla provedena identifikace stakeholderů pro

zkoumanou oblast. Byly zanalyzovány subjekty působící v oblasti podpory rozvoje podnikatelského prostředí daného regionu. Na základě výsledků provedených analýz byla pozornost věnována nástrojům Agentury pro podporu podnikání a investic CzechInvest, tj. investičním pobídkám a dotacím. V této souvislosti byly stanoveny následující hypotézy: „Domnívám se, že investiční pobídky nejsou pro MSP vhodným nástrojem veřejné podpory. Zároveň význam investičních pobídek pro MSP na tvorbu nových pracovních míst je minimální.“ V případě analýzy OPPI byla stanovena následující hypotéza: „MSP v Plzeňském kraji nevyužívají dostatečně efektivně možnosti čerpání OPPI v porovnání s ostatními kraji ČR.“ Po vyvrácení či potvrzení následujících tvrzení budou navržena konkrétní opatření, která budou vycházet z metody „BEST PRACTICE“. Za pomoci vybrané metody budou identifikovány a implementovány nejlepší příklady, zkušenosti z praxe, které budou aplikovatelné pro vymezený region.

3. Teoretická východiska

3.1 Regionální rozvoj

3.1.1 Historie

Samotnému vzniku regionálního rozvoje předcházela regionalismus – úsilí vypořádat se s kulturní a etnickou emancipací začátkem 20. století. Prvořadý zájem věnoval regionalismus otázkám sociálním, správním, kulturním a hospodářským. Regionální rozvoj můžeme považovat za poměrně mladou vědu. Vznikl v období 30. let 20. století jako reakce na situaci dané doby: konec 1. světové války, hospodářská krize aj. Regionální rozvoj se od svého počátku věnoval správním, hospodářským a sociálním tématům. Konec 2. světové války znamenal nové pojetí regionálního rozvoje. Byla zde akutní potřeba řešit situaci válkou zničených regionů a především „nastartování“ hospodářského vzestupu. Na začátku 50. let 20. století založil Walter Isard novou vědní disciplínu, regionální vědu. Isard se zabýval vzájemnými vztahy prostorových jevů a procesů a prostorovou organizací společnosti.¹

¹ STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009. s. 14.

„Předmětem zkoumání regionalistiky je vlastní region (jako určité vymezené území), který lze obecně specifikovat na základě tří charakteristik: prostoru, velikosti a věcného obsahu.“²

Tento systém vycházel z potřeb řešit koncepčně rozvoj území (regionů) na základě různých zkušeností z další vědních oborů. V 60. letech 20. století stoupá význam behaviorálních faktorů. Regionální rozvoj byl chápán jako sounáležitost osob s územím, kde žijí. Ve veřejné správě a regionálním plánování docházelo ke vzniku regionů za určitým účelem. Jednalo se o střední stupeň vlády, která byla motivovaná úsilím zefektivnit veřejné a správní působení. Začalo se využívat moderních manažerských postupů. Regiony získávají na významu a důležitosti a začínají být skloňovány i v dalších vědních oborech (geografie, územní správa, veřejná správa).³

Dnes se používá další pojem vztahující se k regionálnímu rozvoji, tzv. „neoregionalismus“. Dle Krejčího⁴ jsou v neoregionalismu hlavními iniciátory obyvatelé na základě své vlastní iniciativy, tzv. BOTTOM-UP koncept. Jedná se o protiklad dosavadního často využívaného konceptu TOP-DOWN. V tomto konceptu v roli iniciátora vystupuje stát a jeho regionální politika. Koncept BOTTOM-UP reaguje na současný stoupající význam národních a nadnárodních struktur. Snaha regionů reagovat na danou situaci vede ke vzniku regionální úrovně státu (pokud neexistuje) a k posílení regionální samosprávy. Příkladem může být vznik Výboru regionů při EU. Prvopočáteční regionalismus a neoregionalismus kladou důraz na roli aktéra a obnovu zájmu o kulturu, historii, etnika a z nich vyplývající aktivity. Regiony se snaží o vytvoření vlastní prezentace po ekologické a ekonomické stránce. Také v regionálním rozvoji se setkáme se společenskými trendy.

3.1.2 Teorie regionálního rozvoje

Pro regionální rozvoj nalezneme v literatuře celou řadu teorií. Soubor těchto teorií je mnohdy koncepčně zcela protichůdný. Jednotlivé teorie převážně usilují o vysvětlení, proč dochází k rozdílům mezi úspěšnými a neúspěšnými regiony. Různé teorie zmiňují také nástroje a doporučení, které povedou k úspěšnému rozvoji slabších regionů.⁵ Z koncepčně

² KREJČÍ, T., KLUSÁČEK, P., KONEČNÝ, O., RUDA, A. *Regionální rozvoj: teorie, aplikace, regionalizace*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2010. s. 5 - 8.

³ STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009. s. 14.

⁴ KREJČÍ, T., KLUSÁČEK, P., KONEČNÝ, O., RUDA, A. *Regionální rozvoj: teorie, aplikace, regionalizace*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2010. s. 5 - 8.

⁵ Tamtéž, s. 5 - 8.

rozdílných teorií se prosadily následující metodologické směry: pozitivismus (např. lokalizační teorie), přístupy ovlivněné hermeneutikou (např. teorie učících se regionů), strukturalismus (např. regulační teorie) či kritický realismus (např. teorie prostorových dělb práce). Ekonomický směr poskytl inspiraci pro značné množství teorií: neoklasické, keynesiánské, neomarxistické, neoliberální a institucionální.⁶

Intelektuální roztržičnost teorií regionálního rozvoje vychází především z toho, že konkrétní teorie jsou odrazem politického postoje svého tvůrce, místa a doby vzniku, rozdílných filosofických východisek, odlišné odborné zkušenosti a profilů svých zadavatelů. Teorie mají významné praktické i poznávací hledisko a znalost teorií je dle Blažka⁷ základem pro koncipování adekvátní regionální politiky a regionální rozvojové strategie.

Damborský⁸ zmiňuje tradiční dělení regionálního rozvoje do dvou skupin. První skupina obsahuje teorie regionální rovnováhy (tzv. konvergenční teorie) a v druhé skupině nalezneme teorie regionální nerovnováhy (tzv. divergenční teorie). Konvergenční teorie spatřuje základní směr regionálního rozvoje ve vyrovnání rozdílů mezi regiony. U konvergenční teorie nalezneme podstatně delší časové horizonty. Divergenční teorie zastává přesvědčení, že v probíhajícím vývoji dochází spíše k prohlubování meziregionálních rozdílů. Hlavní rozdíl vyvstává v tom, zda autoři dají přednost mechanismům a procesům směřujícím k nivelizaci, nebo zda jsou pro ně podstatnější procesy a mechanismy diferenciační. Většina autorů uznává i existenci opačných procesů. Tyto vyrovnávací mechanismy považují ale pouze za dočasné, případně náhodné. V tomto dělení teorií nacházíme problém v přesném definování a odlišném chápání časového horizontu, kdy by mělo dojít k oné konvergenci či divergenci.

Pro pojem regionální rozvoj nenalezneme také dle Damborského přesnou definici. Pro přiblížení pojmu autorka použije výklad od Stimsona, Stougha a Robertse⁹: „*Regionální rozvoj je aplikace ekonomických procesů a zdrojů dostupných v regionu, jejichž výsledkem je udržitelný rozvoj a požadované ekonomické výsledky pro region, které splní očekávání*

⁶ BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. s. 269 - 270.

⁷ Tamtéž, s. 9.

⁸ WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. s. 11 - 12.

⁹ STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009. s. 27.

podniků, rezidentů i nerezidentů.“ Pro určení regionálního rozvoje můžeme dle Damborského¹⁰ využít akademický či praktický přístup. Praktický přístup je využíván převážně mimo akademickou sféru, setkáme se s ním na krajských, městských, obecních úřadech, privátních společnostech. V praktické rovině je na regionální rozvoj nahlíženo jako na dokonalejší využití a nárůst ambic systematicky určeného prostoru, které vzniká následkem socioekonomických aktivit a zohlednění přírodních zdrojů. Vyšší využití se odráží ve zlepšující se konkurenceschopnosti soukromých sektorů, vzrůstá životní úroveň obyvatelstva a dochází ke zlepšení životního prostředí aj. K hodnocení potenciálu regionu jsou použity ekonomické ukazatele – HDP, míra nezaměstnanosti, průměrné mzdy, dále organizace vzdělání a kvalitní, dostupná infrastruktura. Přírodně-geografický potenciál hodnotíme na základě dostupného množství a kvality nerostného bohatství, míry škodlivin v ovzduší, vodních zdrojů a půdy.

Akademický postoj rozumí regionálním rozvojem použití ekonomických, geografických a sociologických věd, které mají řešit dané skutečnosti ve vymezeném prostoru (regionu), jež jsou způsobeny danými specifiky určitého regionu. Základ spočívá v hledání příčin zákonitostí, které vedly k rozmístění ekonomických činností a k nerovnoměrnému osidlování území. Zároveň hledají vhodné nástroje pro možnosti ovlivnit faktory rozvoje. Můžeme se setkat s označením regionálního rozvoje jako regionalistika či regionální věda. Ve skutečnosti je pojem regionální věda pouze jedním ze směrů výzkumu regionálního rozvoje. Zmíněné přístupy jsou na sobě částečně závislé na základě vzájemně se ovlivňujících elementů. Nalezneme zde ale také nezávislost, a to v případě krátkého a středně dlouhého časového úseku. Akademický přístup předává zjištěné poznatky pro použití praktickému přístupu. Díky regionální politice tedy dochází k možnosti ovlivnit vyšší využití a nárůst potenciálu regionu.¹¹

Krejčí¹² uvádí další rozlišení přístupů k regionálnímu rozvoji na základě míry zapojení státu. Tento přístup pracuje s obdobným problémem jako ekonomie. Je otázkou, zda má být

¹⁰ WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. s. 11 - 12.

¹¹ WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. s. 12.

¹² KREJČÍ, T., KLUSÁČEK, P., KONEČNÝ, O., RUDA, A. *Regionální rozvoj: teorie, aplikace, regionalizace*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2010. s. 10.

preferován princip solidarity, princip zásluhovosti, upřednostnění snahy o sociální spravedlnost, nebo o ekonomickou efektivnost.

Předmětem zájmu teorií je také příčina vzniku regionálních rozdílů. V této problematice lze dle Krejčího¹³ rozdělit příčiny na vnitřní a vnější. Vnitřní příčiny jsou tvořeny aktéry regionálního rozvoje uvnitř regionu (např. chování, zvyky a schopnosti aktérů). Vnější příčiny tvoří společenské podmínky a různé (externí) prostředí (fyzicko-geografické, socioekonomické). Dnes převažují socio-ekonomické procesy a dochází tedy k neustále rychlejšímu vzniku rozdílů. Příčinu vidí ekonomové v možnosti akumulovat majetek, předávat ho a dále rozmnožovat.

Blažek¹⁴ považuje za aktuálně nejdynamičtější směr institucionální teorie. Tato práce se podrobněji věnuje teoriím, které mají úzkou souvislost se zvoleným tématem a cíli práce.

3.1.3 Institucionální teorie

Počátek hledání příčin regionálních rozdílů s důrazem na roli institucí a jejich historický vývoj datujeme k osmdesátým letům 20. století. Hlavní příčina diferenciací regionů byla dle institucionálních směrů v rozdílech sociokulturního a institucionálního prostředí daných regionů. Zájem o tyto aspekty požadoval nové výzkumné postupy. Začíná se tedy uplatňovat směr vycházející z institucionální ekonomie.¹⁵

Teorie, které vychází z institucionální ekonomie, mají vždy společný zájem o jeden ze tří základních (doposud ale opomíjených) problémů: 1) zájem o technologický pokrok (narušování tržní rovnováhy, často náhoda a nedeterministický faktor), 2) zájem o provoz firem (vnitřní a vnější vztahy), 3) zájem o instituce (konkrétní organizace - úřad). Teorie zdůrazňují jedinečnost institucí a činností, společné kontakty, spolupráci, význam sítí přenášejících informace a znalosti, proces učení se a inovační prostředí. Mezi teoriemi velice často dochází k překrývání. Teorie se odklání od vnějších rozvojových podnětů (daňové

¹³ WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. s. 262.

¹⁴ BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. s. 10.

¹⁵ KREJČÍ, T., KLUSÁČEK, P., KONEČNÝ, O., RUDA, A. *Regionální rozvoj: teorie, aplikace, regionalizace*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2010. s. 88.

úlevy, dotace, nízké mzdy) a směřují k vnitřnímu potenciálu regionů. Z institucionálních teorií se budu věnovat teorii výrobních okrsků a teorii učících se regionů.¹⁶

Teorie výrobních okrsků

Již na konci 19. století se ekonomové zabývali výrobní specializací a koncentrací daných oborů v určitém území. Aglomerační úspory vycházejí z lepší informovanosti, dostupnosti kvalifikované pracovní síly v požadovaném odvětví. Na základě všudypřítomné koncentrace daného odvětví se rozšíří zcela automaticky do povědomí občanů, dětí. Základy teorie výrobních okrsků položili Bagnasco, Becattini a Brusco. Tito ekonomové zanalyzovali v Itálii organizaci výroby, trh práce a aktivitu místních organizací v regionech, které prošly relativně rychlým hospodářským růstem, založeným na rozvoji odborně orientovaných malých a středních podniků.¹⁷

Dalším aspektem byl výrazně vysoký podíl malých a velmi malých společností. Hlavní úspěch spočíval v sounáležitosti s místní kulturou a tradičními hodnotami obyvatel. Tento závěr podporují i další autoři, kteří vyzdvihují místní politické spektrum, bez nutnosti konkrétní politické strany. Zároveň je zdůrazněna struktura stálých, kvalifikovaných a sezónních pracovníků bez odbornosti. Menší společnosti byly považovány za flexibilnější v oblasti technologií.¹⁸ Malé specializované firmy dokázaly pružně reagovat na změnu poptávky a zároveň dosahovaly úspor z rozsahu nadměrně vysokou specializací.¹⁹ V tradičně průmyslovém regionu je preferováno samostatné podnikání, ale ve výrobních okrscích značně převažuje preference zaměstnanecké kultury. Zkušenosti z italských regionů položily základ „lidštější“ formě konkurence. Také v dalších letech se setkáme s názornými příklady fungujících okrsků: Bádensko-Württembersko, okolí Lyonu, Hollywood, Silicon Valley. Společné základy tvořil networking převážně mezi malými a středními podniky, důvěra a konkurenční výhoda založená převážně na inovacích.²⁰

¹⁶ WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. s. 262 – 263.

¹⁷ BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. s. 175 - 185.

¹⁸ WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. s. 264.

¹⁹ BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. s. 175 - 185.

²⁰ Tamtéž, s. 175 - 185.

Přínosnost výrobních okrsků byla rozporována po roce 2000, kdy byla zaostalost Itálie v globálním měřítku přisuzována právě výrobním okrskům. Model výrobních okrsků tedy měl své příznivce, ale také značné množství odpůrců. Vzhledem k tomu, že většina studií byla publikována v italském jazyce, byla snižená dostupnost čtenářům z ostatních zemí. Empirický výzkum z posledních let identifikoval příčiny úpadku okrsků, které lze praktikovat v globálním měřítku. První příčinou je globální finanční a ekonomická krize (2007/8), která prohloubila cenovou konkurenci a poptávku po levném zboží. Další příčinou je nahrazení liry eurem a změna přístupu mladé generace k práci v rodinných firmách. Vzniká nový trend – formálně samostatné skupiny, které jsou ale vzájemně vlastnický propojeny. Základní myšlenkou je zde propojení subdodavatelského a odběratelského sektoru. Vytváření obchodních skupin bylo paradoxně identifikováno u větších firem.²¹

Dle Brioschiova výzkumu můžeme rozdělit obchodní skupiny do čtyř typů: pseudoskupiny, konglomeráty, okrskové skupiny, mezinárodní skupiny. Pseudoskupinu tvoří jedna výrobní firma a další společnost, která vlastní příslušné nemovitosti. Podnikatelská činnost je oddělena od dalšího vlastnictví. Konglomerát se skládá z několika firem, které působily v různých oblastech. Tímto způsobem majitel usiluje o proniknutí do dalších výrobních odvětví. Okrsková skupina je složena z firem působících na stejném území a v dominantním odvětví této oblasti. Tato uskupení mají značný vliv na organizaci, koncentraci a hierarchizaci výroby. Právě díky tomu okrskové skupiny mohou ovlivňovat ekonomický růst. Mezinárodní skupinu tvoří firma v daném okrsku, zatímco marketingové a finanční služby sídlí v zahraničí. Obchodní skupiny a jejich rozmanitost proto mění náhled na dosavadní představy výrobních okrsků.²²

Obchodní skupiny v Itálii tak reagovaly na intenzivní mezinárodní konkurenci. Tíha konkurence naopak znamenala omezení nebo dokonce ukončení vzájemné spolupráce firem. Velký vliv má přesunutí části výroby do jiných, levnějších států (Čína, Vietnam aj.) nebo naopak lokální přítomnost etnických firem, kde nacházíme velmi tvrdé pracovní podmínky za minimální mzdu. V neposlední řadě také najímání imigrantů k nárazové práci. V důsledků těchto okolností se některé okrsky přeorientovaly na výrobu luxusního zboží, či

²¹ BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. s. 175 - 185.

²² Tamtéž, s. 175 - 185.

změnily výrobní odvětví. Jednou z nejčastěji zmiňovaných slabín výrobních okrsků je nedostatek získaných přímých zahraničních investic. Primárním důvodem je malá velikost a uzavřenost výrobních společností.²³

Další výzkum poukázal na odlišnost typů znalostí v jednotlivých firmách, navíc vyvrátil předchozí poměrně idealizovanou představu o volném sdílení informací napříč výrobním okrskem. Některé výrobní okrsky aktuálně procházejí krizí, setkáme se ale také s nově vzniklými okrsky. Právě poznatky z dalších vzniklých okrsků dokazují, jak chybné byly závěry z obecněných poznatků, které usilovaly o globalizaci. Výrobní okrsky podrobil kritice Ash Amin. Autor upozorňuje na nelidské pracovní podmínky, zidealizovanou představu o adaptaci inovací u malých firem.²⁴ Dále je v této teorii údajně podceňována adaptabilita a inovativnost velkých podniků a naopak přílišné nároky na malé podniky.²⁵ Zároveň popírá možnost zavedení modelu okrsků do jiných regionů. Ještě důrazněji bylo kritizováno, že teorie údajně zcela opomíjí globalizaci, studii distribučních kanálů, prodej výrobků a roli státu. Příznivci výrobních okrsků jsou přesvědčeni o možnosti aplikování alespoň části nabytých zkušeností do jiného kulturního prostředí.²⁶

V současné době lze výrobní okrsky podpořit obecnější horizontální politikou: rozvoj vzdělání, inovací, reforma trhu práce, zlevnění koncové ceny v odvětví (energetika, doprava aj.). Přínos výrobních okrsků nebyl dosud jednoznačně posouzen. Nicméně na základě této teorie bylo poukázáno na důležitost mezipodnikové spolupráce a zdroje různých druhů znalostí. Zároveň byla vyvrácena myšlenka o formě organizace výrobních okrsků, která by vedla ke vzniku nového globalizačního trendu.²⁷ V dnešní době se výrobním okrskům nebo novým výrobním prostorům podobají klastry. Klastry a problematika s nimi související je diskutována mezi odborníky a zároveň se s klastry setkáme ve většině strategických rozvojových dokumentů.²⁸ V České republice je podpoře spolupráce klastrů věnován

²³ BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. s. 175 - 185.

²⁴ Tamtéž, s. 175 - 185.

²⁵ WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. s. 264.

²⁶ BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. s. 175 - 185.

²⁷ Tamtéž, s. 175 - 185.

²⁸ KREJČÍ, T., KLUSÁČEK, P., KONEČNÝ, O., RUDA, A. *Regionální rozvoj: teorie, aplikace, regionalizace*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2010. s. 94.

samostatný program v rámci OPPI. Praktická část této práce analyzuje mimo jiné také úspěšnost tohoto programu na území Plzeňského kraje.

Strategie konkurenceschopnosti různých výrobních okrsků je opravdu různorodá. Jedním z nejdůležitějších faktorů při výběru strategie je velikost podniku. Teorie výrobních okrsků upozornila na prostorovou blízkost a vzájemné vztahy daném prostoru a následné schopnosti inovovat, konkurovat.²⁹ Při aplikaci teorie do dnešního prostředí by měl být důraz kladen na význam rozvoje inovační infrastruktury, podporu vědecko-technických parků a subjekty poskytující „reálné“ služby (poradenské, zprostředkující služby).³⁰ Institucím poskytujícím „reálné“ služby na území Plzeňského kraje je vzhledem k jejich přínosu pro region věnována kapitola č. 4.1.4 v praktické části práce.

Teorie učících se regionů

Teorie učících se regionů věnuje svoji pozornost učení a inovacím. Učení se netýká již pouze sofistikovaných oborů, ale společně s neustálými inovacemi, novými formami znalostí a schopnostmi tvoří základ pro konkurenceschopnost každého podniku. Na základě domněnek autorů této teorie lze soudit, že zmíněné aktivity neprobíhají izolovaně pouze v dané firmě, ale v rámci celého prostředí. Prostor je vytvářeno nejen jako prostředí vzájemných vztahů mezi dalšími podniky, institucemi ale také mezi institucionální strukturou, sociální hodnotou a politickou kulturou. Právě odlišné schopnosti jednotlivých regionů učit se a inovovat jsou považovány za klíčový moment regionálních disparit.³¹

Empirická studie, která měla ověřit vzájemnou spolupráci inovativních firem, ovšem dospěla k závěru, že ve většině zkoumaných regionech je vzájemná spolupráce velmi nízká či dokonce téměř žádná. V rámci teorie byly vymezeny tři typy charakteristik učících se regionů: ekonomická konfigurace, technologická infrastruktura, kultura a instituce. Ekonomická konfigurace směřuje ke sdílení a předání nových myšlenek firmám obdobného zaměření. Technologická infrastruktura slouží ke spolupráci výzkumných institucí a

²⁹ KREJČÍ, T., KLUSÁČEK, P., KONEČNÝ, O., RUDA, A. *Regionální rozvoj: teorie, aplikace, regionalizace*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2010. s. 175 - 185.

³⁰ WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. s. 266.

³¹ BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. s. 190 -197.

místních podniků. Podniky tímto zvyšují pravděpodobnost průmyslových inovací a výzkumné organizace potvrzují význam svého využití v praxi. Kultura a instituce regionu jsou nejobtížněji definovatelným pojmem. Dle teorie učících se regionů není možné stanovit přesný charakter kultury a instituce tak, aby došlo k maximální schopnosti učení a inovace. Nicméně region by měl mít dostatečnou koordinaci informací, společnou identitu aktérů, silné podnikatelské prostředí a úspěšnou komunikaci napříč všemi institucemi.³²

Teorie se tak opírá o ekonomiku, geografii, ale také o kognitivní psychologii. Právě kognitivní psychologie by měla odhalit vznik radikálně nových inovací. Teorie dále diferencuje vědomosti na kodifikované a nekodifikované. Kodifikované vědomosti je možné získat na základě instruktáže či návodu, zatímco nekodifikované vědomosti lze nabýt pouze při praktické činnosti, přímé zkušenosti. Konkurenční výhodu poskytují právě nekodifikované vědomosti, které jsou spojeny s regionálními specifiky a institucionálními charakteristikami území. Nekodifikovanou znalostí nebo schopností je například způsob dosažení dohody, sdílení informací o nových postupech, metodách aj. Nekodifikované vědomosti musí být spjaty se socializací v určitém prostředí. Způsoby učení rozdělují stoupenci teorie na: učení praxí, učení užíváním, učení spoluprací.³³

Pro teorii učících se regionů je nejdůležitější právě učení spoluprací. „*Za klíč ke konkurenceschopnosti založené na znalostech a inovacích je často považován tzv. Triple Helix, tj. vzájemná spolupráce mezi třemi klíčovými subjekty, a to aktéry soukromého sektoru, univerzitami (či veřejnými výzkumnými institucemi) a konečně veřejným sektorem (vládou).*“³⁴ Nicméně kodifikované a nekodifikované znalosti se reálně velmi často prolínají. Doposud nebyl prokázán jednoznačně pozitivní vliv nekodifikovaných vědomostí na konkurenční výhodu. Úspěšnému rozvoji regionu pomáhá velké a rozličné množství institucionálních forem, tzv. institucionální hustota. Institucionální hustota je souborem sociálních, kulturních a institucionálních možností podpory, které mohou firmy v daném regionu využít. V tomto konceptu je zdůrazněn význam lokálních podmínek v širším ekonomickém rámci. Neopomenutelný význam zde má národní rámec, regulace na

³² BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. s. 190 - 197.

³³ Tamtéž, s. 190 - 197.

³⁴ WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. s. 268.

mezinárodní úrovni, ale také tradice vzdálenějších elit. Pro zachování konkurenceschopnosti a inovativnosti daného regionu je nezbytné, aby nedošlo k jeho uzavření před světem. Mohlo by tak dojít k zastavení dalšího vývoje.³⁵ Poznatky této teorie se projeví ve zformování znalostní ekonomiky, která vytváří zdroj konkurenceschopnosti pro tradiční vyspělé státy.³⁶

Slabinou teorie učících se regionů je nejednoznačné vymezení regionu. Této teorii je vytýkána snaha o nalezení modelových vzorů. Nicméně ve většině případů teorie zkoumá úspěšné, vysoce vyspělé regiony. Nelze si nevšimnout určité podobnosti s teorií výrobních okrsků. Obě teorie vyzdvihují důležitost vzájemné interakce firem stejného zaměření, vzájemné důvěry a působnosti podpůrných institucí. Odlišnost nalezneme v pojetí učení, kdy teorie učících se regionů posiluje význam charakteru kultury daného regionu. Nejedná se pouze o regionální vazby, ale také o vazby meziregionální a mezinárodní. Právě zapojení do mezinárodních sítí může přinést kýženou konkurenční výhodu.³⁷

Teorie učících regionů připisuje velký vliv kulturní teorii. Neusiluje tedy o nalezení modelu úspěšného regionu, který by mohl být aplikován celoplošně. Naopak zabývá se výzkumem úspěchu či neúspěchu konkrétních regionů. Zobecnit lze dle autorů této teorie pouze socioekonomické a kulturní procesy, kterými bylo konkrétního úspěchu dosaženo. Zároveň doplňují, že tyto poznatky musejí projít přizpůsobením místních podmínek pro daný region. Teorie tedy uznává jedinečnost každého regionu.³⁸

3.1.4 Regionální rozvoj a jeho vztah k dalším vědám

V této oblasti vzniká snaha o komplexní (multidisciplinární) přístup – spojení poznatků z dalších vědních oborů, kterých se regionální rozvoj týká.³⁹ Za nejvíce provázané vědní

³⁵ BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. s. 190 -197

³⁶ KREJČÍ, T., KLUSÁČEK, P., KONEČNÝ, O., RUDA, A. *Regionální rozvoj: teorie, aplikace, regionalizace*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2010. s. 98.

³⁷ BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. s. 190 -197.

³⁸ Tamtéž, s. 190-197.

³⁹ KREJČÍ, T., KLUSÁČEK, P., KONEČNÝ, O., RUDA, A. *Regionální rozvoj: teorie, aplikace, regionalizace*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2010. s. 9.

disciplíny Wokoun⁴⁰ považuje: ekonomii, geografii, sociologii, politologii, demografii, územní plánování.

Ekonomii v regionálním rozvoji využijeme především při hledání faktorů ekonomického růstu daného regionu, vyskytuje se také v řadě teoretických přístupů. Oporu zde poskytují modely hospodářského růstu. Příkladem může být využití lokalizační teorie. Lokalizační teorie za pomoci ryze ekonomické motivace se věnuje hledání ideálního umístění podniků a ekonomickým aktivitám. Později teorii doplňují další sociologické poznatky. Ekonomie tedy zasahuje do podmíněnosti regionálního rozvoje a regulujících mechanismů (daňová a investiční politika, financování samospráv). Společně s geografii je ekonomie považována za nejpřínosnější vědu pro regionální rozvoj.⁴¹

Geografie se pro účel regionálního rozvoje věnuje zákonitostem diferenciací oblastí pro ekonomický a sociokulturní rozvoj. Nalezneme v ní odpovědi na otázky rozdílného rozvojového potenciálu území a zároveň vysvětluje principy efektivní územní dělby práce. Mnoho teorií regionálního rozvoje bylo sestaveno geografy (W. Christaller, D. Massey, D. Harvey aj.) nebo geografové svými přístupy poskytli inspiraci pro vznik dalších teorií. Pro představu uvedme zdařilý příklad úspěšného projektu geografa v praxi. Britský geograf P. Hall navrhl řešení revitalizace brownfields pro britská města. Tyto zchátralé areály začlenil do tzv. „podnikatelských zón.“ V těchto zónách zjednodušoval stát proces stavebního a územního řízení a ještě odpouštěl podnikatelským subjektům po dobu 10 let daň z nemovitosti. Podmínkou úspěšnosti realizovatelnosti této myšlenky bylo vyřešení vlastnických vztahů nemovitosti, zřízení odpovídající infrastruktury. O úspěšnosti svědčí vysoký počet zrealizovaných podnikatelských zón ve světě.⁴²

Sociologie tvoří další podstatnou oporu pro regionální rozvoj. Sociologické teorie používají prostor za ústřední motiv ve značném množství teorií. Tvrdý⁴³ uvádí následující sociologická témata, se kterými se setkáme v regionálním rozvoji:

⁴⁰ WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. s. 44.

⁴¹ WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. s. 55 - 58.

⁴² Tamtéž, s. 52 - 54.

⁴³ Tamtéž, s. 63 - 66.

- a) prostorovou mobilitu obyvatelstva,
- b) sociální identity obyvatel území,
- c) sociologii města a venkova,
- d) sociální sítě a jejich regionální specifika,
- e) lokální elity a jejich formování,
- f) sociální instituce a jejich fungování,
- g) komunikační kanály v regionálním společenství,
- h) image a vnímání regionu.

Regionální rozvoj využívá základní metody a techniky sociologie. Z kvalitativních metod se jedná převážně o: pozorování, expertní rozhovory, obsahové analýzy dokumentů aj. Tyto metody se zabývají důvody vzniku daných problémů. V prvotní fázi badatel vystupuje pouze v roli pozorovatele, je nezbytné udržet si odstup od zkoumané problematiky. Kvantifikované metody nám za pomoci čísel popisují a vymezují dané jevy (např. postoje lidí, expertů). Využijeme je například při srovnání spokojenosti obyvatel. Nejčastěji se jedná o dotazníková šetření. Sociologie v regionálním rozvoji nabývá na důležitosti obzvláště při vzniku rozvojových strategií. Veřejnosti by neměla být upřena možnost podílet se a vyjádřit se k tvorbě strategii. Jedině tímto způsobem ji poté mohou občané přijmout za svou. Odborníci, kteří se věnují regionálnímu rozvoji, by měli mít dle Tvrdého mimo jiné alespoň základní sociologické znalosti.⁴⁴

Politologie pracuje s objektem svého studia, politikou. Politika neodmyslitelně souvisí s konfliktem a spoluprací. Politika v regionálním rozvoji usiluje o řešení konfliktů, hledání shody u rozdílných názorů, pohledů. Na politiku je nahlíženo především jako na pokus o kompromis. Politika dnes není předmětem zájmu pouze u politiků, zájem o zapojení se do ní stoupá i mezi občanskou společností. Doménou státu byla politika jako umění vládnout. Podle Ježka⁴⁵ dochází dnes k tomu, že vládnutí - government postupně ustupuje a nastává správa věcí veřejných – governance. Governance obecně chápeme jako různé metody a způsoby a koordinaci společenského života. Mezi hlavní nástroje patří: trhy, hierarchie a kooperační sítě. Mezi veřejným a soukromým sektorem dochází často k uzavírání

⁴⁴ WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. s. 63 - 66.

⁴⁵ Tamtéž, s. 67 - 70.

partnerství. Setkáme se s dosud ještě poměrně abstraktním pojmem regional governance – regionální vládnutí. Obecný výklad pojmu popisuje regional governance jako komplex regionálních vedoucích struktur. Regionální vládnutí ovlivňuje celá řada vnitřních i vnějších faktorů. Mezi nejvýznamnější faktory patří: právní podmínky daného státu, specifické a územní zvyklosti v regionu, aktivita občanů v regionálně politické oblasti, podněty od státu a meziregionální konkurence, aktuální hospodářská situace aj.

Poslední bude zmíněna souvislost demografie a regionálního rozvoje, která vychází z pojetí Šotkovského.⁴⁶ Demografie se zabývá lidskou populací, populační reprodukcí. Dnes se demografie nachází na hranici přírodních a společenských věd. Ze zkoumaných jevů se jedná především o narození, úmrtí, sňatky, rozvody, aj. Nejčastější dělení demografie je následující: teoretická demografie, demografická analýza, historická demografie, regionální demografie. Regionální demografie využívá demografickou regionalizaci (globální či státní) a zkoumá důvody migrace a příčiny rozmístění obyvatel. Regionální demografické analýzy pracují s různými kartografickými metodami. Kartografické znázornění považuje autor za velmi přehledné, obzvláště pro rozruznění úrovně demografického vývoje. Demografické projekce se stávají nezbytností pro strategie regionálního rozvoje.

3.2 Region, územní plánování a rozvoj

3.2.1 Region

Pojem region můžeme definovat více způsoby, máme i různé možnosti dělení. Klapka a Toneva⁴⁷ tvrdí, že „*region je omezený složitý dynamický prostorový systém, vzniklý na základě interakce přírodních a sociálních jevů a procesů a vykazující určitý typ organizační jednoty, která jej odlišuje od ostatních regionů.*“ V obecné rovině klasifikujeme region do čtyř základních hledisek: odvětvové hledisko, metodologické hledisko, taxonomické hledisko a hledisko formy.

Legislativa České republiky region chápe jako „*územní celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů, správních obvodů obcí s pověřeným obecním*

⁴⁶ WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. s. 76 – 77.

⁴⁷ KLAPKA, P., TONEV, P. *Regiony a regionalizace*. In: Toušek, V., Kunc, J., Vystoupil, J. a kol.: *Ekonomická a sociální geografie*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň, 2008. s. 371 – 397.

úřadem, správních obvodů obcí s rozšířenou působností obcí nebo sdružení obcí, jehož rozvoj je podporován.“⁴⁸

Region může být chápán jako území různého druhu, které rozlišujeme dle určitých charakteristik. Podle Maiera⁴⁹ můžeme obecně dělit regiony na: a) fyzické – tvořené územím s podobnými podmínkami a vymezené pohořím, pobřežím a velkými vodními plochami; b) administrativně správní s jasně definovanými hranicemi; c) funkční – území fungující jako jeden celek.

Matoušková⁵⁰ popisuje dělení regionů dle typu účelu: administrativní a účelové. Administrativní regiony slouží pro účel státní správy a územní samosprávy. Tyto regiony reprezentují příslušné orgány. Úkolem administrativních regionů je zajistit pokrytí celého státu. Administrativní region vyšší úrovně se skládá z několika celků nižší úrovně. Účelové regiony se vymezují pro řešení specifických problémů (např. kvalita životního prostředí, ekonomická zaostalost). V případě, že dojde k úspěšnému vyřešení dané problémové situace, region zaniká.

Matoušková⁵¹ uvádí další dělení regionů, které vychází z odlišného úhlu pohledu. Regiony jsou děleny podle stejnorodosti nebo rozdílnosti aktivit probíhajících na daném území. Mluvíme proto o regionech homogenních a heterogenních. Homogenní regiony se vyznačují stejnorodostí při posuzování zvolených kritérií (např. geografické znaky). Heterogenní (funkční) regiony jsou vzájemně propojeny základními prostorovými jednotkami. Heterogenní regiony definujeme na základě funkční soudržnosti, spjitosti. Často se setkáme i s označením nodální regiony, které jsou na sobě nějakým způsobem závislé (např. občanská infrastruktura).

Statistický úřad Evropských společenství zavedl klasifikaci tzv. regionů NUTS (La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) a euroregionů. Důvodem pro zavedení

⁴⁸ Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*. 29. 6. 2000. ISSN 1211-1244

⁴⁹ MAIER, K. *Udržitelný rozvoj území*. Praha, 2012. s. 170.

⁵⁰ MATOUŠKOVÁ, Z. *Regionální a municipální politika*. 1.vyd. Praha: Oeconomica: Vysoká škola ekonomická, 2000. s. 65 – 67.

⁵¹ Tamtéž, s. 65 – 67.

NUTS klasifikace bylo úsilí o získání informací na bázi umožňující porovnání území. Statistické jednotky NUTS dělíme na:

- NUTS I – jde o největší jednotku, nejčastěji odpovídá území státu; NUTS II – řádově nižší jednotka, jež obvykle odpovídá úrovni středního článku územně správního členění státu. Tuto jednotku lze srovnat s územím tzv. regionů soudržnosti.
- NUTS III – této jednotce odpovídá území kraje.
- NUTS IV – okresy.
- NUTS V – obec, tj. zpravidla základní územní jednotky.⁵²

Euroregion představuje formální nástroj pro přeshraniční spolupráci ve všech sociálních a hospodářských oblastech.

V České republice existuje 8 územních jednotek NUTS2: hlavní město Praha, Severozápad, Severovýchod, Střední Čechy, Jihozápad, Jihovýchod, Střední Morava a Moravsko-Slezsko.

Tabulka č. 1

Úroveň	Název	Jednotek
NUTS I	Stát	1
NUTS II	Regionální soudržnosti	8
NUTS III	Kraje	14
LAU I	Okresy	76 + 15 pražských obvodů
LAU II Obce		6249

Zdroj: Strukturální fondy, zpracování vlastní

Dle Wokouna⁵³ můžeme regionální politiku obecně definovat jako „soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů.“ U Žitka⁵⁴ nalezneme následující definici: „regionální politika je koncepční činnost státu, regionálních a místních orgánů zaměřená na: podporu rozvojových aktivit v jednotlivých regionech, předcházení či zmírňování negativních důsledků územně-nerovnoměrného vývoje.“ Obdobnou definici nalezneme také u Matouškové,⁵⁵ ta charakterizuje regionální politiku jako soubor opatření a nástrojů, pomocí kterých má dojít

⁵² WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. s. 336 – 337.

⁵³ WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha: Oeconomica, 2003. s. 12.

⁵⁴ ŽÍTEK, V. *Regionální ekonomie a politika*. Brno: Masarykova univerzita, 2004. s. 180.

⁵⁵ MATOUŠKOVÁ, Z. *Regionální a municipální politika*. Praha: Oeconomica, 2000. s. 109.

ke zmírnění nebo odstranění rozdílů v ekonomickém rozvoji dílčích regionů. Z toho je patrné nejen vzájemné působení regionální politiky na regionální rozvoj, ale také opačný směr regionálního rozvoje působícího na regionální politiku. „*Regionální politikou se rozumí ovlivňování hospodářských procesů v území státu nebo většího ekonomického prostoru, a to prostřednictvím veřejného sektoru. Přitom se má korigovat prostorová alokace vytvořená trhem. Regionální politika se snaží většinou o ovlivnění větších územních celků.*“⁵⁶

Viturka⁵⁷ konstatuje, že „*kvalitní regionální politika v současnosti představuje jednu ze základních možných odpovědí na nové výzvy, příležitosti a ohrožení generované prohlubující se globalizací ekonomiky.*“

Damborský⁵⁸ uvádí motivace regionální politiky: ekonomické (maximální využití výrobních činitelů-pracovní síla), ekologické (zvýšené ekologické náklady v důsledku vyšší koncentrace obyvatelstva, náklady na dopravní infrastrukturu) a sociální (bydlení – ceny nájmu v ekonomicky slabších i rozvinutých regionech).

V základním pojetí dělíme regionální politiku na „tradiční“ a „moderní“. První zmíněná politika se soustředí na velké firmy a je značně centralizovaná. Předmětem jejího zájmu je snižování regionálních rozdílů, využití nerostného bohatství a meziregionální přerozdělování. Moderní regionální politika se věnuje malým a středním podnikům. Zabývá se problémy způsobenými rychlou restrukturalizací, rychlým využitím vnitřních zdrojů a podporou inovativnosti. Politika je silně decentralizovaná. Zásadní význam centrálních orgánů spočívá v koordinaci. Klíčovým dokumentem pro regionální politiku České republiky je zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, a Strategie regionálního rozvoje.⁵⁹

⁵⁶ MALINOVSKÝ, J., SUCHÁČEK, J. *Velký anglicko-český slovník regionálního rozvoje a regionální politiky EU*. Ostrava: VŠB - TU Ostrava, 2008. s. 959.

⁵⁷ VITURKA, M. a kol. *Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky*. Praha: Grada, 2010. s. 126.

⁵⁸ WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. s. 13.

⁵⁹ Tamtéž, s. 14 - 15.

3.2.2 Územní plánování a rozvoj

Myšlenka vzájemně kooperujících a konkurujících regionů vedla k další koordinaci rozvojových aktivit na regionální úrovni.⁶⁰ Regionální politika souvisí a zároveň se doplňuje s územním plánováním. Plánování regionů zažilo rozmach s integrací EU. Jedním z cílů územního plánování je vytváření předpokladů pro výstavbu a udržitelný rozvoj území za optimalizace podmínek pro životní prostředí, rozvoj hospodářství a soudržnost obyvatelstva. K zajištění dochází komplexním řešením pro využívání prostorového uspořádání území. Cílem je dosáhnout obecně prospěšného souladu jak veřejných, tak soukromých zájmů na rozvojovém území. Územní plánování zohledňuje ochranu a rozvoj přírodní, kulturní a civilizační kvality území s ohledem na urbanistické, architektonické a archeologické dědictví. Zajišťuje také hospodárnost využití zastavěného území a poskytuje ochranu nezastavěnému území. Územní plánování tedy zohledňuje přírodně-technické, urbanistické, architektonické, ekologické, ekonomické a sociální skutečnosti a funkční využití území. To má následně přímý vliv na socioekonomický a přírodně-geografický potenciál regionů. Územní plánování tímto získává možnost dlouhodobě zvyšovat potenciál daného regionu, ale také zabránit případným negativním dopadům (ochrana ŽP, ochrana dopravní infrastruktury...⁶¹

Výše zmíněné cíle územního plánování se mohou integrovat do cílů regionální politiky. Klíčovým úkolem územního plánování je koordinace a úprava stavební činnosti a stanovení funkčního využití ploch a následného zastavění. Při těchto úkolech zohledňuje územní plánování principy udržitelného rozvoje a uznává ekonomickou, sociální i ekologickou situaci. Zároveň monitoruje také ekonomickou, sociálně politickou, ekologickou a další veřejnou politiku. Cíle zmíněných politik ovlivňuje právě územní plánování. Územní plánování ČR není doplněno existencí prostorového plánování. „*Prostorové plánování (politika prostorového rozvoje) je integrovaná regionální politika se svými iniciačními nástroji a územní plánování se svými regulačními nástroji (v ČR není).*“⁶² Prostorový rozvoj nalezneme v každém státu, je nezávislý na prostorovém plánování. Hlavní rozdíl mezi regionální politikou a územním plánováním spatřuje Damborský v použití různých nástrojů.

⁶⁰ MAIER, K. *Územní plánování*. Praha: ČVUT, 2000. s. 43.

⁶¹ WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. s. 14 - 15.

⁶² Tamtéž, s. 16.

Regionální politika směřuje k iniciačním nástrojům (dotace, daňové úlevy) a výjimečně používá nástroje regulační. Územní plánování naopak preferuje regulační nástroje.⁶³

Další důležitý pojem pro pochopení komplexní problematiky regionálního rozvoje je pojem „územní rozvoj“ – „land use planning“. Podle Damborského⁶⁴: „*Územní rozvoj lze chápat jako cílevědomé zhodnocování území, tj. záměrnou změnu způsobu využívání území a staveb v něm a intenzity jeho využívání tak, aby se zvýšil užitek (výnos).*“ Zhodnocení může nastat novostavbou, rekonstrukcí, modernizací apod. Ve výše uvedené definici je znovu zmíněn význam stavební činnosti. Stavební činnost je nejen pro územní plánování, ale také pro územní rozvoj stěžejní. „*Politika územního rozvoje ČR je celostátní nástroj územního plánování, který slouží zejména pro koordinaci územního rozvoje na celostátní úrovni a pro koordinaci územně plánovací činnosti krajů a současně jako zdroj důležitých argumentů při prosazování zájmů ČR v rámci územního rozvoje Evropské unie.*“⁶⁵ Územní rozvoj může být chápán také jako aplikace nauk, které se vztahují k prostoru, kde mají podstatnější význam technické obory (na rozdíl od regionálního rozvoje). Takové pojetí poskytuje vědomosti pro územní plánování.⁶⁶

3.3. Regionální politika EU

Regionální politika usiluje o snížení rozdílů v životní úrovni mezi jednotlivými regiony. V EU je aplikována jednotná regionální politika, která však jednotlivým členským státům umožňuje zohlednit místní specifika a přístupy k této politice v podobě národních regionálních politik.

Regionální politikou EU jsou podporovány většinou socioekonomické struktury v regionech, kde je nevyhovující struktura průmyslu a zaostalé regiony. Regionální politika EU je realizována ve třech úrovních:

⁶³ WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. s. 14 – 15.

⁶⁴ Tamtéž, s. 15.

⁶⁵ MMR: *Politika územního rozvoje České republiky*. [online]. [cit. 2015-09-01]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Stavebni-rad-a-bytova-politika/Uzemni-planovani-a-stavebni-rad/Koncepce-Strategie/Politika-uzemniho-rozvoje-Ceske-republiky>

⁶⁶ WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. s. 15.

- nadnárodní úrovni (politiku provádí přímo EU relativně nezávisle),
- národní úrovni (značně odlišná regionální politika, kterou provádějí jednotlivé členské země, postupně zavádějí některá společná pravidla),
- regionální úrovni (u většiny států je dlouhodobě posilována).⁶⁷

Potřeba společné regionální politiky EU na národní úrovni je opodstatněna několika důvody:

- rozdíl mezi mírou závažnosti regionálních problémů států a také schopnostmi řešit tyto problémy,
- úsilí o vznik ekonomické a peněžní unie, zavedení jednotné měny,
- požadavek vybraných členských států, které vyžadují kompenzaci ostatních společných politik,
- časté dotace států do průmyslu, které vedou ke zvýhodnění oproti zahraniční konkurenci.

Komunitární politika je vyjádřením určité solidarity napříč EU a zároveň posiluje hospodářskou a sociální soudržnost a společnou identitu.⁶⁸

Regionální politika EU pro období **2014 - 2020** bude tvořit hlavní investiční nástroj pro dosažení cílů strategie Evropa 2020. Jedná se zejména o oživení růstu, vznik nových pracovních míst, omezení chudoby a sociální exkluze a odstranění energetické závislosti. Celkově je na realizaci regionální politiky vyčleněno 366,8 miliard eur. Pro současné období má regionální politika EU dva cíle:

- Investice pro růst a konkurenceschopnost. Finanční zdroje budou použity z ESF, ERDF a Fondu soudržnosti.
- Evropská územní spolupráce. Tento cíl pokračuje z předešlého programového období. Financování zůstává zachováno z ERDF.⁶⁹

Podporovány jsou všechny regiony EU, které budou rozděleny do následujících kategorií:

- méně rozvinuté regiony s HDP nižším než 75 % průměru EU-28;

⁶⁷ WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha: Oeconomia, 2003. s. 19.

⁶⁸ Tamtéž, s. 19-20.

⁶⁹ ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY: *Regionální politika 2014-2020*. [online]. [cit. 2015-09-11]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9197/sekce/regionalni-politika-2014-2020/>

- přechodové regiony, kdy HDP se pohybuje 75 – 90 % průměru EU-28;
- více rozvinuté regiony, s HDP vyšším než 90 % průměru.

Strukturální fondy ERDF a ESF mají nastavený užší výběr klíčových aktivit, které zaujmají většinu financí. Hlavní důraz pro investice z Evropského fondu pro regionální rozvoj je kladený na inovace a výzkum, digitální agendu, nízkouhlíkovou ekonomiku a podporu pro MSP.⁷⁰

Evropský sociální fond v období 2014-2020 soustředí svoji podporu na: zaměstnanost a mobilitu, vzdělávání, sociální začleňování a zlepšení veřejné správy. Fond soudržnosti, který poskytuje podporu pro členské státy, bude usilovat o vznik, rozvoj dopravních sítí a environmentálních projektů v oblasti infrastruktury. Finanční prostředky budou moci využít členské státy, které mají HDP na hlavu nižší než 90 % průměru EU. Mezi tyto státy patří také Česká republika (ČR).⁷¹

V aktuálním programovém období nalezneme šest programů nadnárodní a meziregionální spolupráce. Jedná se o:

- Program nadnárodní spolupráce Interreg CENTRAL EUROPE, který koordinuje na území ČR Ministerstvo pro místní rozvoj. Cílem tohoto programu je řešení společných problémů nadnárodního významu.
- Program meziregionální spolupráce INTERREG EUROPE podporuje vzájemné učení mezi veřejným orgány. Usiluje o zlepšení fungování politik a programů regionálního rozvoje.
- Program nadnárodní spolupráce DANUBE, též koordinovaný MMR. Danube se skládá ze čtyř prioritních os: Inovativně a sociálně zodpovědný Dunajský region, Enviromentálně a kulturně zodpovědný Dunajský region, Lépe propojený Dunajský region, Dobře řízený Dunajský region.
- Program meziregionální spolupráce ESPON 2020 je výzkumným program. Podporuje územní plánování a regionální rozvoj. Cílem programu je poskytování informací, analýz, scénářů, map, databází aj., které vedou k vyváženému rozvoji regionů a územních celků.
- Program meziregionální spolupráce INTERACT III. Cílem je předávání zkušeností, znalostí a dalších výstupů z programů přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce.

⁷⁰ ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY: *Regionální politika 2014-2020*. [online]. [cit. 2015-09-11]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9197/sekce/regionalni-politika-2014-2020/>

⁷¹ Tamtéž.

- Program URBACT III poskytuje možnost všem městům, která chtějí zvýšit kvalitu strategického řízení, podporuje výměnu zkušeností mezi městy a další šíření znalostí v oblastech, které jsou spojeny s udržitelným rozvojem evropských měst.⁷²

3.4 Regionální politika ČR

Devadesátá léta 20. století znamenala pro Českou republiku určitý útlum v oblasti výzkumu regionálního rozvoje. Příčina nezájmu patrně pramenila z mimořádně nízké nezaměstnanosti ČR. Od roku 1997 se potýkala ČR přibližně s dvouletým obdobím vysoké nezaměstnanosti a zájem o výzkum regionálního rozvoje vzrostl.⁷³

Vstupem do EU se v ČR zvýšil zájem o problematiku regionálního rozvoje. Do té doby se tímto tématem zabývala převážně akademická sféra. Vstup znamenal pozvolný nárůst zájmu také ústředních správních orgánů. Před vstupem do EU začínaly mít regionální disparity vzrůstající tendenci. Jedním z kritérií pro vstup do EU byla decentralizace veřejné správy. Na základě této skutečnosti vznikl dle zákona č.128/2000Sb. vyšší územní správní celek – kraj. Po vstupu do EU se kraje staly součástí tzv. společné regionální politiky.⁷⁴

Česká regionální politika je aktuálně vnímána jako koncepční činnost státu, regionálních a místních orgánů. Hlavním úkolem této činnosti je usilování o vyvážený a harmonický rozvoj jednotlivých regionů, snižování neodůvodněných regionálních rozdílů mezi úrovněmi regionů a zlepšení hospodářské struktury. „*Regionální politika tedy:*

- *představuje koncepční a výkonnou činnost státu a územních samosprávních orgánů;*
- *stanovuje hlavní směry a strategické cíle regionálního rozvoje na jednotlivých úrovních, tj. národní i regionální,*
- *vytváří metody a postupy k zajištění realizace stanovených cílů a priorit,*

⁷² MMR: *Programy pro programové období 2014-2020*. [online]. [cit. 2015-09-11]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>

⁷³ BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. s. 7 - 9.

⁷⁴ WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. s. 401.

- *se uskutečňuje především prostřednictvím systémových opatření na podporu regionálního rozvoje.*⁷⁵

Posláním vyváženého rozvoje je zajištění proporcionálního vývoje, využití demografického, přírodního či hospodářského potenciálu a poskytnutí rovných šancí napříč všemi regiony.

Ministerstvo pro místní rozvoj je ústředním orgánem státní správy ve věcech regionální politiky a v oblastech (např. bydlení, územního plánování, cestovního ruchu), které ovlivňují rozvoj regionů. Zároveň Ministerstvo pro místní rozvoj formuluje Zásady regionální politiky ČR, tvoří základní koncepce a realizuje jejich plnění.⁷⁶

Hlavním právním nástrojem regionální politiky pro všechny stupně veřejné správy je zákon č.248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů. Zákon byl přijat v souvislosti se zavedením krajské samosprávy ČR. Zákon vymezuje základní pojmy a principy regionální politiky a stanovuje podmínky:

- pro poskytování podpory regionálnímu rozvoji v rámci ČR s cílem vyváženého rozvoje státu nebo územního obvodu kraje a s tím související působnosti správních úřadů, krajů, obcí,
- pro realizaci a koordinaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti v ČR.⁷⁷

Zároveň je definováno působení jednotlivých orgánů při realizaci podpory. Stát je zodpovědný za koncepční a výkonnou činnost zákonodárných a výkonných složek státu v oblasti regionální politiky, včetně zajištění finančních prostředků a legislativních opatření. Stát usiluje o růst socioekonomického a environmentálního potenciálu regionů, nárůst jejich konkurenceschopnosti, snižování regionálních disparit na úrovni hospodářského a sociálního rozvoje a o zlepšování environmentálních podmínek regionů. Krajská úroveň zaujímá koncepční a výkonnou činnost samosprávných orgánů krajů v oblasti regionálního rozvoje. Kraje jsou základní jednotkou pro vytváření a realizaci regionálního rozvoje.

⁷⁵ WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. s. 397-398.

⁷⁶ POSTRANECKÝ, Josef. *REGIONÁLNÍ POLITIKA A REGIONÁLNÍ ROZVOJ V ČESKÉ REPUBLICE* [online]. [cit. 2015-09-02]. Dostupné z: http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2010/2010-05/03_regionalni.pdf

⁷⁷ Tamtéž.

Zároveň kooperují s úřady státní správy a koordinují zájmy obcí přesahující obecní význam. Mezi hlavní úkoly krajů patří:

- koordinace rozvoje územního obvodu kraje a rozvoj odvětví v jejich samostatné působnosti,
- návrh vnitřní rozvojové politiky krajů, zpracování a implementace rozvojových programů,
- seznam regionálních rozvojových priorit, vliv na vývoj regionálních nerovností v rámci kraje, udržení krajinné a hospodářské rozmanitosti území.⁷⁸

O vzrůstajícím významu krajů svědčí také jejich zapojení do řídicích struktur operačních programů, kdy v rámci regionálních rad jsou kraje odpovědné za regionální programy financované prostřednictvím strukturálních fondů EU. Stát i kraj mají svoji nezastupitelnou roli, kooperují, ale jeden subjekt nemůže nahradit druhý. Nezastupitelná role státu je při vyjednávání s orgány EU. Legislativní a systémový rámec umožňuje pružnou reakci na aktuální potřeby a výzvy regionálního rozvoje.⁷⁹

Aktuálně je základním koncepčním dokumentem pro oblast regionálního rozvoje „Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 -2020.“ Odpovědným orgánem za tento koncepční dokument je Ministerstvo pro místní rozvoj. Dokument byl schválen Usnesením vlády č. 344 ze dne 15. května. Strategie je realizačním nástrojem regionálního rozvoje a koordinačním nástrojem pro působení ostatních veřejných politik na regionální rozvoj. Zároveň zaručuje provázanost národní regionální politiky s regionální politikou EU a dalšími odvětvovými politikami, které ovlivňují rozvoj území. Vyplynávají z ní regionálně zaměřené rozvojové programy, které jsou buď plně financovány za zdrojů ČR, nebo spolufinancovány EU. Strategie obsahuje podrobnou analýzu regionálních disparit v České republice a návrhy cílů, priorit a konkrétních opatření pro potřeby regionálního rozvoje. Implementační část se věnuje nastavení systému realizace regionálního rozvoje v řídicí, koordinační a monitorovací rovině na centrální/sektorové i regionální úrovni po stránce nástrojové, institucionální a zdrojové. Strategie propojuje odvětvová hlediska a přístupy s územními stanovisky vyváženého rozvoje. Formuluje problémové okruhy, priority a souhrnné cíle,

⁷⁸ POSTRANECKÝ, Josef. *REGIONÁLNÍ POLITIKA A REGIONÁLNÍ ROZVOJ V ČESKÉ REPUBLICE* [online]. [cit. 2015-09-02]. Dostupné z: http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2010/2010-05/03_regionalni.pdf

⁷⁹ Tamtéž.

kteřé bude nutné sledovat i v nadcházějících obdobích. Do přípravy Strategie byli zahrnuti dotčení aktéři, zástupci regionů, obcí, státní správy a hospodářští a sociální partneři.⁸⁰

Regionální politika v ČR také řeší specifické problémy rozvoje měst a venkovských oblastí. Další činností, která vede k podpoře regionálního rozvoje, je zprostředkování státní pomoci např. po živelních pohromách. Ministerstvo pro místní rozvoj zpracovává z obdržených podkladů návrhy strategií pro obnovy území a následně předává ke schválení vládě.⁸¹

3.4.1 Nástroje regionální politiky

Nástroje regionální politiky usilují zpravidla o přilákání kapitálu a podnikatelských aktivit, a to podporou a rozvojem vnitřních rozvojových zdrojů nebo například demografickou stabilizací v regionu. Lze je rozdělit do tří hlavních skupin. První skupinou jsou makroekonomické nástroje, které jsou limitovány ostatními cíli národohospodářské politiky. Druhou skupinou jsou mikroekonomické nástroje ovlivňující rozhodování ekonomických subjektů a jejich lokalizaci. Poslední skupinou jsou ostatní nástroje, které tvoří administrativní a institucionální nástroje.⁸²

Nástroje regionální politiky lze rozdělit na: informace a poradenství, finanční podněty, infrastrukturní opatření a regulační opatření. Jednotlivé nástroje odlišuje různý druh, síla vlivu, adresáti, kterým jsou určeny a také vlastní obsahové zaměření.⁸³

Informace a poradenství jsou závislé na znalostech a hodnotových postojích aktérů. Zároveň jsou nejslabším intervenčním zásahem. Při použití tohoto nástroje vznikají poradenská místa, speciální poradenská místa pro začínající podnikatele, pracovní sílu aj. Opatření usilují o zvýšení mezisektorové a meziregionální mobility pracovní síly. Finanční podněty jsou ve formě zvýhodněných úvěřů, dotací, daňových úlev. Příjemce mohou tvořit obce, obyvatelé, podnikatelé. Jsou rozlišovány přímé a nepřímé finanční podněty. Přímé finanční

⁸⁰ MMR: *Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020*. [online]. 2013 [cit. 2015-09-13]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionálního-rozvoje-CR-2014-2020>

⁸¹ Regionální politika. www.mmr.cz [online]. [cit. 2015-09-13]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika>

⁸² WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha: Oeconomia, 2003. s. 17 – 18.

⁸³ WOKOUN, R., MATES, P. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Praha: Linde, 2006.

podněty jsou účelově propojené s předem daným účelem, finanční podporou. Mezi přímé finanční podněty můžeme řadit: dotace na pracovní místa, dotace na podporu podnikání, bezúročné půjčky, zvýhodněné půjčky, dotace na rozvoj veřejných služeb. Za nepřímé finanční podněty můžeme označit: nezdanitelné částky, odčitatelné položky, slevy na daních, daňové prázdny ad.⁸⁴

Infrastrukturní opatření jsou částečně podobné jako finanční opatření. Investice, které míří do infrastruktury, přímo ovlivňují podnikatelské prostředí. Jedná se o základní občanskou vybavenost elektronickými, dopravními a informačními sítěmi. Pro obyvatele to znamená převážně rozvoj a podporu pro bytovou výstavbu, školy, univerzitu, další vzdělávací subjekty, kulturní a sociální instituce. Toto opatření je trvalejšího charakteru a projevuje se především všeobecným zlepšením kvality života v daném místě. Regulační opatření tvoří tvrdší zásahy, které mohou určité jednání povolovat a jiné zase omezovat, zastavovat. Administrativní opatření usilují o regulaci či zamezení společensky nežádoucího vývoje. Tento nástroj však nelze využít pro obnovení hospodářského rozvoje v oblastech, které jsou ekonomicky slabé. Do regulačních opatření spadá také protekcionismus, kdy stát za pomoci cel a celních limitů ovlivňuje dovoz. Pozornost je orientována na poptávku po domácí produkci, hrozí riziko, že obdobné opatření přijmou i jiné státy.⁸⁵

Pro optimální regionální politiku je nezbytné, aby nástroje byly konzistentní a zaměřené na cílové skupiny.

3.5 Regionální management

Regionální management neznámá „vedení“ regionu dle hierarchického pořadí ve smyslu top-managementu. Jedná se především o souhru regionálních aktérů, která vede k prosazení rozvojových konceptů, vzniku nových projektových myšlenek a úspěšnosti „podnikajícího regionu“ v rámci meziregionální konkurence. Obce usilují o samostatný (endogenní) rozvoj. Zároveň dochází k nárůstu požadavků na ekonomizaci, ekologizaci a regionalizaci prostorové plánování a díky této skutečnosti je nutné změnit plánovací filozofii a plánovací nástroje. Vznikají nové formy vedení rozvoje, prostorového plánování, které vedou

⁸⁴ WOKOUN, R., MATES, P. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Praha: Linde, 2006.

⁸⁵ Tamtéž.

k institucionalizaci projekčních kanceláří, jako jsou např. regionální rozvojové agentury, euroregiony.⁸⁶

Vysoký význam připisuje Ježek⁸⁷ koordinaci působících nezávislých regionálních aktérů (obcí, soukromých aktérů, zprostředkujících institucí ad.). Region je pro potřeby definování regionálního managementu vnímán jako systém, který tvoří jednotlivé subsystémy. Tyto subsystémy vytvářejí a rozvíjejí vztahy s okolním prostředím. Jedná se například o vládu, ministerstva, mimo-regionální soukromé či veřejné aktéry. Hlavní důraz je kladen na kreativitu, komunikační schopnosti, různorodost myšlenek, zainteresovanost, věcné kompetence, úsilí vedoucí k řešení problémů, přizpůsobivost, argumentační schopnost a přirozenou autoritu. Jedná se tedy o to, aby veřejné úřady aplikovaly manažerské dovednosti. Součástí regionálního managementu je plánovací management a jedním z jeho nástrojů je tzv. regionální marketing. Regionální management usiluje o vedení, utváření a řízení regionu prostřednictvím tržně-ekonomických, plánovacích a politických nástrojů. Zároveň je výchozím principem propojení regionálních sítí, regionální spolupráce a regionální aliance s cílem:

- zpracovat vize, scénáře a budoucí rozvojové strategie na regionální a komunální úrovni,
- zahájit a řídit rozvojové podněty v regionu,
- zajistit dosažení regionálního konsensu, který bude posilovat regionální identitu, konkurenceschopnost,
- propojit a koordinovat regionální zdroje dle věcného, personálního a organizačního charakteru, vznik synergických efektů,
- získat lidský kapitál v regionu, kreativní prostředí a následné zhodnocení pro regionální a komunální rozvoj,
- využít inovační potenciál,
- zajistit rychlý a snadný přenos informací napříč regionem,
- poskytovat poradenskou činnost a doporučení pro dané situace,
- urovnávat případné konflikty a posílit soudržnost,

⁸⁶ JEŽEK, Jiří. *REGIONÁLNÍ MANAGEMENT JAKO NÁSTROJ REGIONÁLNÍHO PLÁNOVÁNÍ* [online]. [cit. 2015-10-02]. Dostupné z: http://alkut.cz/regrozvoj/jezek_reg_man_1.pdf

⁸⁷ Tamtéž.

- rozvíjet inovativní a kreativní rozvoj na základě vytvořených plánů a opatření z projekčního managementu,
- nepřetržitá kontrola, která povede k zodpovědnosti a sebeřízení.⁸⁸

„Regionální management tak představuje model regionálního rozvoje, jehož těžiště leží v utvářecí, jednací a projektové orientaci.“⁸⁹

Tradiční městské a regionální plánování bylo doplněno o marketingový přístup. Tento přístup vznikl na základě potřeby měst a obcí v souvislosti s nutnou konkretizací, realitou a následnou realizací vytvořených plánů. Marketingový přístup je komplexní a vede k vytváření a prosazování požadavků. Vychází ze situační analýzy a následně formuluje cíle, vhodné strategie a opatření, která povedou k dosažení stanovených cílů a následné kontrole. Základem marketingové strategie je vypracování marketingové studie, tzv. programu sociálního a ekonomického rozvoje, doplněného o analýzu potenciálu regionu a poté i vizi vývoje. Městský a regionální marketing je tržně orientovaný. Zabývá se interakcí zájmů cílových skupin a jejich prosazováním. Ježek⁹⁰ přikládá velký význam zejména diskusi regionálních aktérů. Na rozdíl od plánování není výsledkem programový dokument, který by byl sestaven na základě deduktivní představy.

Městský marketing je oproti tradičnímu městskému plánování doplněný o následující inovační hlediska:

- přeměna naplánovaných urbanistických řešení v postupné rozvojové tendence,
- důraznější a konkrétnější orientace na cílové skupiny,
- vyšší zapojení lokálních a regionálních aktérů,
- hledání a rozvoj potenciálu města (regionu),
- spojitost plánování a realizace (managementem),
- spojování rozdílných aktivit,
- rozvíjení projektů ve veřejném zájmu,

⁸⁸ JEŽEK, Jiří. *REGIONÁLNÍ MANAGEMENT JAKO NÁSTROJ REGIONÁLNÍHO PLÁNOVÁNÍ* [online]. [cit. 2015-10-02]. Dostupné z: http://alkut.cz/regrozvoj/jezek_reg_man_1.pdf

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ Tamtéž.

- stoupající význam regionálních či městských rozvojových agentur, které přebírají manažerské funkce,
- kreativní myšlenky oproti byrokratickým pracovním strukturám.⁹¹

4. Praktická část

4.1 Plzeňský kraj

4.1.1 Socio-ekonomická analýza

Úvodní kapitola praktické části je věnována socio-ekonomickému vývoji Plzeňského kraje se zaměřením na průmysl. Je zde analyzováno postavení vybraného kraje v komparaci s ostatními regiony ČR.

Plzeňský kraj zaujímá svojí rozlohou třetí místo v ČR. Sousedí s Karlovarským, Ústeckým, Středočeským a Jihočeským krajem a se Spolkovou republikou Německo. Z hlediska počtu obyvatel patří Plzeňskému kraji v rámci celorepublikového srovnání až 9. místo. Plzeňský kraj má strategickou polohu, krátkou vzdálenost od hlavního města Prahy, ale také blízkost zemím západní Evropy. Největším městem v rámci Plzeňského kraje je město Plzeň, které má 169 033 obyvatel. Osídlení Plzeňského kraje je značně nevyvážené. Další města v Plzeňském kraji mají výrazně nižší počet obyvatel (viz tab. č. 2).

Právě Plzeň a její bezprostřední okolí vytváří strategické centrum pro celý kraj. Nachází se zde dvě univerzity: Západočeská univerzita v Plzni a lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze. Univerzity jsou atraktivní nejen pro studenty z daného kraje, ale také pro studenty z jiných krajů a z ciziny. Kraj patří k oblastem s dlouhodobě nejnižší mírou nezaměstnanosti v rámci ČR. Míra nezaměstnanosti činila k 31. 8. 2015 pro Plzeňský kraj 4,6 % (MPSV). V kraji jsou nejvíce zastoupena tato průmyslová odvětví: strojírenství, potravinářství, průmysl stavebních hmot a keramiky, výroba a distribuce energií. Nachází se zde 164 podniků (2013, ČSÚ). K 31. 8. 2015 činila průměrná měsíční mzda 24 144 Kč (MPSV). Plzeňský kraj vytváří územní jednotku NUTS II Jihozápad společně s Jihočeským krajem. Plzeňský kraj se řadí díky svým ekonomickým výsledkům mezi nejúspěšnější kraje ČR.

⁹¹ JEŽEK, Jiří. *REGIONÁLNÍ MANAGEMENT JAKO NÁSTROJ REGIONÁLNÍHO PLÁNOVÁNÍ* [online]. [cit. 2015-10-02]. Dostupné z: http://alkut.cz/regrozvoj/jezek_reg_man_1.pdf

Důkazem toho je nejen jedna z nejnižších měr nezaměstnanosti, výše HDP na osobu, průměrná výše měsíční mzdy, ale také výše vynaložených výdajů na vědu a výzkum a přílivu zahraničních investic (CzechInvest, příloha č. 3-4).

Tabulka č. 2

Počet obyvatel	muži	ženy	0 – 14 let	15 – 64	nad 65 let	
Plzeň	169 033	82 195	86 838	23 836	111 629	33 568
Tachov	12 638	6 184	6 454	1 706	8 844	2 088
Klatovy	22 344	10 707	11 637	3 201	14 672	4 471
Domažlice	11 127	5 343	5 784	1 710	7 354	2 063
Sušice	11 257	5 386	5 871	1 654	7 332	2 271
Rokycany	14 031	6 878	7 153	2 048	9 418	2 565

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní, data k 31. 12. 2014

Tabulka č. 2 popisuje demografický stav obyvatelstva na území Plzeňského kraje. Nejvyšší počet obyvatel má město Plzeň (169 033). Druhým největším městem regionu jsou Klatovy, kde ovšem žije pouhých 22 344 obyvatel. Třetí největší město kraje jsou Rokycany (14 031). Uvedená data potvrzují dominantní postavení města Plzně jako regionálního centra.

Tabulka č. 3 Vybrané údaje o průmyslu v Plz. kraji

Ekonomické ukazatele	2011	2012	2013
Průměrný počet podnikatelských subjektů	158	158	164
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v běžných cenách (mil. Kč)	174 379	176 805	192 794
Z toho:			
Tržby za přímý vývoz (mil. Kč)	115 401	118 127	125 844
Tržby na 1 zaměstnance (tis. Kč)	3 288	3 273	3 487
Průměrný evidenční počet zaměstnanců (fyzické osoby)	53 037	54 027	55 284
Průměrná hrubá měsíční mzda na zaměstnance (Kč)	25 827	26 353	26 946

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

Tabulka č. 3 zobrazuje rámcové údaje z oblasti průmyslu a ekonomické výkonnosti. Na území Plzeňského kraje došlo od roku 2011 (158 subjektů) do roku 2013 (164 subjektů) k mírnému navýšení průměrného počtu podnikatelských subjektů. Zároveň také tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb vzrostly z původních 174 379 mil. Kč na 192 794 mil. Kč. Výrazné navýšení bylo zaznamenáno u průměrné hrubé měsíční mzdy na zaměstnance.

Tabulka č. 4 Vybrané údaje o průmyslu podle krajů^{*)} v roce 2013

Kraj	Průměrný počet podnikatelských subjektů	Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy			Průměrný evidenční počet zaměstnanců (fyzické osoby)	Průměrná hrubá měsíční mzda 1 zaměstnance (Kč)
		celkem (mil. Kč)	z toho tržby za přímý vývoz (mil. Kč)	na 1 zaměstnance (tis. Kč)		
Hl. m. Praha	240	315 441	116 236	4 050	77 895	34 437
Středočeský	219	514 119	302 061	5 742	89 543	32 609
Jihočeský	157	119 132	82 268	2 618	45 506	24 425
Plzeňský	164	192 794	125 844	3 487	55 284	26 946
Karlovarský	75	36 556	23 207	1 876	19 490	23 621
Ústecký	164	331 479	119 870	6 691	49 539	27 654
Liberecký	99	125 623	84 471	3 112	40 369	27 652
Královéhradecký	127	130 802	89 923	3 043	42 980	25 498
Pardubický	138	207 567	145 077	4 816	43 097	24 570
Vysočina	135	122 763	83 914	2 610	47 044	25 018
Jihomoravský	243	179 506	86 907	2 748	65 313	25 263
Olomoucký	151	102 440	67 306	2 620	39 102	24 565
Zlínský	165	152 608	79 112	3 294	46 332	24 966
Moravskoslezský	231	444 392	260 363	4 181	106 296	27 240
Celkem za ČR	2 307	2 975 222	1 666 560	3 875	767 791	27 540

*) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

Vybrané údaje o průmyslu, které srovnávají jednotlivé kraje v rámci ČR, nalezneme v tab. č. 4. V ČR se nachází 2 307 podnikatelských subjektů (s více než 100 zaměstnanci). Plzeňský kraj je z hlediska počtu podnikatelských subjektů (164) v porovnání s ostatními kraji na šestém místě.

4.1.2 SWOT analýza

SWOT analýza je zaměřena na definování silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb zkoumaného regionu ve vybraných oblastech.

Tabulka č. 5

	Váha	Hodnocení	Poměr
Silné stránky			
Široké spektrum SŠ a VŠ v kraji	0,2	5	1
Vysoká úroveň ekonomické výkonnosti	0,2	3	0,6
Dobré sociální podmínky obyvatel (nezaměstnanost, mzdy, celkové příjmy)	0,1	2	0,2
Dopravní napojení Plzeňského kraje, dosažitelnost Německa, Rakouska, letiště v Praze	0,2	5	1
Růst výdajů, kapacit i výsledků vědy	0,1	3	0,3
Vysoký počet inovačních center v Plzeňském kraji	0,1	4	0,4
Větší průmyslové podniky zaměřené na export	0,1	2	0,2
Slabé stránky			
Menší zastoupení MSP v ekonomice kraje	0,1	-2	-0,2
Nízká míra transferu technologií	0,1	-2	-0,2
Nedostatek kvalifikované pracovní síly	0,3	-5	-1,5
Nedostatek volných pozemků pro nově příchozí firmy	0,1	-3	-0,3
Nízký počet inovativních podniků, zejména MSP	0,2	-2	-0,4
Nízký zájem žáků, studentů o technické obory	0,2	-3	-0,6
Příležitosti			
Vyšší kvalita a přizpůsobení vzdělávání do praxe	0,2	4	0,8
Nové technologie a inovace v podnicích	0,2	4	0,8
Uplatnění výsledků vědy v praxi	0,1	3	0,3
Regionální podpůrné programy pro MSP	0,1	2	0,2
Využití dotačních možností z EU 2014 – 2020	0,3	5	1,5
EHMK Plzeň 2015	0,1	2	0,2
Hrozby			
Ztráta atraktivity kraje pro nově příchozí investory či expanzi	0,3	-2	-0,6
Nedostatek zaměstnanců ve vědě a výzkumu	0,1	-2	-0,2
Silná exportní závislost obzvláště na Německu	0,2	-3	-0,6
Odchod kvalifikované pracovní síly	0,3	-4	-1,2
Demografické změny, které by ovlivnily počty dětí na ZŠ, SŠ	0,1	-1	-0,1
Interní – silné a slabé			0,5
Externí – příležitost a hrozby			1,1
Celkem			1,6

Zdroj: Vlastní zpracování

Z uvedené tabulky č. 5 je jasně patrné, že nejvýznamnější silnou stránku Plzeňského kraje je silné zastoupení středních škol a přítomnost dvou vysokých škol (Západočeské univerzity v Plzni a Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze). I přesto kraj trpí nedostatkem kvalifikované pracovní síly, což můžeme označit za jeho nejslabší stránku. Co se týče externích vlivů, největší příležitost představuje možnost využít dotačních programů ze

strukturálních fondů EU – tomuto faktoru autorka přidělila jak nejvyšší váhu (0,3), tak i nejvyšší hodnocení (5). Vzhledem k výraznému exportnímu zaměření průmyslu Plzeňského kraje a silnému zastoupení zahraničních společností považuje autorka naopak za největší hrozby ztrátu atraktivity kraje pro nově příchozí investory či expanzi a silnou exportní závislost na Německu.

4.1.3 Analýza stakeholderů

Následující analýza se zabývá vymezením dominujících subjektů, které jsou zapojeny do aktivit podporujících regionální rozvoj.

Tabulka č. 6

Stakeholders	Očekáváníí	Cíle	Kauzalita	Důležitost
Podnikatelé, MSP	Podpora nových technologií Podpora rozvoje nových produktů Snižování administrativní zátěže Podpora vlastní VV kapacit podniků Podpora rekonstrukce podnik. objektů	Snížit náklady Rozvoj firmy Trvalý zisk Snadnější získání prostředků	Zákazník spotřebitel	10
Stát	Podpora rozvoje podnikatelského prostředí Růst ekonomiky Konkurenceschopnost ČR, krajů	Růst HDP Snížení nezaměstnanosti	Správce fin. prostředí státu a EU	8
Kraj	Rozvoj území Snaha o konkurenceschopnost	Růst HDP Snížení nezaměstnanosti	Správce fin. prostředků státu a EU	6
Města, obce	Rozvoj města Podpora rozvoje podnikatelského prostředí	Zajištění příjmu z podnikatelské činnosti Snížení nezaměstnanosti	Správce části fin. prostředků, vlastník nemovitého majetku	7
Organizace působící v regionu (HK, CzechInvest aj.)	Podpora podnikatelského prostředí	Zvyšování odbornosti a informovanosti podnikatelů Podpora vzdělávání Prosazování prof. zájmů	Zajištění odborného poradenství pro podnikatele	9

Zdroj: Vlastní zpracování

Všechny zainteresované subjekty mají vysoká očekáváníí v oblasti podpory podnikání. Stěžejní je zajištění dostatečných finančních zdrojů, které jsou určeny pro podporu a rozvoj podnikání, především se jedná o evropské dotační prostředky. Je proto nutné zároveň podpořit informovanost MSP, krajů, měst a obcí, profesních spolků o možnostech a

způsobech čerpání finančních prostředků. Tímto opatřením dojde k rozvoji MSP, zvýšení ekonomické výkonnosti a konkurenceschopnosti všech subjektů.

4.1.4 Regionální aktéři

V rámci předchozí analýzy byli stanoveni vybraní stakeholdeři, kteří se zabývají rozvojem podnikatelského prostředí, rozvojem regionu a celé České republiky. Následující podkapitola obsahuje přehled subjektů působících na území Plzeňského kraje a jejich nabízené služby. Tyto subjekty se ve větší či menší míře zapojují do dění Plzeňského kraje.

Útvar koncepce a rozvoje města Plzně, příspěvková organizace

Hlavním úkolem Útvaru koncepce a rozvoje města Plzně je příprava dokumentů v oblasti plánování a rozvoje Plzně. Jedná se o analytické dokumenty, územně plánovací dokumentaci, urbanistické studie a podklady odvětvových a územních generelů. Útvar zabezpečuje mj. urbanistické a architektonické soutěže, podílí se na strategickém plánování rozvoje města, územním plánování a na řízení rozvojových projektů.⁹²

Útvar koordinace evropských projektů města Plzně, příspěvková organizace

Hlavním cílem činnosti příspěvkové organizace je koordinace dotačních projektů. Útvar koordinace evropských projektů (ÚKEP) tedy zajišťuje informace z oblasti získávání dotací a poskytuje servis subjektům v rámci města Plzně. Zaměřuje se na větší projekty realizované s příspěvkem EU – tyto projekty připravuje, zpracovává žádosti o dotace, řídí realizaci projektů a jejich administrativní vypořádání. Zároveň k realizovaným projektům zajišťuje optimalizaci struktury řízení a financování.

ÚKEP zaměstnává především manažery pro řízení projektů a specialisty na jednotlivé zajišťované činnosti. Při řešení konkrétních projektů spolupracuje s odborníky v rámci města Plzně a v případě potřeby i s externími specialisty.⁹³

Odbor regionálního rozvoje Plzeňského kraje

Odbor regionálního rozvoje Plzeňského kraje se skládá ze tří oddělení: Oddělení regionálního rozvoje, Oddělení územního plánování a Oddělení stavebního řádu. Odbor se podílí především na realizaci rozvojových programů a cílů správy kraje. K realizaci tohoto

⁹² ÚTVAR KONCEPCE A ROZVOJE MĚSTA PLZNĚ: *Základní údaje a organizační struktura*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://ukr.plzen.eu/cz/o-nas/zakladni-udaje-a-organizacni-struktura/>

⁹³ ÚTVAR KOORDINACE EVROPSKÝCH PROJEKTŮ MĚSTA PLZNĚ, P. O.: *O nás*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.ukep.eu/content/view/151/38>

cíle například zajišťuje a koordinuje tvorbu územního plánu, vytváří rozvojové a koncepční dokumenty kraje, vypracovává dlouhodobé koncepce a strategie rozvoje, administruje mimoprogramové dotace a dary, vyhodnocuje územní disparity hospodářského a sociálního rozvoje kraje a spolupracuje při administraci dotačních programů státu (vyhlašovaných Ministerstvem pro místní rozvoj ČR).⁹⁴

Regionální hospodářská komora Plzeňského kraje

Regionální hospodářská komora Plzeňského kraje (RHK PK) vznikla sloučením Okresních hospodářských komor Plzeň – město, Plzeň – sever, Tachov a Rokycany. Od března 2013 RHK PK představuje zastoupení Hospodářské komory ČR v Plzeňském kraji. Hlavním cílem RHK PK je podpora a rozvoj podnikatelského prostředí v kraji. Kromě poradenské a konzultační činnosti zajišťuje celou řadu služeb pro podnikatele, nepodnikající právnické osoby, ale i širokou veřejnost. RHK PK mimo jiné organizuje školení, semináře a workshopy, podílí se na národních i mezinárodních projektech, ověřuje certifikáty o původu zboží, zajišťuje elektronické mýtné a služby CzechPoint. Vedle toho spolupracuje s řadou státních institucí a představuje tak i důležité spojení mezi veřejným a soukromým sektorem.⁹⁵

Okresní hospodářská komora Domažlice

Okresní hospodářská komora Domažlice usiluje o podporu podnikatelských aktivit na Domažlicku. Jedním z hlavních cílů je sdružovat podnikatele v daném regionu a tím vytvořit platformu pro diskusi podnikatelských subjektů. Záměrem je vytvořit subjekt fungující na takové úrovni, aby mohl být brán jako faktický reprezentant podnikatelské obce regionu.⁹⁶

Okresní hospodářská komora Klatovy

Okresní hospodářská komora Klatovy již dvacet let podporuje rozvoj podnikání nejen v okrese Klatovy. Spolu s municipalitami a s partnery z Bavorska vytváří společný

⁹⁴ PLZEŇSKÝ KRAJ: *Odbor regionálního rozvoje*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/eos/orgstrukt/005002001013>

⁹⁵ REGIONÁLNÍ HOSPODÁŘSKÁ KOMORA PLZEŇSKÉHO KRAJE: *Regionální hospodářská komora Plzeňského kraje* [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.rhkpk.cz/>

⁹⁶ OKRESNÍ HOSPODÁŘSKÁ KOMORA DOMAŽLICE: *Okresní hospodářská komora Domažlice* [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.ohkdomazlice.cz/index.php>

přeshraniční hospodářský prostor a je respektovaným servisním místem pro podnikatele v daném regionu.⁹⁷

Okresní hospodářská komora Plzeň – jih

Okresní hospodářská komora Plzeň – jih usiluje o podporu podnikatelských aktivit, prosazování a ochranu zájmů svých členů. Snaží se o vytváření prostoru pro diskusi o podmínkách podnikání v okrese Plzeň – jih a přenášení příslušných závěrů na orgány státní správy a samosprávy.⁹⁸

Okresní hospodářská komora Plzeňsko

Okresní hospodářská komora Plzeňsko je sdružení firem a podnikatelů působící na území Plzeňska. Vedle poskytování poradenských a konzultačních služeb nabízí svým členům možnost vyjádřit se k návrhům právních předpisů a dalších opatření veřejné správy.⁹⁹

Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest

Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest je státní příspěvková organizace, jejímž hlavním cílem je podpora konkurenceschopnosti české ekonomiky. CzechInvest je implementační agenturou dotačních programů pro podnikatele ve zpracovatelském průmyslu a zároveň výhradní organizací, která smí nadřazeným orgánům předkládat žádosti o investiční pobídky. Mimoto CzechInvest spravuje databázi podnikatelských nemovitostí, databázi brownfieldů a databázi českých dodavatelských firem. CzechInvest rovněž propaguje Českou republiku v zahraničí jako lokalitu vhodnou pro umístování investic, pomáhá při realizaci investičních projektů a při reinvesticích.¹⁰⁰

Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje o. p. s.

Posláním Regionální rozvojové agentury Plzeňského kraje (RRAPK) je podporovat ekonomický a sociální rozvoj regionu. RRAPK poskytuje odborné poradenské služby jak územní samosprávě Plzeňského kraje, tak ministerstvům, vysokým školám i soukromým

⁹⁷OKRESNÍ HOSPODÁŘSKÁ KOMORA KLATOVY: *Poslání OHK Klatovy*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.ohkklatovy.cz/o-nas-2/poslani-ohk-klatovy/>

⁹⁸ OKRESNÍ HOSPODÁŘSKÁ KOMORA PLZEŇ – JIH: *Program*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.ohkplzen-jih.cz/o-nas/program/>

⁹⁹ OKRESNÍ HOSPODÁŘSKÁ KOMORA PLZEŇSKO: *O komoře*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.ohkplzensko.cz/o-komore/uvodem.aspx>

¹⁰⁰ AGENTURA PRO PODPORU PODNIKÁNÍ A INVESTIC CZECHINVEST: *O CzechInvestu*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/o-czechinvestu>

subjektům. Regionální rozvojová agentura rovněž vytváří analýzy, koncepce a programy a připravuje a řídí rozvojové projekty převážně na území Plzeňského kraje.¹⁰¹

Regionální rada regionu soudržnosti Jihozápad

Regionální rada je řídicím orgánem Regionálního operačního programu NUTS II Jihozápad pro období 2007–2013. Výkonným orgánem je Úřad Regionální rady, který zajišťuje vše, co souvisí s realizací Regionálního operačního programu Jihozápad po stránce odborné i organizační. Úřad tedy připravoval výzvy k předkládání projektových žádostí, přijímal žádosti o podporu, podával informace o možnostech čerpání dotace, nadále provádí hodnocení projektů, kontroluje postup prací na projektech a zajišťuje soulad kroků administrace se všemi právními dokumenty EU i ČR.¹⁰²

BIC Plzeň, společnost s ručením omezeným

Společnost BIC byla založena městem Plzeň za účelem podpory inovačního podnikání v regionu. Služby BIC jsou určeny především MSP a zahrnují pomoc podnikatelům při získávání dotací (včetně zpracování žádostí o finanční podporu), poradenství při tvorbě podnikatelských plánů, konzultace nových podnikatelských záměrů, pomoc při účasti českých organizací v mezinárodních projektech výzkumu a vývoje a podporu při komercializaci výsledků výzkumu a vývoje v zahraničí. BIC rovněž nabízí prostory pro inovační podnikání a to včetně široké škály navazujících služeb.¹⁰³

Obchodní a průmyslová komora Regensburg

Obchodní a průmyslová komora Regensburg pro Horní Falc/Kelheim (IHK) zastupuje zájmy svých 77 000 členských firem, zajišťuje celou řadu státem svěřených úkolů např. v oblasti celních dokumentů nebo při odborné profesní přípravě a zkouškách. Navíc poskytuje rozsáhlý poradenský servis. Regionální zastoupení IHK v Plzni je první kontaktní adresou pro firmy v regionu východního Bavorska /západních Čech, které již jsou přeshraničně aktivní nebo se na sousední trh právě chystají vstoupit. IHK jim může pomoci při hledání

¹⁰¹ REGIONÁLNÍ ROZVOJOVÁ AGENTURA PLZEŇSKÉHO KRAJE, O. P. S: *O nás*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: http://www.rra-pk.cz/130-o_nas

¹⁰² ÚŘAD REGIONÁLNÍ RÁDY REGIONU SOUDRŽNOSTI JIHOZÁPAD: *Regionální rada*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.rr-jihozapad.cz/?menu=rop-jihozapad&art=regionalni-rada>

¹⁰³ BIC PLZEŇ, SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM: *O nás*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.bic.cz/o-nas/>

obchodních partnerů a dodavatelů a zdarma jim poskytne základní poradenství při vstupu na český/německý trh.¹⁰⁴

Průmyslová a obchodní komora Dolního Bavorska

Průmyslová a obchodní komora Dolního Bavorska zastupuje zájmy svých členů vzhledem k vládě, úřadům, parlamentům a soudům. Zaujímá stanoviska ke stavebním plánům, návrhům zákonů, nařízení a směrnic jak na spolkové, tak evropské úrovni. Navíc je komora poskytovatelem ekonomických služeb – svým členům nabízí konzultace, zprostředkování a informace. Každý rok zodpoví tisíce dotazů na téma právo a daně, ochrana přírody a mezinárodní záležitosti.¹⁰⁵

Českomoravská záruční a rozvojová banka

Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB), a. s., je od roku 1992 rozvojovou bankou ČR. Napomáhá rozvoji malého a středního podnikání, infrastruktury a dalších sektorů ekonomiky vyžadujících veřejnou podporu.

ČMZRB poskytuje podpory MSP formou záruk a zvýhodněných úvěrů a zvýhodněné úvěry pro rozvoj technické infrastruktury obcí. Banka rovněž spravuje rozsáhlé portfolio záruk a dotací na úhradu úroků z úvěrů poskytnutých na podporu oprav bytových domů jejich vlastníkům či spoluvlastníkům.¹⁰⁶

Exportní garanční a pojišťovací společnost, a. s.

Exportní garanční a pojišťovací společnost (EGAP), a. s., je úvěrová pojišťovna plně vlastněná státem. Zaměřuje se na tržně nepojistitelná politická a komerční rizika spojená s financováním vývozu zboží, služeb a investic z České republiky. Pojišťuje zejména bankovní úvěry se splatností delší než dva roky na financování velkých energetických celků, a to především do těch zemí, kde politické a právní prostředí přináší větší míru nejistoty. EGAP tak doplňuje nabídku komerčních úvěrových pojišťoven a působí jako státní nástroj na podporu exportu.¹⁰⁷

¹⁰⁴ OBCHODNÍ A PRŮMYSLOVÁ KOMORA REGENSBURG PRO HORNÍ FALC/KELHEIM: *O nás*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.ahk-plzen.cz/cz/o-nas/>

¹⁰⁵ PRŮMYSLOVÁ A OBCHODNÍ KOMORA DOLNÍHO BAVORSKA: *Über uns*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <https://www.ihk-niederbayern.de/ueber-uns/>

¹⁰⁶ ČMZRB, A. S.: *Kdo jsme*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.cmzrb.cz/o-bance/kdo-jsme>

¹⁰⁷ EGAP, A. S.: *O společnosti*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.egap.cz/o-spolecnosti/index.php>

Česká agentura na podporu obchodu CzechTrade

Česká agentura na podporu obchodu CzechTrade je příspěvková organizace podřízená Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR. Jejím posláním je zvýšení konkurenceschopnosti českých firem na zahraničních trzích a zvýšení podílu exportu s vyšší přidanou hodnotou. Pro dosažení tohoto cíle CzechTrade nabízí exportérům informační a asistenční služby zajišťované profesionály jak v České republice, tak v zahraničních kancelářích ve více než čtyřiceti zemích světa. Právě odborné znalosti a dlouhodobé zkušenosti zahraničních zástupců agentury představují nejvýznamnější přidanou hodnotu spolupráce s agenturou CzechTrade.¹⁰⁸

Svaz průmyslu a dopravy ČR

Svaz průmyslu a dopravy ČR je nestátní dobrovolnou nepolitickou organizací sdružující podnikatele v České republice. Jedná se o největší zaměstnavatelský svaz v ČR, jeho cílem je ovlivňovat hospodářskou a sociální politiku vlády tak, aby se zde vytvářely optimální podmínky pro dynamický rozvoj podnikání. Svaz rovněž prosazuje zájmy českých zaměstnavatelů a podnikatelů v evropských a mezinárodních organizacích. Jeho další činností je organizace navazování obchodních vztahů mezi českými a zahraničními subjekty a poskytování vzdělávací a poradenské podpory svým členům.¹⁰⁹

4.2 Finanční nástroje CzechInvestu

Ze zmíněných regionálních aktérů poskytuje nejvíce možností finanční podpory pro MSP Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest. Za drobného, malého a středního podnikatele (MSP) se považuje podnikatel, pokud: zaměstnává méně než 250 zaměstnanců a jeho aktiva¹¹⁰/majetek¹¹¹ nepřesahují korunový ekvivalent částky 43 mil. EUR nebo má obrát/příjmy nepřesahující korunový ekvivalent 50 mil. EUR.¹¹² Finanční nástroje agentury CzechInvest zahrnují investiční pobídky a širokou škálu dotačních programů. Tato kapitola

¹⁰⁸ ČESKÁ AGENTURA NA PODPORU OBCHODU CZECHTRADE: *Představení CzechTrade*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.czechtrade.cz/o-czechtrade/predstaveni/>

¹⁰⁹ SPD: *O nás*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.spcr.cz/o-nas>

¹¹⁰ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů*. 3. 2. 2012. ISSN 1211-1244

¹¹¹ z rozvahy u podnikatele, který vede účetnictví

¹¹² Doporučení 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 týkající se definice mikro, malých a středních podniků Úřední věstník EU, L 124 ze dne 20. 5. 2003, str. 36-40

dále analyzuje a vyhodnocuje končící programové období OPPI a využívání dotačních prostředků MSP v Plzeňském kraji.

4.2.1 Investiční pobídky

Investiční pobídky se řídí zákonem o investičních pobídkách č. 72/2000 Sb.¹¹³ Zákon podporuje tři aktivity:

- zavedení a rozšíření výroby ve zpracovatelském průmyslu
- zavedení a rozšíření činnosti technologického centra
- zavedení a rozšíření činnosti center strategických služeb (např. vývoj software, opravárenské centrum apod.).

Každá podporovaná oblast musí splnit všeobecné a specifické podmínky. Mezi všeobecné podmínky patří, že investiční akce musí být realizována na území ČR. Dále je důležité nezahájení prací na projektu před podáním žádosti na CzechInvest. Před podáním žádosti, nesmí tedy být zahájeny stavební práce, ani pořizován dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek (s výjimkou pořízení pozemku). Stroje musí být objednány také až po podání žádosti. Podpořený majetek a pracovní místa musí být zachována po celou dobu čerpání slevy na dani, min. 5 let. Nejčastěji se vyskytuje žádost o investiční pobídku na zavedení či rozšíření výroby ve zpracovatelském průmyslu.

Specifické podmínky pro zpracovatelský průmysl v Plzeňském kraji jsou:

- min. výše investice 100 mil. Kč do dlouhodobého majetku,
- z toho min. polovina (50 mil. Kč) musí být investována do nového strojního zařízení (doposud neodepisované, nesmí být starší než 2 roky),
- vytvoření min. 20 nových pracovních míst.

Pouze pro Stříbro platí snížený limit, tj. min. výše investice 50 mil. Kč do dlouhodobého majetku, z toho min. polovina (25 mil. Kč) musí být investována do nového strojního zařízení.

Výše uvedené podmínky je nutné splnit do 3 let od vydání Rozhodnutí o příslibu investiční pobídky.

¹¹³ Zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách a o změně některých zákonů (zákon o investičních pobídkách). In: *Sbírka zákonů*. 24. 2. 2000. ISSN 1211-1244

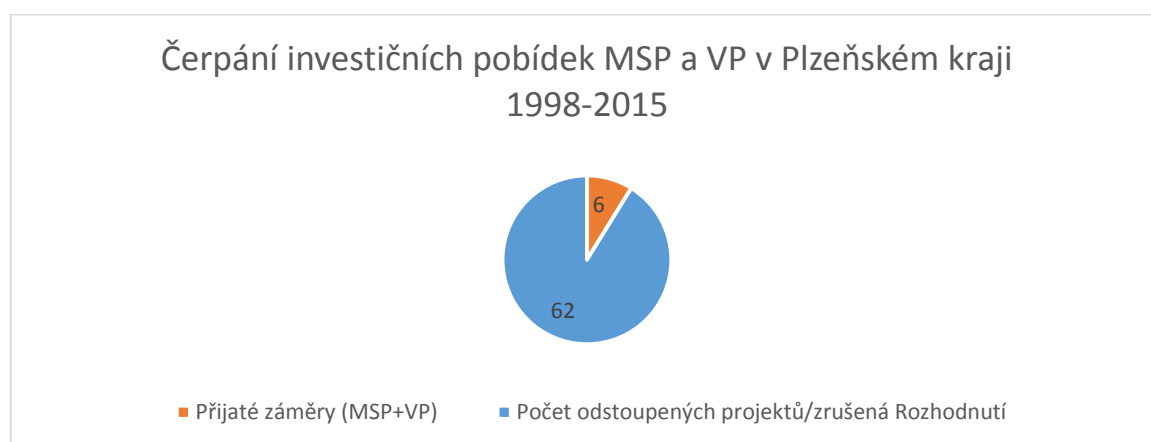
Míra podpory je 25 % pro velké podniky ve všech regionech v ČR, kromě Prahy. Strop podpory se vypočítá jako 25 % z uznatelných nákladů. Uznatelný náklad je v případě výroby hodnota dlouhodobého majetku, kdy min. 50 % musí být investováno do nového strojního zařízení. Uznatelnými náklady může být tedy např. pozemek, budova a stroje.

V rámci stropu veřejné podpory je možné žádat o tyto formy podpory:

- sleva na dani z příjmů právnických osob až na dobu 10 let,
- hmotná podpora na nová pracovní místa – poskytována v okresech s nezaměstnaností min. o 25 % vyšší než je průměrná nezaměstnanost v ČR,
- hmotná podpora na školení a rekvalifikace - poskytována v okresech s nezaměstnaností min. o 25 % vyšší než je průměrná nezaměstnanost v ČR,
- osvobození od daně z nemovitých věcí – poskytováno pouze v tzv. zvýhodněných průmyslových zónách definovaných vládou ČR (v současné době Most-Joseph, Ostrava-Mošnov a Holešov)
- hmotná podpora na pořízení majetku – pouze v případě strategické investiční akce (min. výše investice 500 mil. Kč a zároveň vytvoření min. 500 nových pracovních míst).

Vždy záleží na místě realizace investiční akce. V Plzeňském kraji je možné žádat o slevu na dani z příjmů právnických osob. V případě expanze se jedná o částečnou slevu na dani.

Graf č. 1

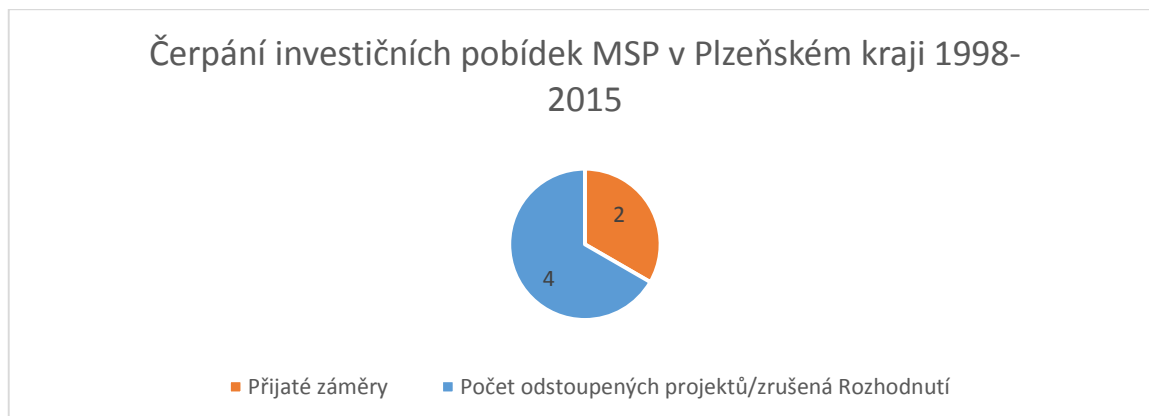


Zdroj: Veřejná databáze agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Graf č. 1 zachycuje počet přijatých investičních záměrů od MSP a velkých podniků v Plzeňském kraji v období 1998-2015. Celkově bylo přijato 68 investičních záměrů, kdy 6

podniků se rozhodlo odstoupit či jim bylo zrušeno Rozhodnutí. Investiční záměr úspěšně realizovalo 91,18 % podniků.

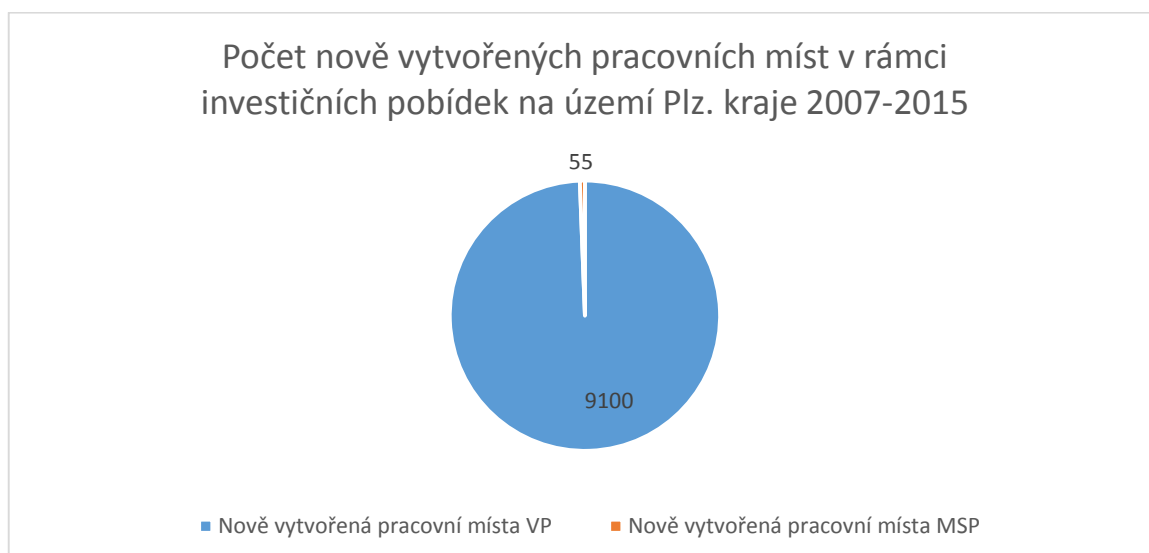
Graf č. 2



Zdroj: Veřejná databáze agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Graf č. 2 popisuje čerpání investičních pobídek pouze MSP v letech 1998-2015 na území Plzeňského kraje. Celkově bylo přijato pouhých 6 investičních záměrů, z toho 4 podniky od projektu odstoupili či jim bylo zrušeno Rozhodnutí. Úspěšnost záměru tak pro MSP činí pouhých 33,3 %. Z toho je zřejmé, že investiční pobídky jsou vzhledem k nutné minimální výši investice určeny primárně pro velké podniky.

Graf č. 3

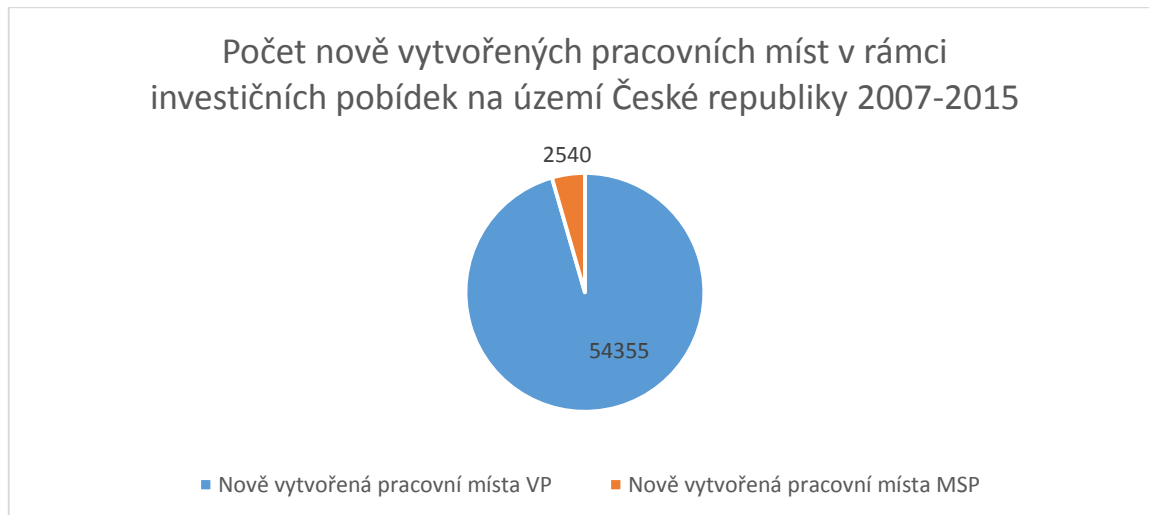


Zdroj: Veřejná databáze agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Na území Plzeňského kraje bylo dle grafu č. 3 v letech 2007-2015 vytvořeno celkem 9155 pracovních míst v rámci investičních pobídek. Malé a střední podniky se podílely na vzniku 55 pracovních míst, tj. 0,60 %. Velké podniky vytvořily v tomto období 9100 pracovních

pozic. Vliv investiční pobídek v případě MSP na tvorbu nových pracovních míst je tak zcela minimální.

Graf č. 4



Zdroj: Veřejná databáze agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Graf č. 4 víceméně popisuje závěr z předešlého grafu, kdy je zde celorepublikové srovnání MSP na tvorbu pracovních míst v rámci IPO. Celkově bylo v České republice vytvořeno 56 895 pracovních pozic, kdy velké podniky vytvořily 54 355 pracovních míst. MSP vytvořily v uplynulém období pouhých 2540, tj. 4,46 % z celkového počtu pracovních míst.

4.2.2 OPPI

Následující kapitola je věnována rozboru OPPI a jednotlivých programů, ze kterých se tento operační program skládal. Tyto programy jsou dále jednotlivě analyzovány z hlediska počtu vydaných Rozhodnutí a proplacené dotace.

OPPI byl operačním programem sloužícím k uskutečňování politiky hospodářské a sociální soudržnosti v sektoru průmyslu v letech 2007 až 2013. Jeho cílem bylo především zvýšení konkurenceschopnosti České republiky v oblasti průmyslu a služeb, podpora inovací a růst hospodářství založeného na znalostech.

V rámci OPPI mohli podnikatelé žádat o dotaci v letech 2007 až 2015 (roky 2014 až 2015 představují dvouleté období určené na dočerpání podpor z programovacího období 2007 – 2013) v následujících dvanácti programech implementovaných Agenturou pro podporu podnikání a investic CzechInvest: Potenciál, Inovace, ICT v podnicích, ICT a strategické

služby, Prosperita, Rozvoj, Školící střediska, Marketing, Nemovitosti, Poradenství, Eko-energie, Spolupráce.

Součástí OPPI byly i tři programy spravované ČMZRB. Šlo o programy Start, Progres a Záruka.

Následuje stručná charakteristika jednotlivých programů.

Potenciál

Program Potenciál umožňoval získání podpory na zřízení nebo rozšíření vývojového centra zaměřeného na výzkum a vývoj. Mezi způsobilé výdaje patřily především náklady na dlouhodobý hmotný majetek (zejm. stroje a zařízení) a dlouhodobý nehmotný majetek (pořízení práv duševního vlastnictví a software).

Inovace

Program Inovace se skládal ze dvou podprogramů: Inovační projekty a Projekty na ochranu práv průmyslového vlastnictví.

Program **Inovační projekty** byl určen k podpoře zavádění nových, originálních řešení do výroby. Firmy, které na základě vlastní výzkumné a vývojové činnosti (event. prostřednictvím transferu technologie) uváděly na trh inovované produkty nebo inovovaly výrobní proces, mohly v daném programu získat dotaci zejm. na dlouhodobý hmotný majetek (především stroje a zařízení) a dlouhodobý nehmotný majetek (software, data, práva duševního vlastnictví).

Program **Projekty na ochranu práv průmyslového vlastnictví** byl určen pro malé a střední podniky, fyzické osoby, veřejné výzkumné instituce a vysoké školy. Těmto žadatelům program umožnil čerpat dotaci na získání průmyslově-právní ochrany nehmotných statků v podobě patentů, užitných vzorů, průmyslových vzorů a ochranných známek. Způsobilými výdaji byly v tomto programu výdaje na patentové zástupce, správní poplatky a překlady.

ICT v podnicích

Program ICT v podnicích pomáhal MSP zavádět informační a komunikační technologie a tím dosáhnout zefektivnění své činnosti. Mezi způsobilé výdaje patřily především náklady na nákup hardware a software.

ICT a strategické služby

Program ICT a strategické služby byl určen podnikům, které chtěly vyvíjet softwarová řešení nebo zakládat centra strategických služeb (tj. centra sdílených služeb a high-tech opravárenská centra). Žadatelé do tohoto programu si mohli uplatňovat jednu ze dvou skupin způsobilých výdajů: buď si jako způsobilé mohli nárokovat náklady na dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek (hardware a sítě, licence, software), nebo mzdové náklady.

Prosperita

Cílem programu Prosperita bylo odstranit překážky nedostatečné komunikace mezi podnikatelskou sférou na jedné straně a vysokými školami a výzkumnými institucemi na straně druhé. Program se proto zaměřoval na podporu vědeckotechnických parků, podnikatelských inkubátorů, center pro transfer technologií a sítí business angels. Mezi způsobilé výdaje patřil dlouhodobý hmotný majetek (pozemky, budovy, stroje...), dlouhodobý nehmotný majetek (software, licence a know-how) a vybrané provozní náklady.

Rozvoj

Program Rozvoj pomáhal MSP v regionech se zvýšenou mírou nezaměstnanosti pořídit nové technologické vybavení a tím podnítit jejich rozvoj. Za způsobilé byly považovány především výdaje na stroje a zařízení a dále na patenty a know-how.

Školící střediska

Program Školící střediska umožňoval podnikatelům získat dotaci na výstavbu nebo rekonstrukci školícího centra a na jeho vybavení. Žadatelé si v uvedeném programu mohli uplatnit mj. náklady na dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek, nákup či úpravu nemovitostí, projektovou dokumentaci a školící pomůcky a programy.

Marketing

Program Marketing byl zaměřen na podporu exportu. Malí a střední podnikatelé mohli získat dotaci na účast na zahraničním veletrhu či výstavě a na tvorbu propagačních materiálů. Způsobilými výdaji byly např. marketingové studie, tvorba letáků, brožur, inzerátů a webových stránek v cizích jazycích, doprava exponátů na zahraniční veletrh a pronájem stánku.

Nemovitosti

Cílem programu Nemovitosti bylo podporovat rozvoj podnikatelských nemovitostí. Podnikatelé a územní samosprávné celky mohli získat podporu na rekonstrukci staveb, přípravu podnikatelských zón a na výstavbu nájemních objektů. Za způsobilé byly v tomto programu považovány především výdaje na rekonstrukci a výstavbu podnikatelských nemovitostí, výdaje na nákup daného objektu a náklady spojené s projektovou přípravou a dokumentací.

Poradenství

Program Poradenství umožňoval MSP čerpat dotaci na služby poradců. Cílem poradenských služeb bylo navrhnout inovaci produktu či procesu výroby, logistiky, distribuce nebo organizační/marketingovou inovaci tak, aby ve výsledku došlo ke zvýšení konkurenceschopnosti daného podniku. Způsobilé tedy v tomto programu byly jen výdaje na služby poradců a expertů a na odborné studie.

Eko-energie

Program Eko-energie byl zaměřen jednak na podporu dosahování energetických úspor v podnikatelských objektech, jednak na podporu využívání obnovitelných zdrojů energie (podpořitelná byla např. rekonstrukce malé vodní elektrárny a výstavba bioplynových stanic). Způsobilými výdaji byly mj. výdaje na rekonstrukce a modernizace, na stroje a zařízení, na hardware a sítě a na projektovou dokumentaci stavby.

Spolupráce

Program Spolupráce se skládal ze dvou podprogramů: „Spolupráce – Technologické platformy“ a „Spolupráce – Klastry“.

Program Spolupráce – Technologické platformy byl orientován na podporu vzniku a rozvoje technologických platforem, tj. takových oborových seskupení podniků a výzkumných institucí, které se podílejí na výzkumu, vývoji a inovacích ve strategicky významné technologické oblasti na národní či mezinárodní úrovni. Za způsobilé byly v tomto programu považovány mj. provozní a osobní náklady související se vznikem či rozvojem platforem, hardware, software a nájem kancelářských prostor.

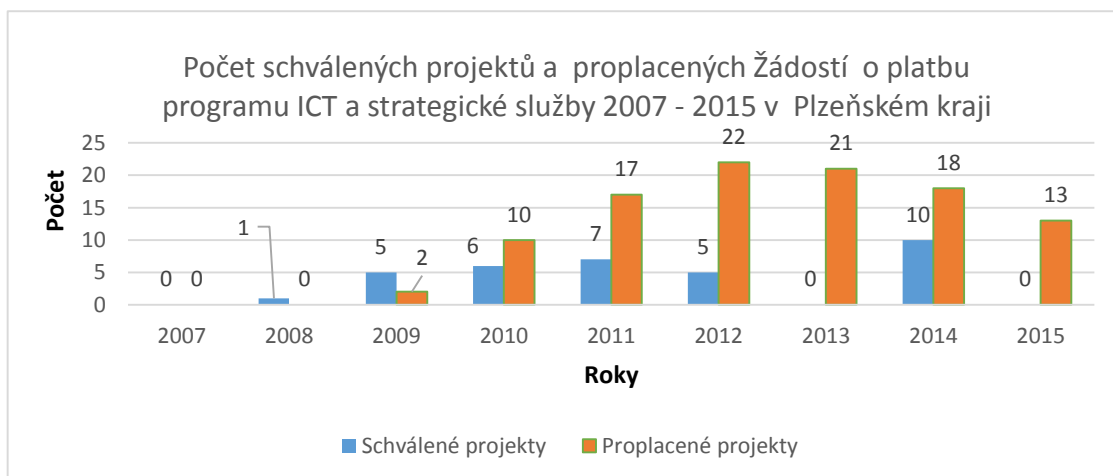
Program Spolupráce – Klastry se zaměřoval na podporu vzniku a rozvoje klastrů, tj. souborů navzájem propojených společností v příbuzných oborech, které si navzájem konkurují, ale

také navzájem kooperují (např. ve výzkumných projektech). Způsobilé byly v tomto programu mj. náklady na provoz klastru, stavby a jejich úpravy, stroje a zařízení pro účely výzkumu a vývoje a náklady na propagaci.

4.3 Analýza čerpání MSP v jednotlivých programech OPPI na území Plz. kraje

Následující analýza detailně sleduje průběh schvalování a čerpání finančních prostředků MSP v Plzeňském kraji v letech 2007-2015 dle jednotlivých programů v OPPI. Analýza je zaměřena na porovnání původní schválené částky dotace a skutečně proplacené dotace. Závěr této kapitoly vyhodnocuje jednotlivé programy dle výše vyčerpané částky a úspěšnosti čerpání z původně schválených finančních prostředků.

Graf č. 5



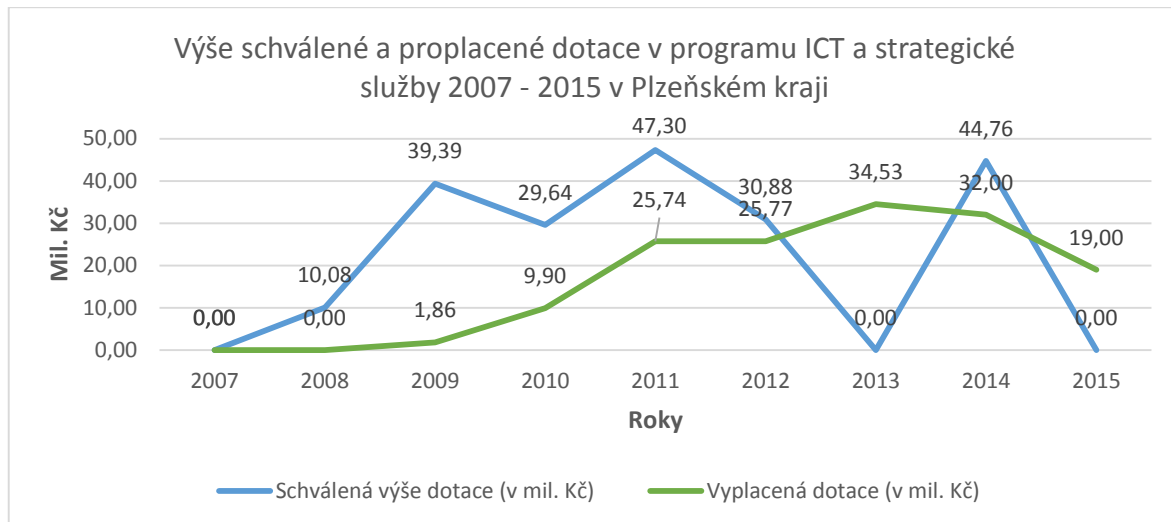
Zdroj: Interní databáze agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Graf č. 5 znázorňuje počet schválených projektů v programu ICT a SS v průběhu let 2007-2015 v Plzeňském kraji. Nejvíce schválených projektů bylo v roce 2014, kdy bylo schváleno 10 projektů. První proplacené projekty byly až v roce 2009. Nejvíce projektů bylo proplaceno v roce 2012, kdy dotaci obdrželo 22 projektů. Celkem bylo v rámci Plzeňského kraje schváleno 34 projektů. Tyto projekty byly zpravidla rozděleny do dvou až tří etap, tudíž celkový počet proplacených Žádostí o platbu je 103.

Graf č. 6 popisuje vývoj schválených a proplacených projektů v programu ICT a SS, první projekty byly proplacené v roce 2009. Nejvyšší částka dotace byla vyplacena podnikům v roce 2013, kdy firmy v Plzeňském kraji obdržely 34,53 mil. Kč. Celková výše proplacených projektů činila 149 milionů Kč. Původní schválená výše dotace pro firmy v Plzeňském kraji

činila 202 milionů Kč. MSP v Plzeňském kraji se tak podařilo vyčerpat 149 milionů Kč, tj. 73,65 % schválených finančních prostředků.

Graf č. 6

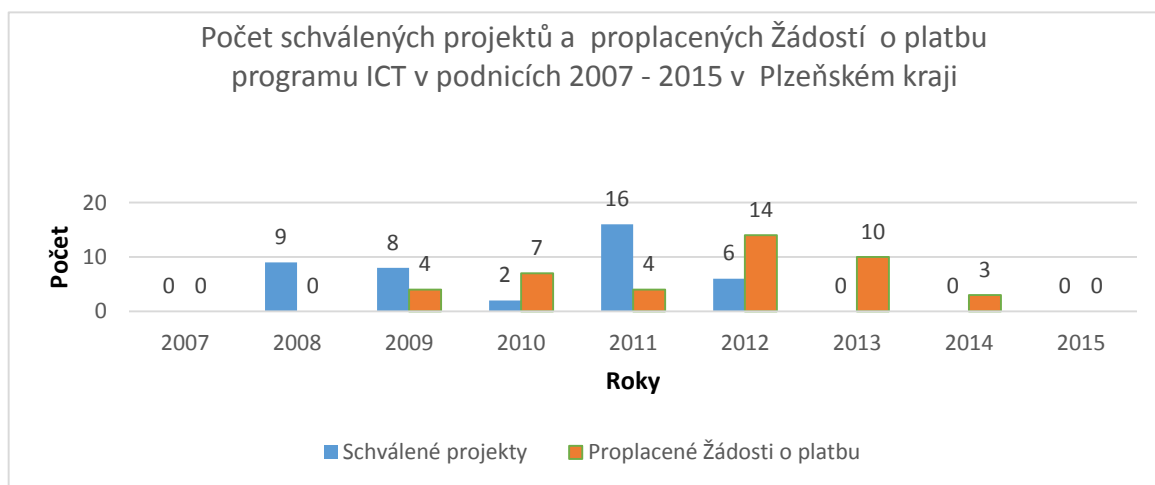


Zdroj: Interní databáze agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

ICT v podnicích

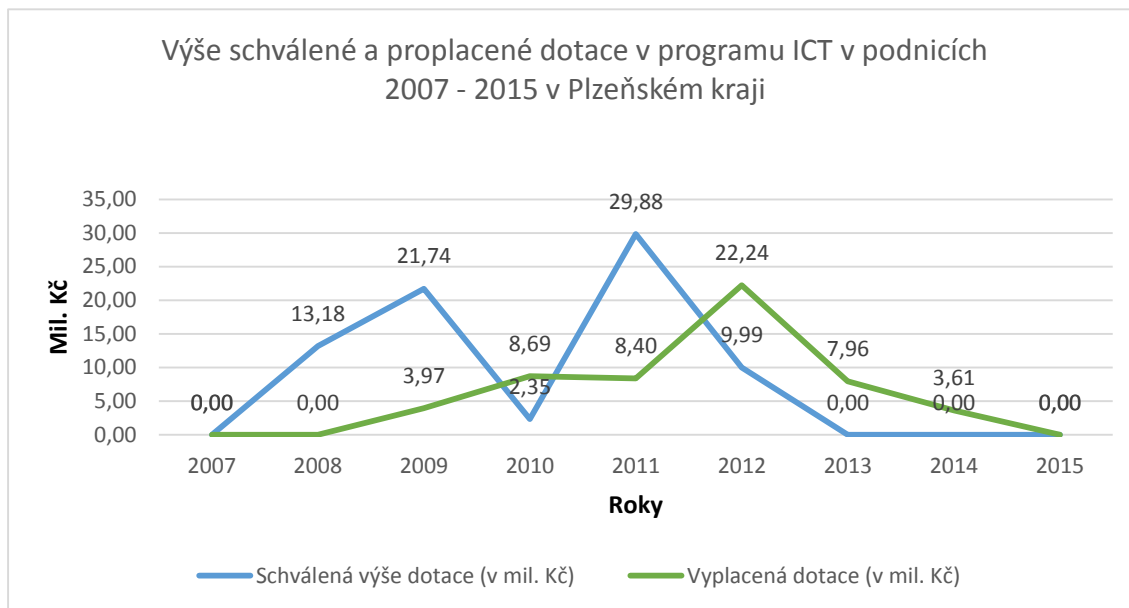
Graf č. 7 znázorňuje počet schválených projektů a následně vyplacených Žádostí o platbu v rámci programu ICT v podnicích. Prvních 9 projektů bylo schváleno v roce 2008 a nejvyšší počet schválených projektů jsme zaznamenali v roce 2011, kdy se jednalo o 16 projektů. První vyplacené Žádosti o platbu byly již v roce 2009, nejvíce vyplacených Žádostí o platbu bylo v roce 2012. Celkově bylo schváleno 41 projektů pro území Plzeňského kraje a následně administrováno 42 Žádostí o platbu.

Graf č. 7



Zdroj: Interní databáze agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Graf č. 8



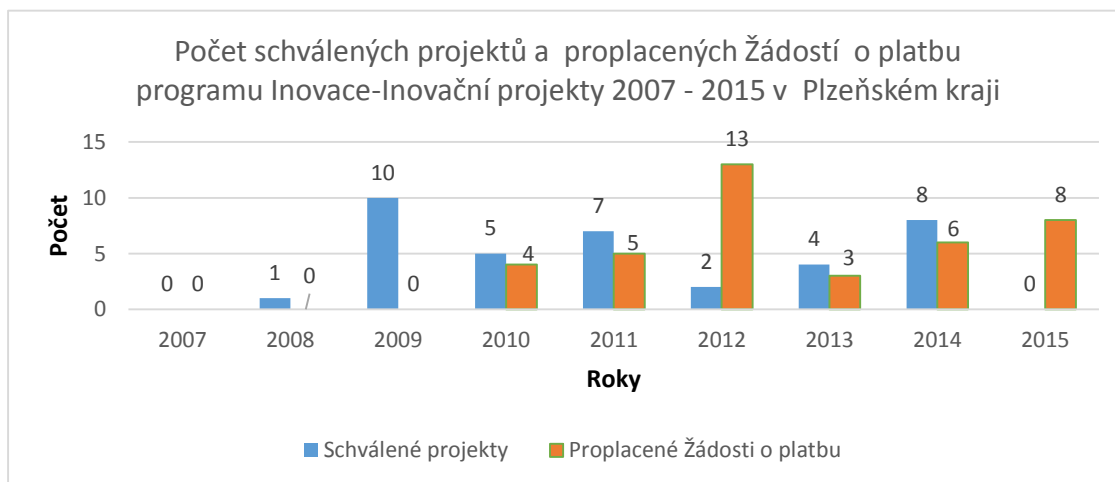
Zdroj: Interní databáze agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Graf č. 8 zachycuje množství finančních prostředků, které byly schváleny a následně skutečně vyplaceny v programu ICT v podnicích. V roce 2011 byla schválena nejvyšší částka 29,88 mil. Kč. Nejvyšší skutečně vyplacená částka byla v roce 2012. Celkově bylo pro tento program schváleno 77 mil. Kč, reálně vyplatil CzechInvest firmám v Plzeňském kraji 55 mil. Kč, tj. 71,15 % z původní schválené výše dotace.

Inovace

Program Inovace byl rozdělen na dva podprogramy: Inovace – Inovační projekt a Inovace-Projekty na ochranu práv průmyslového vlastnictví.

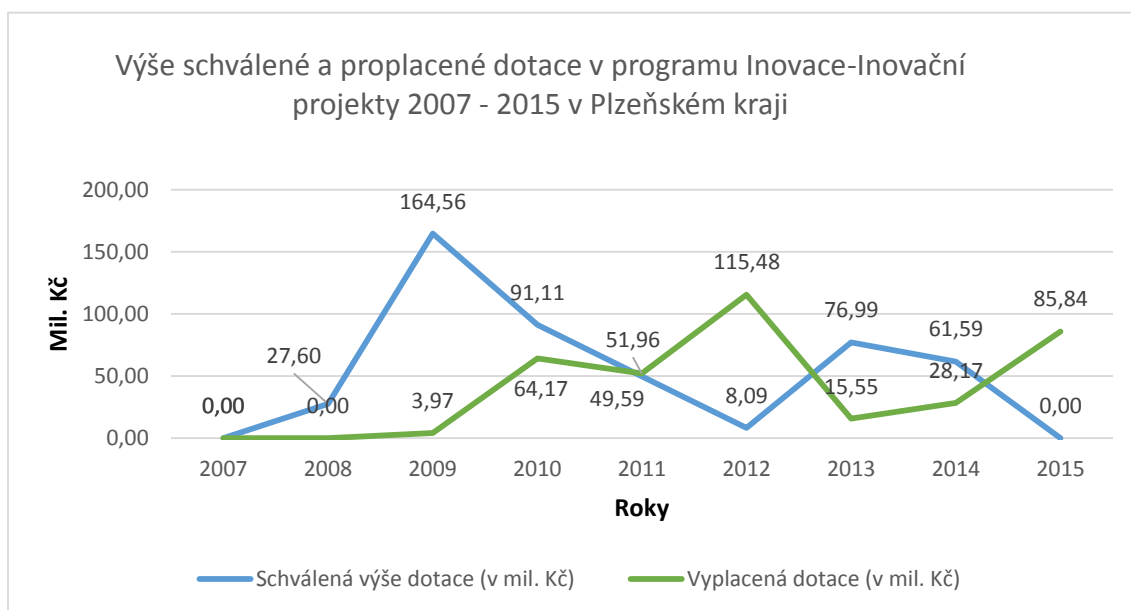
Graf č. 9



Zdroj: Interní databáze agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Graf č. 9 dokládá, že zájem firem o program Inovace – Inovační projekty byl oproti programu Inovace – Projekty na ochranu práv duševního vlastnictví více než trojnásobný. V tomto programu (graf č.) bylo celkově schváleno 37 projektů, které byly následně proplaceny v 39 Žádostech o platbu.

Graf č. 10



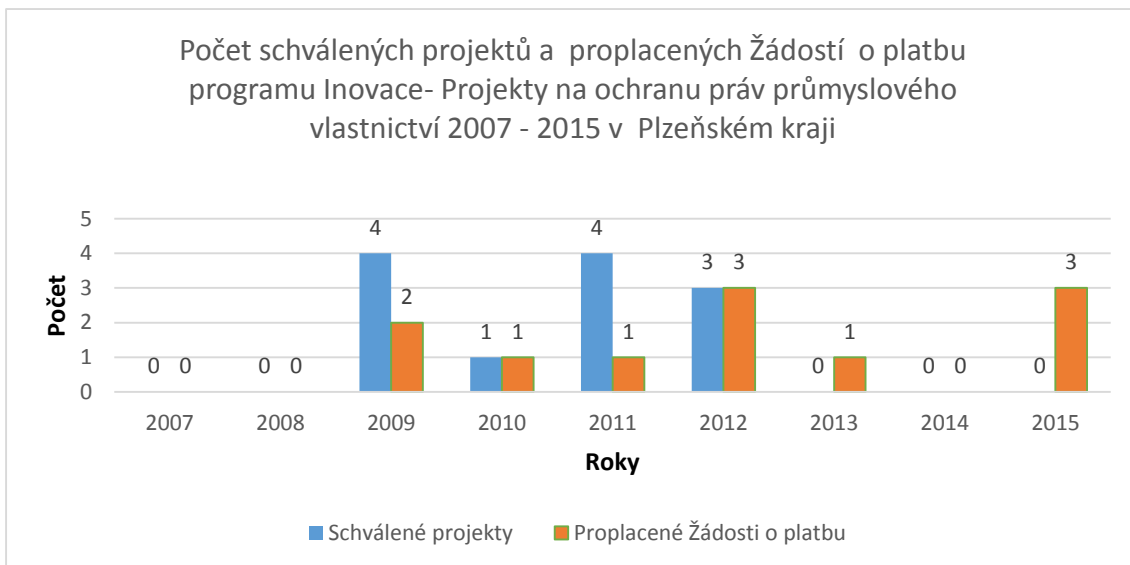
Zdroj: Interní databáze agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Celkově bylo pro tento program vymezeno 480 mil. Kč, reálně bylo podnikům vyplaceno 365 mil. Kč. O nejvyšší částky bylo zažádáno v roce 2009, kdy částka se částka schválených projektů vyšplhala na 164,56 mil Kč (graf č. 10). Nejvyšší reálně vyplacenou částku obdržely firmy v roce 2012-115,48 mil. Kč. Z hlediska úspěšnosti čerpání se tento program v Plzeňském kraji dostal na 75,32 %.

Inovace-Projekty na ochranu práv průmyslového vlastnictví

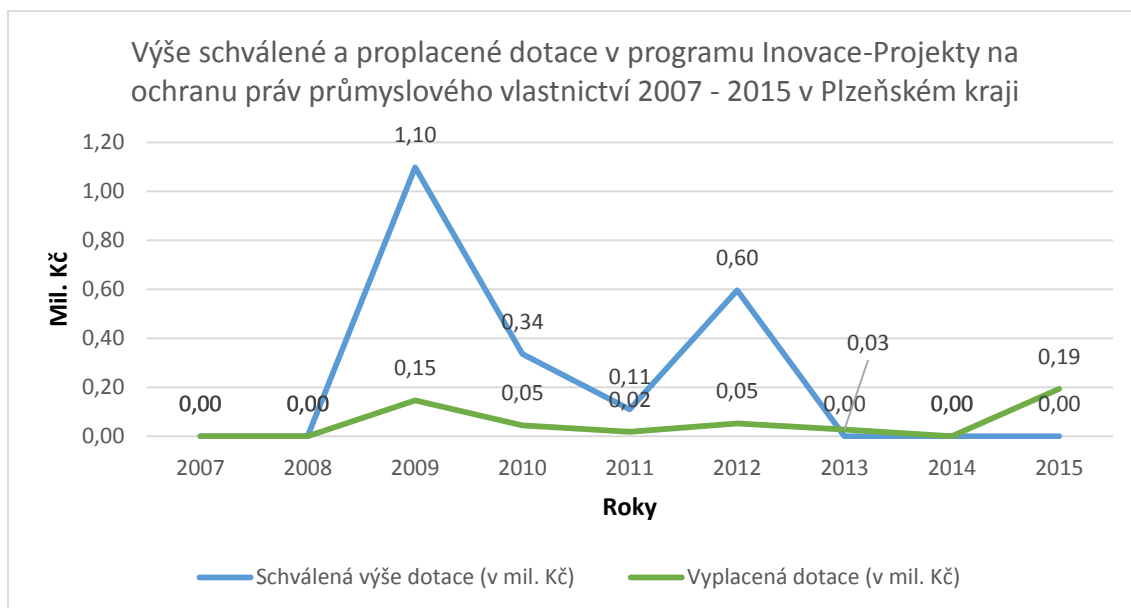
Zde je již zmiňovaný program Inovace-Projekty na ochranu práv průmyslového vlastnictví (graf č. 11). Celkově bylo v Plzeňském kraji schváleno 12 projektů, z nichž bylo následně proplaceno 11 Žádostí o platbu.

Graf č. 11



Zdroj: Interní databáze agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Graf č. 12



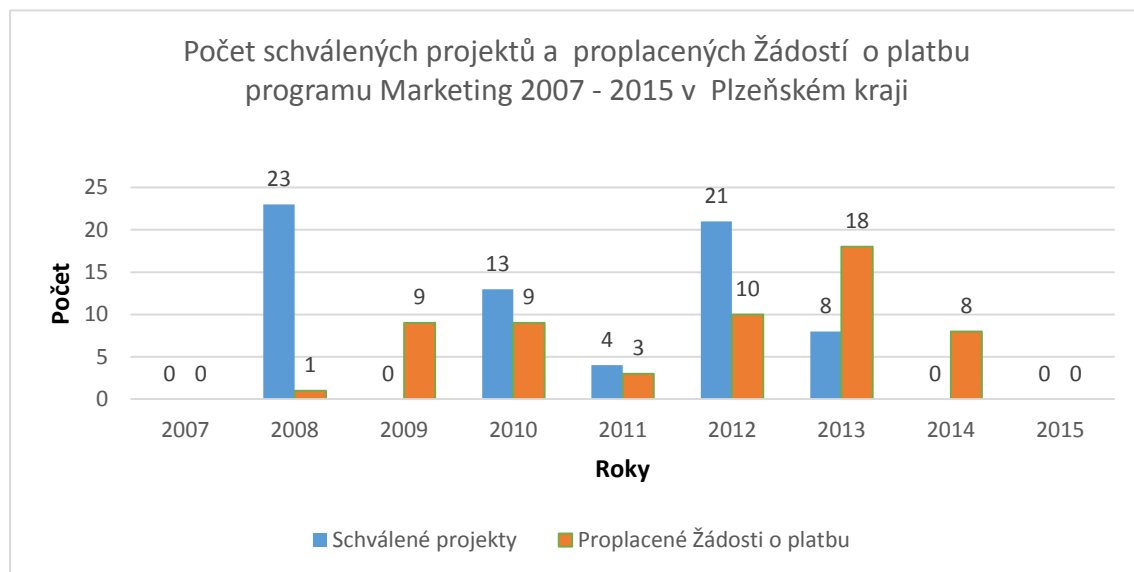
Zdroj: Interní databáze agentury CzechInvest, data k 31.8.2015

V tomto programu bylo původně schváleno pro firmy v Plzeňském kraji 2 mil. Kč. Reálně ovšem bylo vyplaceno pouze 490 tis. Kč. Nejvyšší částka, 190 tis. Kč, byla vyplacena až v roce 2015. Celková úspěšnost čerpání tohoto programu se pohybuje na 22,74 %.

Marketing

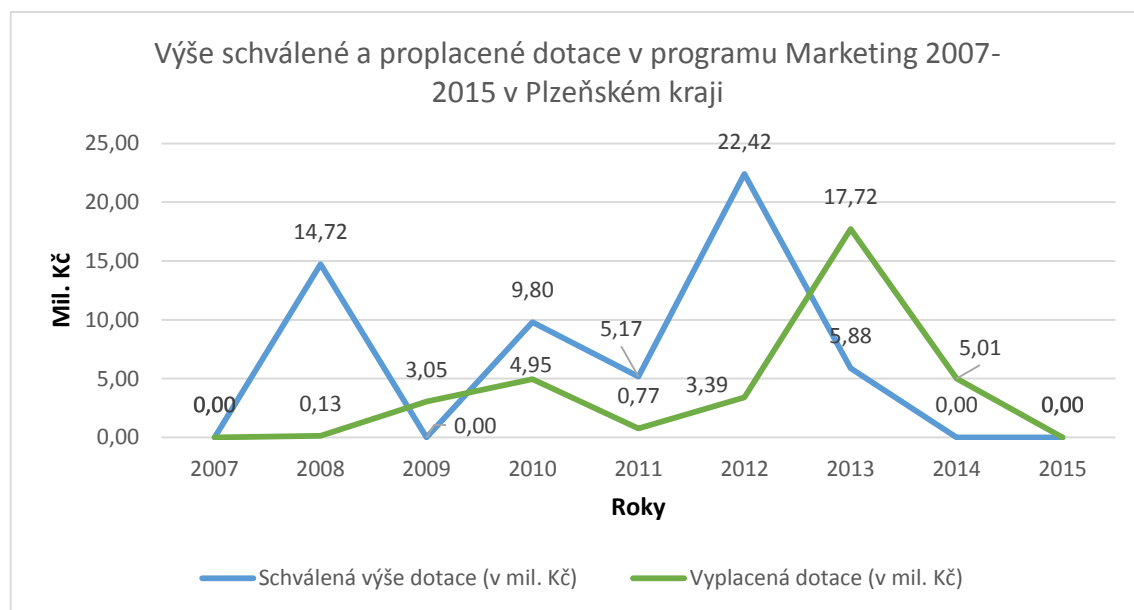
Program Marketing byl jedním z programů, které MSP na území Plzeňského kraje využily nejčastěji. Nejvyšší počet schválených projektů byl již v roce 2008, šlo o 23 projektů. Zájem podniků o tento program dále vzrostl v letech 2012 - 2013. Celkově bylo schváleno 69 projektů, z nichž bylo následně proplaceno 58 projektů (graf č. 13).

Graf č. 13



Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Graf č. 14



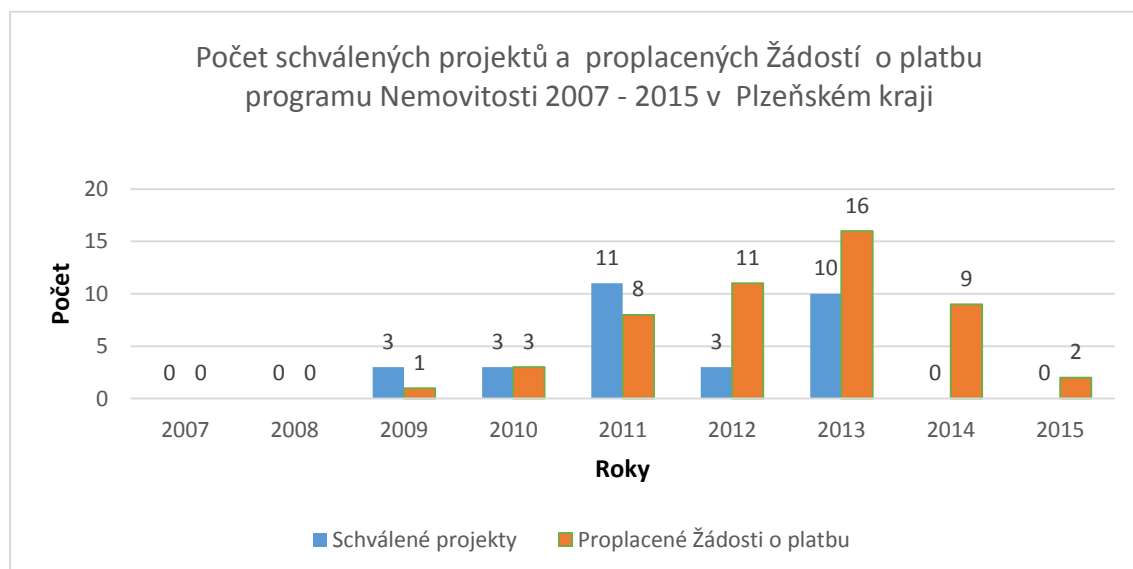
Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

První projekty byly dle grafu č. 14 schváleny v tomto programu již v roce 2008, a to v částce 14,72 mil. Kč. Nejvyšší částka dotací byla schválena v roce 2012, kdy se vyšplhala na 22,42 mil Kč. Celkem bylo pro Plzeňský vymezeno 58 mil. Kč, reálně bylo vyčerpáno pouze 35 mil. Kč. Z hlediska úspěšnosti čerpání finančních prostředků se dostal tento program na 60,39 %.

Nemovitosti

První tři projekty byly schváleny již v roce 2009, zároveň se podařilo proplatit také jednu Žádost o platbu (graf č. 15). Nejvíce schválených projektů bylo v letech 2011 a 2012. Nejúspěšnějším rokem z hlediska proplacených Žádostí o platbu v Plzeňském kraji je rok 2013, kdy bylo proplaceno 16 Žádostí o platbu.

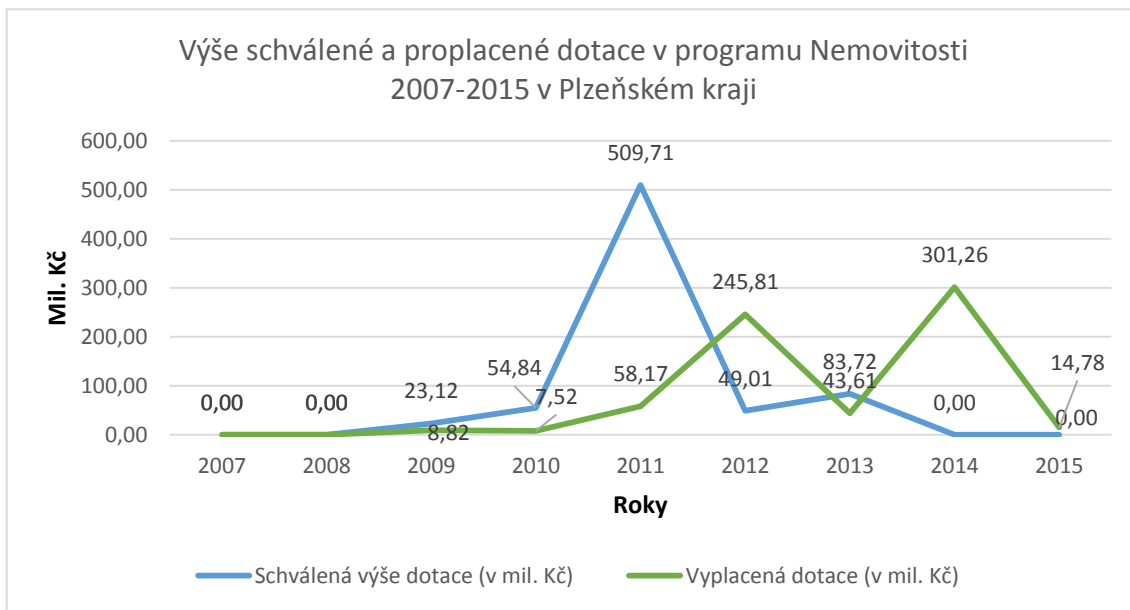
Graf č. 15



Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Graf č. 16 níže popisuje vývoj schválených a následně proplacených dotací v programu Nemovitosti. V roce 2009 byly schváleny projekty v hodnotě 23,12 mil. Kč a zároveň bylo proplaceno 8,82 mil. Kč. Vrcholu dosáhla výše schválených projektů v roce 2011, kdy částka činila 509,71 mil. Kč. Z hlediska výše proplacené dotace byl nejúspěšnějším obdobím rok 2014, kdy podniky obdržely 301,26 mil. Kč. Celkem bylo pro Plzeňský kraj schváleno 720 mil. Kč, které se podařilo téměř vyčerpat. Úspěšnost čerpání v tomto programu byla 94,39 %.

Graf č. 16

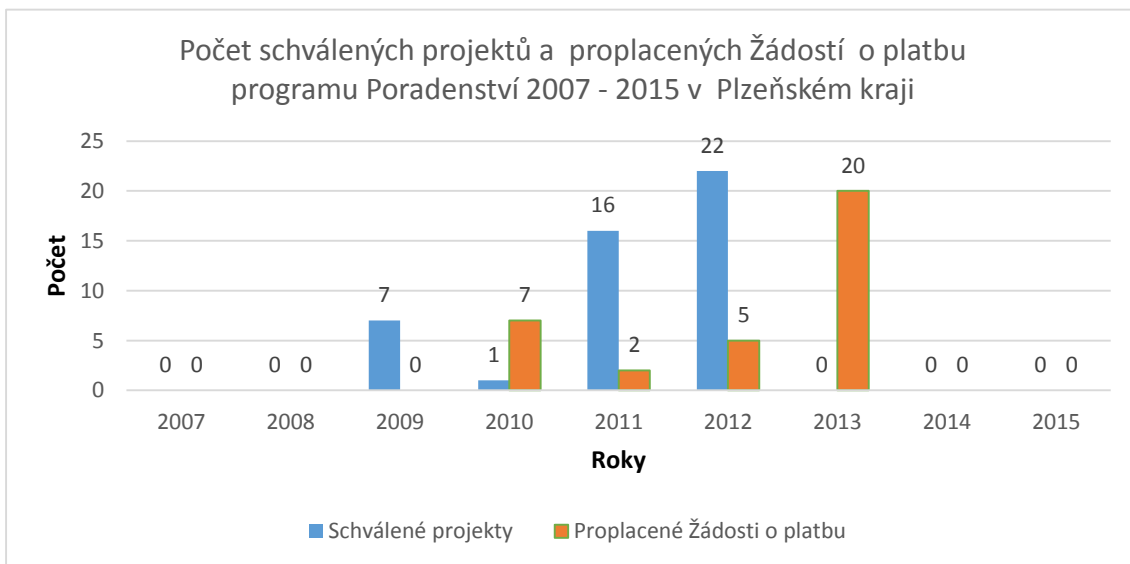


Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Poradenství

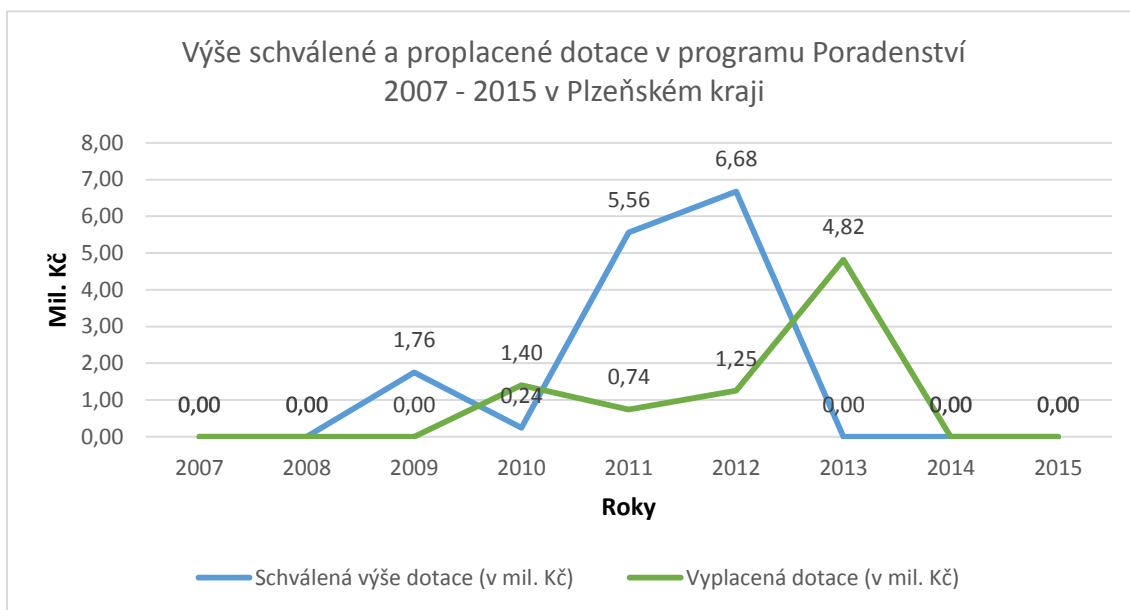
Pro území Plzeňského kraje bylo schváleno 46 projektů a následně vyplaceno 34 Žádostí o platbu (graf č. 17).

Graf č. 17



Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Graf č. 18



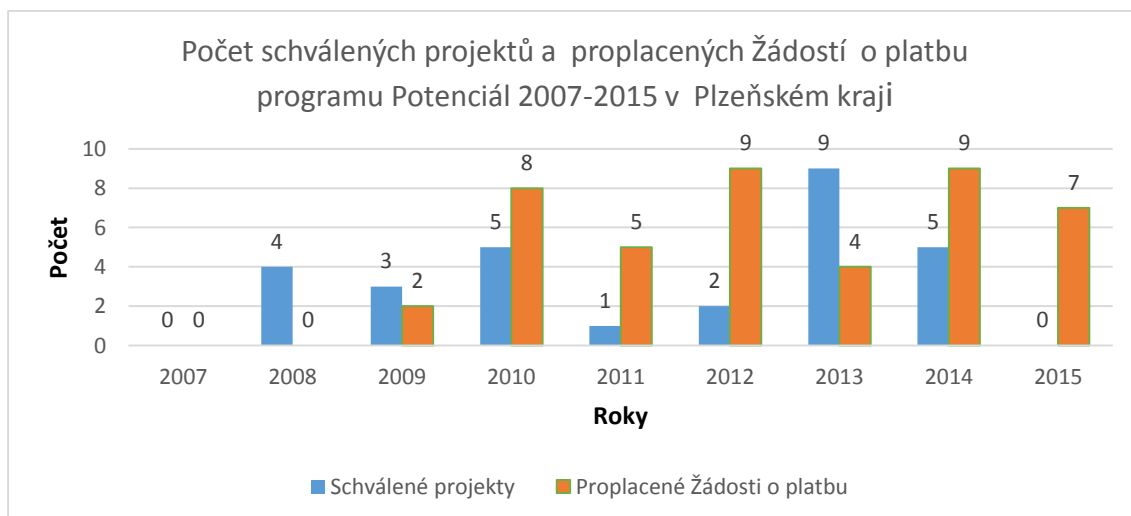
Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Celková schválená výše pro tento program činila pro podniky v Plzeňském kraji 14 mil. Kč. První projekty byly schváleny dle grafu č. 18 v roce 2009 ve výši 1,76 mil, první vyplacená částka byla uskutečněna v roce následujícím. Nejvyšší částka byla vyplacena v roce 2013 a to 4,82 mil. Kč. Reálně se po vymezené období v tomto programu podařilo vyčerpat pouze 8 mil. Kč. Z hlediska úspěšnosti čerpání je program Poradenství na 57,71 %.

Potenciál

Program Potenciál byl určen nejen pro MSP, ale také pro velké podniky.

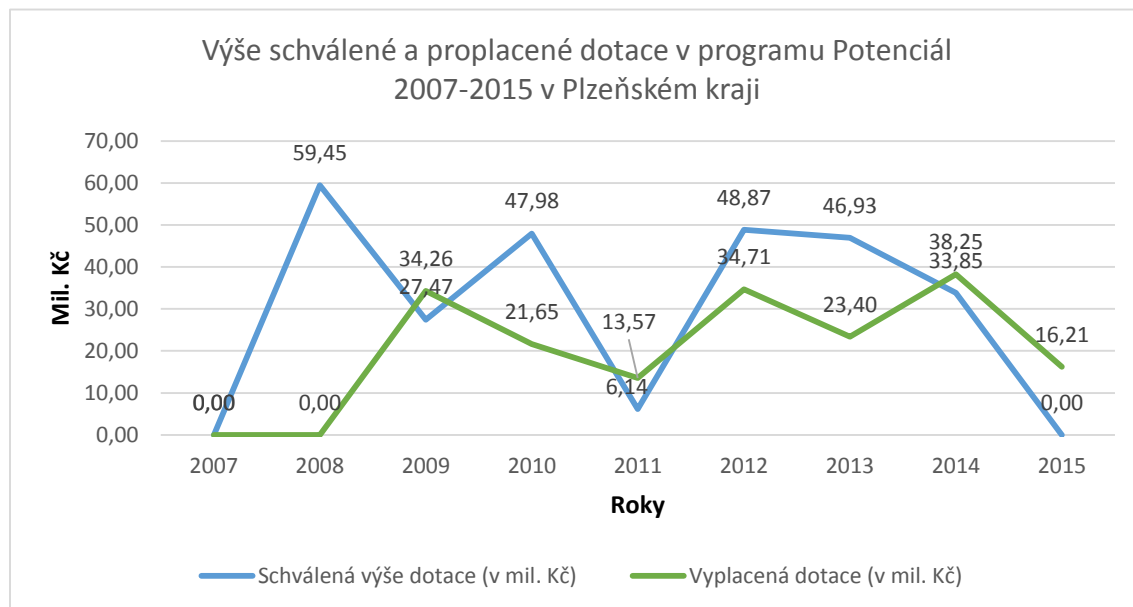
Graf č. 19



Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Celkem bylo pro firmy v kraji schváleno 29 projektů, které byly následně rozděleny do 44 Žádostí o platbu. Nejúspěšnějším rokem z hlediska počtu schválených projektů byl rok 2013, z hlediska proplacených projektů to byly roky 2010, 2012 a 2014 (viz. graf č. 19).

Graf č. 20

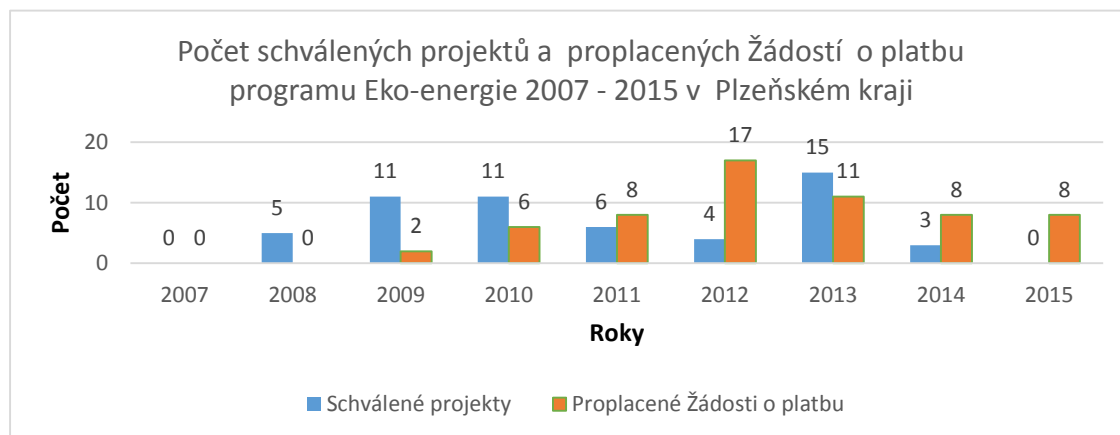


Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Nejvyšší schválená výše dotace byla dle grafu č. 20 pro podniky v Plzeňském kraji schválena hned v roce 2009, částka činila 59,45 mil. Kč. Více jak polovina této částky byla proplacena v následujícím roce. Nejvyšší vyplacená částka byla uskutečněna v roce 2012, jednalo se o 48,87 mil. Kč. Celkově byly schváleny projekty za 271 mil. Kč, z kterých bylo reálně vyplaceno 182 mil. Kč. Úspěšnost programu Potenciál v Plzeňském kraji je tedy 67,26 %.

Eko-energie

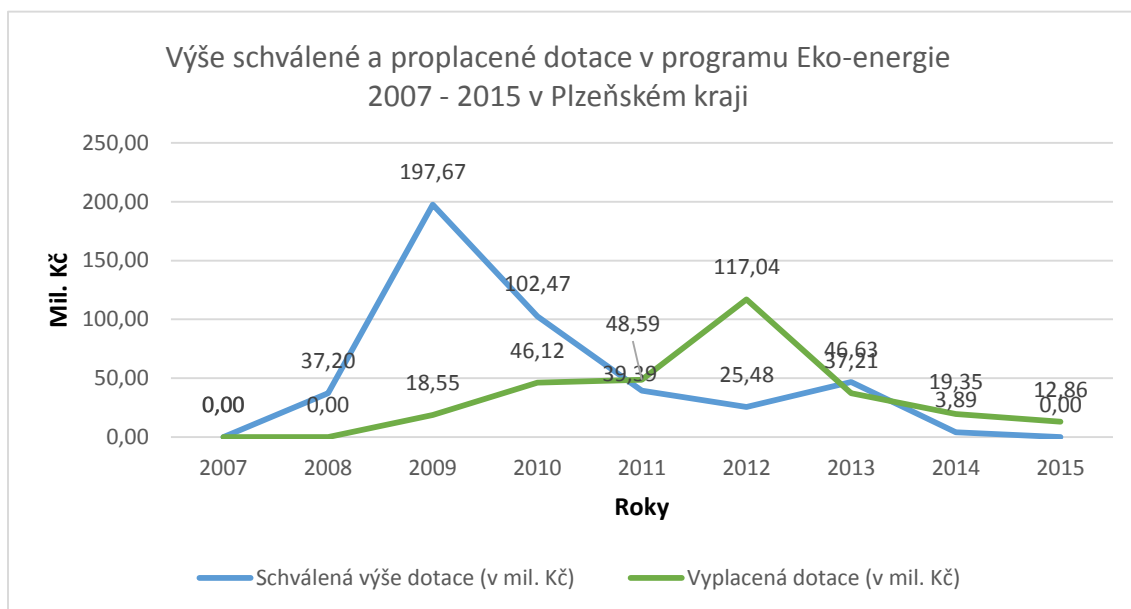
Graf č. 21



Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

V programu Eko-energie (graf č. 21) bylo v uvedeném období schváleno 55 projektů, které byly následně rozděleny do šedesáti Žádostí o platbu. První schválené projekty byly v roce 2008, první Žádosti o platbu byly vyplaceny v následujícím roce.

Graf č. 22



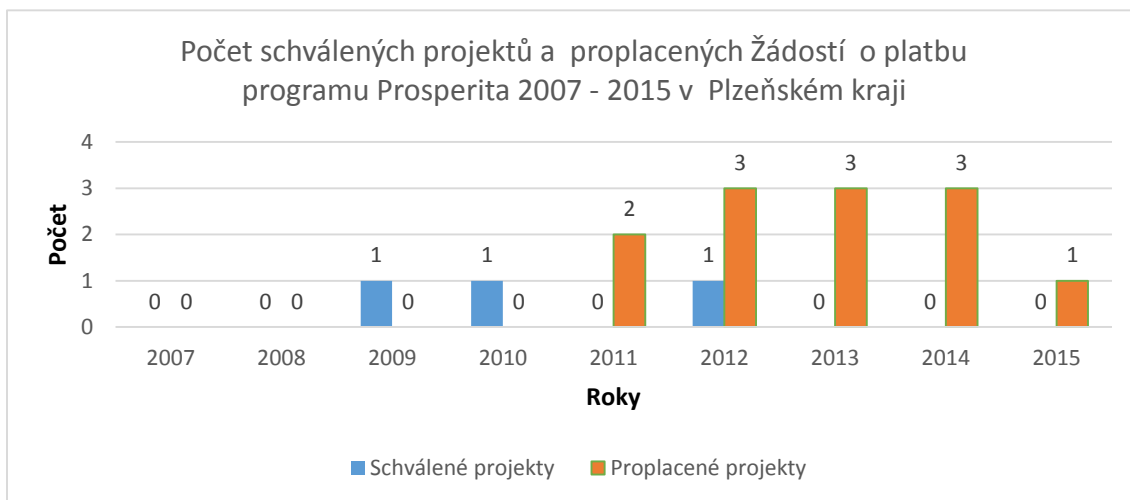
Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Podnikům v Plzeňském kraji bylo na základě vydaných Rozhodnutí schválena dotace v celkové výši 453 mil. Kč. V roce 2009 (graf č. 22) bylo prvně firmám vyplaceno 18,55 mil. Kč. Nejvyšší částka byla schválena rovněž v témže roce, kdy pro Plzeňský kraj bylo nárokováno 197,67 mil. Kč. V roce 2012 byla podnikům v kraji celkově vyplaceno 117,04 mil. Kč. Celkově obdržely firmy v Plzeňském kraji 300 mil. Kč. Úspěšnost programu v čerpání činila pro Plzeňský kraj 66,23 %.

Prosperita

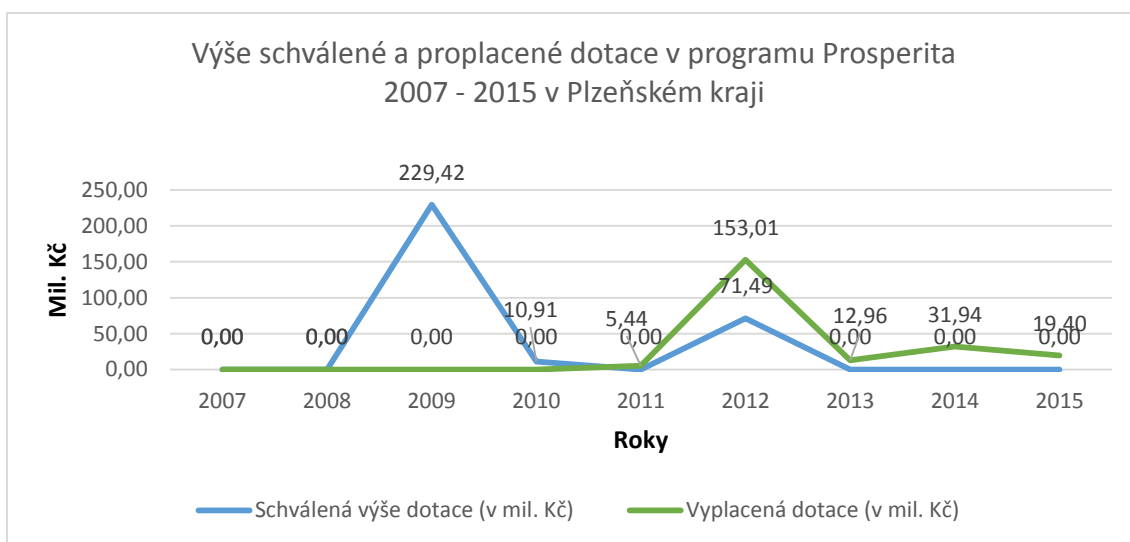
Do programu Prosperita žádalo na území Plzeňského kraje pouze město Plzeň. Tento program použilo město na rozšíření Vědeckotechnického parku Plzeň, jehož první část již byla vybudována z finančních prostředků Operačního programu Průmysl a podnikání.

Graf č. 23



Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Graf č. 24



Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

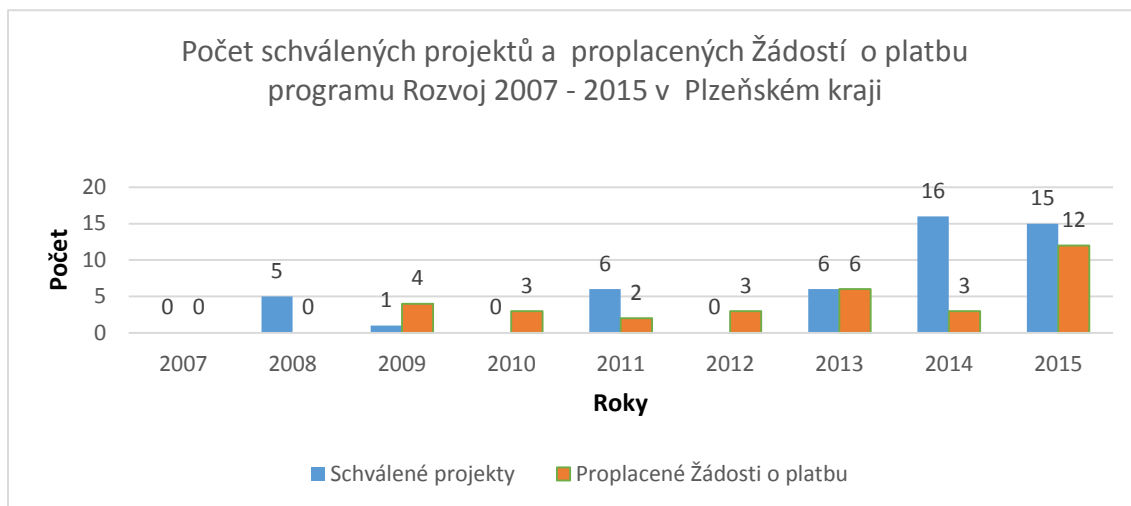
Graf č. 24 popisuje vývoj schválené výše dotace a následné proplacení. V roce 2009 bylo pro Plzeňský kraj schváleno 229,42 mil. Kč, následující rok 10,91 mil. Kč, poté 5,44 mil. Kč a v roce 2012 bylo schváleno dalších 71,49 mil. Kč. Celkem se tedy jednalo o částku 312 mil. Kč. Od roku 2012 začalo být postupně proplaceny Žádosti o platbu v celkové výši 223 mil. Kč. Úspěšnost čerpání programu Prosperita je 71,47 %.

Rozvoj

Program Rozvoj byl určeno pouze pro MSP. Tento Program byl mezi žadateli velmi oblíbený, ale bohužel byl otevřený pouze pro omezené množství podniků. Omezení se týkala

místa realizace, v průběhu historie tak mohly žádat podniky pouze ze Stříbrska, Klatovska a Domažlicka.

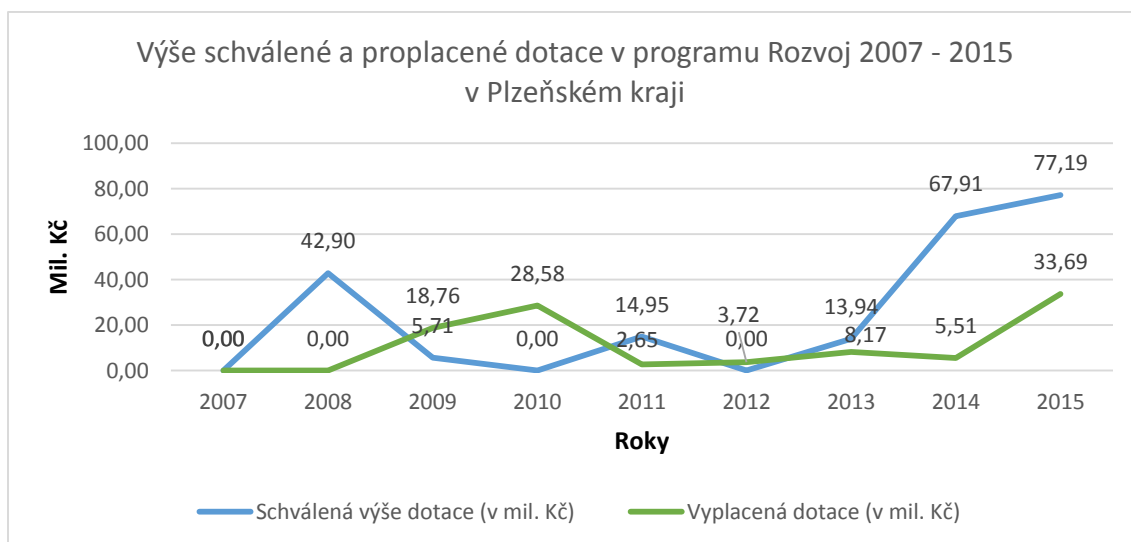
Graf č. 25



Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Celkem bylo v Plzeňském kraji schváleno 49 projektů (graf č. 25). Největší počet schválených projektů (16) byl na konci programové období v roce 2014 a to právě díky rozšíření území, kde bylo možné do programu požádat. V následujícím roce byl zaznamenán také nejvyšší počet vyplacených Žádostí o platbu. Za uplynulé období bylo proplaceno 33 Žádostí o platbu.

Graf č. 26



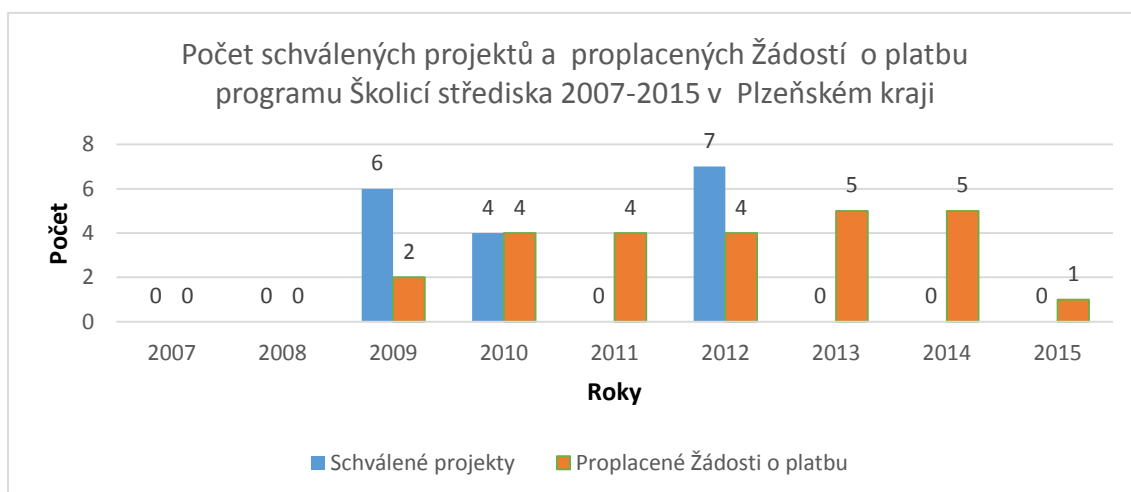
Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

První schválené projekty byly již v roce 2008 (graf č. 26) a to ve výši 42,90 mil. Kč, v následujícím roce bylo vyplaceno 5,71 mil. Kč. Nejvyšší schválená částka výše dotace byla až na samotném konci programového období a to v roce 2015 (77,19 mil. Kč). Tentýž rok byla také nejvyšší celková vyplacená částka 33,69 mil. Kč. V programu Rozvoj se podařilo vyčerpat pouhých 45,41 % z původní schválené částky.

Školící střediska

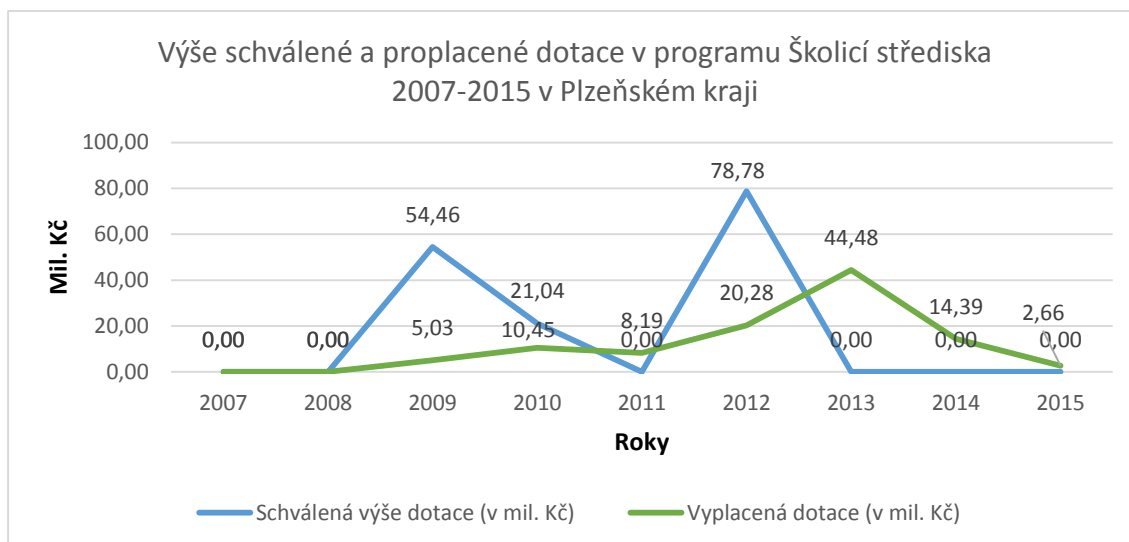
Program Školící střediska byl určen pro MSP i velké podniky. V Plzeňském kraji bylo celkově schváleno 17 projektů. Tyto projekty byly následně proplaceny v 25 Žádostech o platbu. V roce 2012 bylo schválen nejvyšší počet proplacených projektů (7), následující dva roky bylo vyplaceno celkem 10 Žádostí o platbu (graf č. 27).

Graf č. 27



Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Graf č. 28



Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Program Školící střediska (graf č. 28) zaznamenal nejvyšší objem schválené výše dotace v roce 2012-78,78 mil. Kč, poté v roce 2009 (54,46 mil. Kč). První projekty byly vyplaceny již v roce 2009, a to ve výši 5,03 mil. Kč. Nejvyšší částku vyplacené dotace obdržely firmy v roce 2013-44,48 mil. Kč. Z původní schválené výše 154 mil. Kč bylo vyplaceno 105 mil. Kč. Úspěšnost čerpání programu na území Plzeňského kraje je tedy 68,37 %.

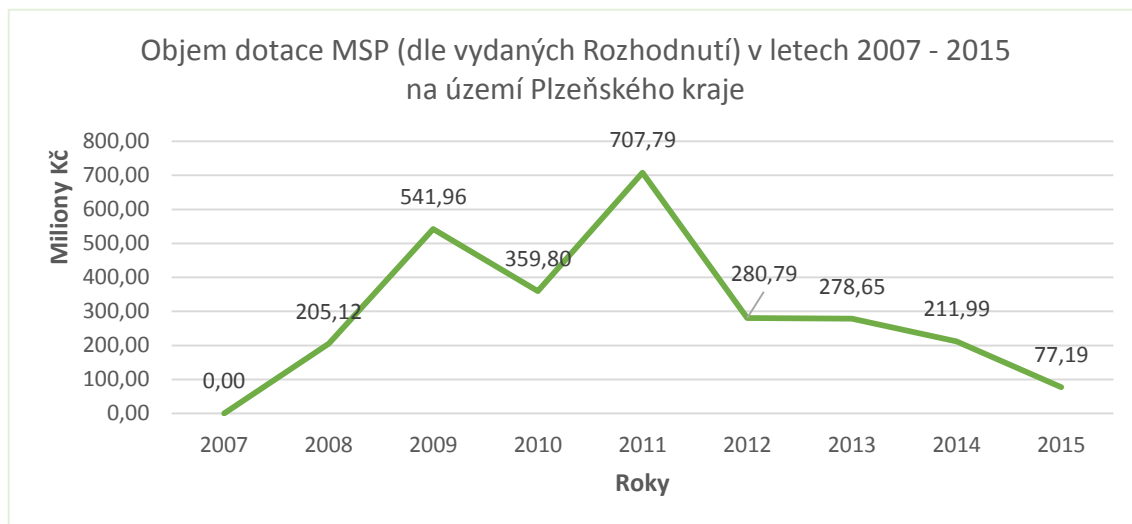
Technologické platformy

Program Technologické platformy se nestal mezi žadateli v Plzeňském kraji populární. První schválené Rozhodnutí bylo vydáno v roce 2009. Celkově byla vydána pouze 2 Rozhodnutí. Tato Rozhodnutí byla následně rozdělena do 6 Žádostí o platbu. Celková výše vyplacené dotace činila 7 501 635 Kč. Z hlediska objemu dotace i počtu vydaných Rozhodnutí patří tento program v rámci kraje k nejméně atraktivním. Úspěšnost v rámci Plzeňského kraje činila 78,63 %.

4.3.1 Úspěšnost čerpání OPPI

V rámci OPPI byla v průběhu let 2007-2015 pro MSP Plzeňském kraji vydána Rozhodnutí v celkovém objemu 2 663 284 188 Kč. Následující graf č. 29 popisuje vývoj objemu finančních prostředků, které byly podnikům schváleny. Zcela jednoznačně byl nejsilnějším rokem z hlediska objemu nárokovaných finančních prostředků rok 2011 s 707 789 mil. Kč. Nejmenší objem připadá zcela logicky na konec programového období, rok 2015.

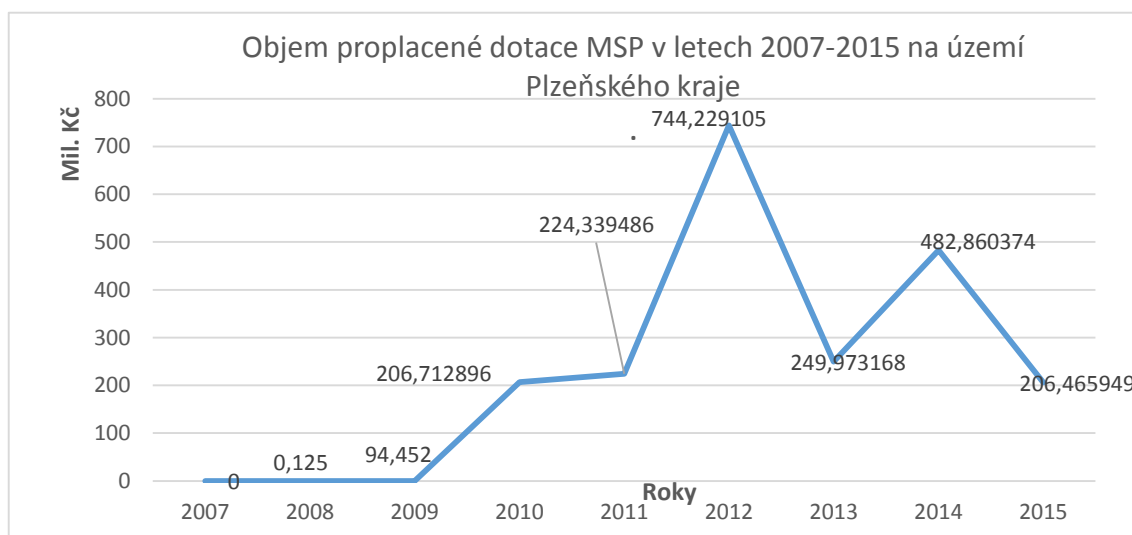
Graf č. 29



Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Graf č. 30 popisuje vývoj objemu proplacené dotace MSP v Plzeňském kraji v letech 2007 až 2015. Celkem bylo MSP proplaceno 2 209 157 978 Kč. Největší částka byla vyplacena v roce 2012 (744 229 105 Kč), ke značnému objemu čerpání došlo ještě na konci operačního období v roce 2014 (482 860 374 Kč).

Graf č. 30



Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Následující tabulka č. 7 popisuje jednotlivé programy OPPI s vyplaceným objemem dotace pro MSP na území Plzeňského kraje. Zcela jednoznačně nejvyšší objem byl proplacen v programu Nemovitosti, 679 977 746 Kč. Tato částka představuje 30,8 % z celkové částky všech vyplacených dotací v OPPI v letech 2007 - 2015 pro Plzeňský kraj. Také z hlediska

úspěšnosti vyčerpání schválené částky byly neúspěšnějším programem Nemovitosti s 94,39 %. Druhým programem s nejvyšším objemem pro MSP byly Inovace s 361 185 797 Kč. Nejnižší objem vyplacené dotace byl pro Technologické platformy a Poradenství.

Tabulka č. 7

Program OPPI	Vyplacená částka dotace	Procento úspěšnosti čerpání
Eko-energie	299 727 940	66,23
ICT SS	148 796 685	73,65
ICT	54 874 586	71,15
INOVACE	361 185 797	75,32
INOVACE-PATENT	487 173	22,74
MARKETING	35 019 264	60,39
NEMOVITOSTI	679 977 746	94,39
PORADENSTVÍ	8 213 699	57,71
POTENCIÁL	182 059 450	67,26
PROSPERITA	223 000 000	71,47
ROZVOJ	101 093 022	45,41
ŠKOLICÍ STŘEDISKA	105 475 114	68,37
TECHNOLOGICKÉ PLATFORMY	7 501 635	78,63
CELKEM	2 207 412 111	65,46

Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31.8.2015

4.3.2 Čerpání OPPI dle CZ – NACE

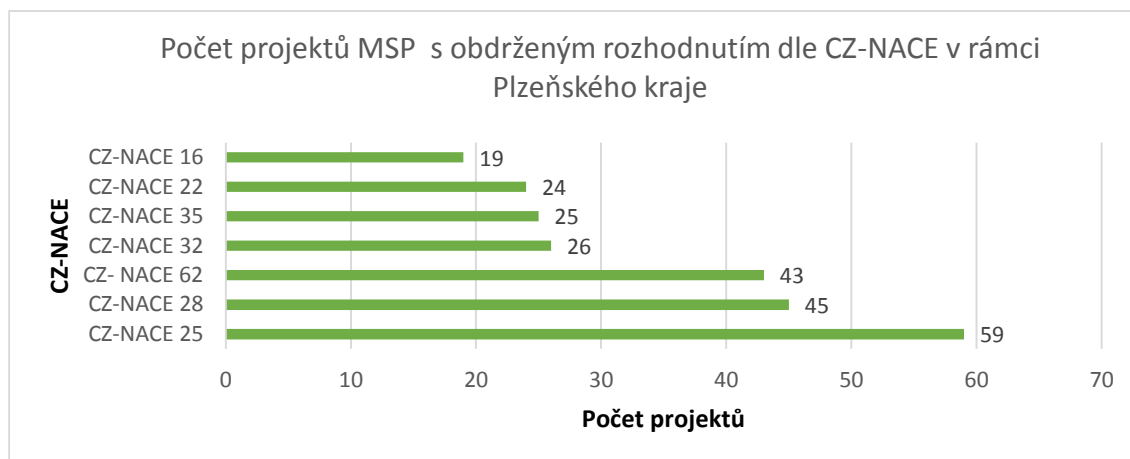
Následující tabulka č. 8 poskytuje přehled o projektech MSP, které obdržely Rozhodnutí o poskytnutí dotace a zároveň člení projekty dle příslušného CZ- NACE. Z celkového počtu 364 projektů již bylo MSP proplaceno 351 projektů (k 31. 8. 2015).

Tabulka č. 8

CZ NACE	MSP s obdrženým rozhodnutím - dle CZ - NACE (bez vyřazených, odstoupených)	Počet projektů
10	Výroba potravinářských výrobků	9
11	Výroba nápojů	4
14	Výroba oděvů	5
16	Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku	19
18	Tisk a rozmnožování nahraných nosičů	1
21	Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků	2
22	Výroba pryžových a plastových výrobků	24
23	Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	10
24	Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárství	3
25	Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení	59
26	Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení	14
27	Výroba elektrických zařízení	12
28	Výroba strojů a zařízení j. n.	45
29	Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů	2
30	Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení	4
31	Výroba nábytku	9
32	Ostatní zpracovatelský průmysl	26
33	Opravy a instalace strojů a zařízení	4
35	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	25
41	Výstavba budov	6
42	Inženýrské stavitelství	4
43	Specializované stavební činnosti	4
45	Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel	1
46	Velkoobchod, kromě motorových vozidel	5
47	Maloobchod, kromě motorových vozidel	4
52	Skladování a vedlejší činnosti v dopravě	2
55	Ubytování	2
58	Vydavatelské činnosti	1
62	Činnosti v oblasti informačních technologií	43
63	Informační činnosti	3
69	Právní a účetnické činnosti	1
70	Činnosti vedení podniků; poradenství v oblasti řízení	1
71	Architektonické a inženýrské činnosti; technické zkoušky a analýzy	9
72	Výzkum a vývoj	2

Zdroj: Interní databáze CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Graf č. 31



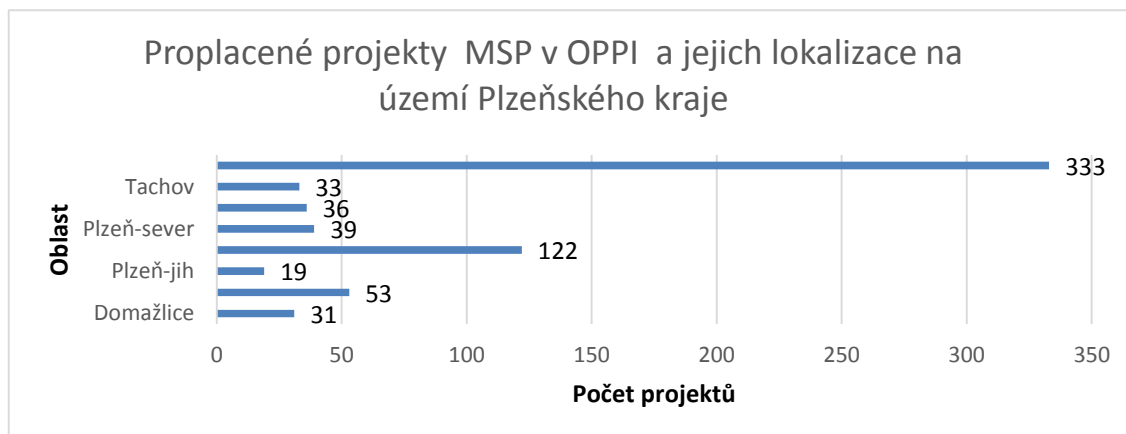
Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Příložený graf č. 31 přehledně ukazuje obory dle příslušných CZ NACE, ve kterých nejčastěji podnikaly firmy žádající v OPPI. Nejvíce Rozhodnutí (59) bylo vydáno pro Výrobu kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení. Na druhé místo se s celkovým počtem 45 projektů se řadí Výroba strojů a zařízení jinde nezařazených. Dále je v Plzeňském kraji výrazný počet projektů v Činnosti oblasti informačních technologií (43). Dále je to Ostatní zpracovatelský průmysl (26 projektů), Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu (25 projektů), Výroba pryžových a plastových výrobků (24 projektů).

4.3.3 Lokalizace projektů MSP v OPPI

V rámci této analýzy je věnována pozornost místům realizace projektů v rámci Plzeňského kraje. V následujícím grafu č. je možné vidět lokalizaci všech projektů, které již byly v rámci OPPI pro Plzeňský kraj proplaceny.

Graf č. 32



Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 31. 8. 2015

Již v socio-ekonomické analýze Plzeňského kraje byla zmíněna velmi silná koncentrace průmyslu, služeb, obyvatel v městě Plzeň či jeho bezprostřední blízkosti. Tento trend potvrzuje i graf č. 32, který znázorňuje rozmístění projektů dle jejich realizace. Z celkového počtu 333 již proplacených projektů pro MSP bylo 122 (tj. 36,64 %) realizováno v okrese Plzeň-město. V ostatních oblastech bylo realizováno zbývajících 211 projektů. Podnikatelům v okrese Klatovy bylo proplaceno 53 projektů (tj. 15,92 %), nejmenší počet projektů připadá na okres Plzeň-jih pouhých 19 projektů (tj. 5,71 %). Centrem veškerého dění je tedy Plzeň-město, ostatní okresy v rámci Plzeňského kraje z hlediska počtu proplacených projektů zaostávají.

4.4 Porovnání čerpání v OPPI v Plzeňském kraji a ČR

Tato kapitola se věnuje komparaci Plzeňského kraje a ostatních regionů ČR z hlediska úspěšnosti čerpání finančních prostředků prostřednictvím dotačních programů v OPPI v průběhu let 2007 - 2015.

Tabulka č. 9

Kraj	Rozhodnuto celkem		MSP		Ostatní		Autorizovaná dotace v mil. Kč	% k rozh. částce
	Počet	Objem v mil. Kč	Počet	Objem v mil. Kč	Počet	Objem v mil. Kč		
Praha	0	0	0	0	0	0	0	0
Jihočeský kraj	517	4 105	439	3 235	78	870	3 260	79,43
Jihomoravský	1 865	14 921	1 662	10 629	203	4 292	12 115	81,19
Karlovarský kraj	264	1 984	237	1 491	27	493	1 700	85,68
Kraj Vysočina	780	5 725	712	4 658	68	1 067	4 817	84,13
Královéhradecký	629	5 218	544	3 497	85	1 721	4 264	81,71
Liberecký kraj	590	4 093	534	3 226	56	866	3 425	83,68
Moravskoslezský	1 710	12 926	1 554	9 523	156	3 403	10 795	83,51
Olomoucký kraj	998	6 891	920	5 280	78	1 611	5 393	78,26
Pardubický kraj	677	5 100	606	4 100	71	1 000	4 226	82,86
Plzeňský kraj	409	3 599	351	2 258	58	1 341	3 048	84,69
Středočeský kraj	1 192	12 936	1 040	9 633	152	3 303	10 809	83,56
Ústecký kraj	679	6 720	613	5 301	66	1 419	5 511	82,01
Zlínský kraj	1 418	9 657	1 292	7 077	126	2 580	7 858	81,37
Celkem	11728	93 876	10504	69 908	1224	23967	77 222	82,26

Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 30. 9. 2015

Následující tabulka č. 9 poskytuje komplexní přehled o OPPI v ČR od roku 2007 do roku 2015. Z hlediska počtu vydaných Rozhodnutí zaostává Plzeňský kraj poměrně výrazně za

celorepublikovým průměrem. Průměrný počet vydaných Rozhodnutí v České republice se pohybuje na 902 projektech. Podniky v Plzeňském kraji obdržely v uplynulém období pouze 409 vydaných Rozhodnutí. S tímto počtem se tak řadí kraj za Karlovarský kraj, který obdržel pouhých 264 Rozhodnutí. Také z hlediska celkového objemu Rozhodnutí je Plzeňský kraj (3 599 321 188 Kč) zcela za ostatními kraji. Nepříznivé výsledky ve využívání dotačních titulů pro MSP ve zpracovatelském průmyslu mohou souviset s určitou ekonomickou stabilitou firem působících v daném regionu. Nejmenší objem vydaných Rozhodnutí je v Karlovarském kraji (1 983 572 888 Kč), zcela dominantní je zde Jihomoravský kraj s objem 14 921 365 893 Kč. V celorepublikovém průměru vychází podíl počtu MSP 88,4 % z celkového počtu vydaných Rozhodnutí, pro Plzeňský kraj se jedná ze strany MSP o 83,5 % z celkového počtu vydaných Rozhodnutí. Velmi příznivě vychází hodnota již autorizované dotace vůči částce dotace uvedené v Rozhodnutí. Zde je Plzeňský kraj na 84,69 % již vyplacené dotace, za Karlovarským krajem se tak umístil na druhém místě.

Z uvedené analýzy vyplývá, že Plzeňský kraj je z hlediska využívání dotačních prostředků v OPPI hluboce pod celorepublikovým průměrem. V uplynulém období obdržely podniky velmi malý počet vydaných Rozhodnutí, také celková nárokovaná částka byla podprůměrná. Nicméně z hlediska úspěšnosti následného proplácení dotace je situace výrazně lepší. Vzhledem k tomu, že neustále probíhá proplácení dotací, není tato hodnota zcela relevantní. Nově spuštěný dotační program OPPIK tak představuje pro Plzeňský kraj obrovskou příležitost ke zlepšení.

Vytvoření pracovních míst v OPPI

V rámci OPPI v letech 2007-2015 bylo vytvořeno v ČR 30 142 nových pracovních míst (graf č. 33). Vzhledem k zaměření programu primárně na MSP, vytvořily většinu pracovních míst právě MSP. Na území Plzeňského kraje vzniklo 1311 pracovních pozic. Celorepublikový průměr činil 2 319 míst. Plzeňský kraj tak z hlediska generování nových pracovních míst programem OPPI patří spolu s Ústeckým, Jihočeským a Karlovarským krajem k nejslabším.

Graf č. 33



Zdroj: Interní dokumenty agentury CzechInvest, data k 5. 10. 2015

4.5 Návrhová část

Platforma regionálních aktérů

Z provedené analýzy vyplývá, že MSP v Plzeňském kraji nevyužívaly dostatečně možnosti dotačního programu OPPI. Jednou z možných příčin dosavadního neúspěchu může být nízká informovanost firem či obava z administrace projektů. Možným řešením by tak mohly být individuální konzultace v okresních městech Plzeňského kraje a mapování potřeb podnikatelských subjektů. K posílení čerpání nových dotačních možností by měla pomoci koordinovaná spolupráce regionálních partnerů a propagace OPPIK. Možným řešením může být i vznik platformy regionálních aktérů.

Podobný model již funguje v Královéhradeckém kraji. V roce 2013 vznikla Platforma inovací, investic a rozvoje Královo-hradeckého kraje. Prvotním záměrem této platformy byla koordinace přílivu investic do města Hradec Králové a Královéhradeckého kraje. Dalším důvodem vzniku bylo nalézt či posílit spolupráci mezi firemní sférou, výzkumnými organizacemi a institucemi pro podporu podnikání.

První pilíř je zaměřený na výzkum, vývoj a inovace a je v gesci Centra investic a rozvoje inovací. Tento pilíř usiluje o posílení progresivních odvětví kraje v oblasti vědy, výzkumu a inovací. Druhým pilířem je pilíř investičních příležitostí. Tento pilíř představuje možnosti kooperace v oblastech podnikatelských nemovitostí, brownfieldů, sektorových databází a také při jednání s investory. Odpovědným subjektem je regionální pobočka agentury

CzechInvest pro Královéhradecký kraj. Třetím pilířem je podpora začínajícího podnikání. Jedná se primárně o podporu start-upových komunit, mezinárodní spolupráci v rámci vědeckotechnického parku a podnikatelského inkubátoru. Odpovědnost za tento pilíř náleží Technologickému centru Hradec Králové, o.p.s. Poslední čtvrtý pilíř se věnuje podpoře stávajícího podnikání a exportu. Podporovány jsou podnikatelské aktivity s nižší náročností na inovace, internacionalizace firem a exportní aktivity. Garantem pilíře je Krajská hospodářská komora Královéhradeckého kraje.¹¹⁴

Platforma se nevěnuje pouze těmto čtyřem vytyčeným oblastem, ale spolupracuje v oblastech lidských zdrojů, financování, sociálního podnikání a transferu technologií. Aktivity Platformy zastřešuje Centrum investice, rozvoje a inovací, které je zároveň koordinátorem činnosti garantů zmíněných pilířů. Platforma usiluje o rozvoj regionálního a mezinárodního partnerství, organizace společných akcí či marketingových činností. Dalším krokem spolupráce je vznik společného webu, příprava společných marketingových akcí a sdílení plánovaných aktivit (semináře, konference, workshopy aj.).¹¹⁵

Model spolupráce regionálních partnerů by se mohl aplikovat i na Plzeňský kraj. Platforma by mohla výrazně pomoci s propagací dotačních možností pro podnikatelské subjekty a zároveň usnadnit spolupráci na regionálních seminářích a dalších akcích. Z regionálních aktérů na území Plzeňského kraje navrhuji zapojit RHK PK, Svaz průmyslu a dopravy, CzechInvest a Odbor regionálního rozvoje Plzeňského kraje. RHK PK a Svaz průmyslu a dopravy jsou subjekty, které disponují rozsáhlými databázemi místních firem a zároveň organizují velké množství seminářů pro podnikatele. Agentura CzechInvest je navržena, protože je implementujícím orgánem OPPIK. Odbor regionálního rozvoje Plzeňského kraje disponuje důležitými daty o kraji a zároveň má možnost monitorovat potřeby podnikatelských subjektů a ty může dále předávat vedení kraje. Užitečným nástrojem propagace by mohl být právě sdílený webový portál, kde by byly soustředěny všechny plánované akce regionálních aktérů, ale také konkrétní nabízené služby včetně kontaktů na relevantní konkrétní osoby.

¹¹⁴ CENTRUM INVESTIC, ROZVOJE A INOVACÍ: *Platforma investic, rozvoje a inovací Královéhradeckého kraje* [online]. [cit. 2015-11-02]. Dostupné z: <http://www.cirihk.cz/piri.html>

¹¹⁵ CENTRUM INVESTIC, ROZVOJE A INOVACÍ: *Platforma investic, rozvoje a inovací Královéhradeckého kraje* [online]. [cit. 2015-11-02]. Dostupné z: <http://www.cirihk.cz/piri.html>

Regionální investiční pobídky

Další možností, jak podpořit průmyslovou výrobu v Plzeňském kraji, by mohly být regionální investiční pobídky. Tento specifický podpůrný nástroj je již aplikován v Karlovarském kraji.

V Karlovarském kraji přišlo město Kraslice v roce 2011 s inovativním nápadem pro přilákání nových investorů. Vybrané pozemky v blízkosti státních hranic se město rozhodlo nabízet podnikatelským subjektům za zvýhodněných podmínek. Zastupitelstvo obce připravilo dokument „Zásady podpory podnikání“. Účelem této podpory bylo snížení nezaměstnanosti v daném městě. Mezi základní povinnosti investorů patřilo: zahájit stavbu nejpozději do 12 měsíců od uzavření smlouvy (v případě nutnosti změny územního plánu do 30 měsíců), zahájení provozu do 24 měsíců od zahájení stavby, vytvořit určitý minimální počet pracovních míst a udržet je minimálně po dobu 84 měsíců od zahájení provozu. Při splnění těchto podmínek by obdrželi investoři pozemek se slevou 90 % z ceny pozemku tržního ocenění soudního znalce. Zároveň investor nesměl obdržet veřejnou podporu de minimis, tj. nebyla mu vyplacena podpora vyšší než 200 tisíc eur v období tří let po sobě následující. V případě, že by podnikatelské subjekty v předepsané lhůtě nedokázaly vytvořit minimálně 60 % z původního zvoleného počtu pracovních míst či neudrželi stanovený počet pracovních míst alespoň po dobu 84 měsíců, jsou povinni uhradit pokutu ve výši 60 % kupní ceny stanovené dle tržního ocenění v den uzavření kupní smlouvy.¹¹⁶ Regionální investiční pobídky se zde nicméně s velkým zájmem investorů neseťkaly. Zástupci firem kritizovali zejména nutnost garantovat růst počtu pracovních míst.

Regionální investiční pobídky by mohly být po určitých úpravách vhodným nástrojem pro vybrané obce a okresy Plzeňského kraje. Regionální investiční pobídky navrhuji nastavit dle následujících podmínek:

- a) žadatelé - zejména MSP - v okresech: Tachov, Klatovy, Rokycany, Domažlice, Plzeň-jih a Plzeň-sever,
- b) minimální rozloha pozemku by činila 1 hektar,

¹¹⁶ CICHOCKI, Roman. *Udržet a získat další pracovní místa v Kraslicích je nutnost, říká Mika* [online]. 2015-10-14 [cit. 2015-10-14]. Dostupné z: <http://sokolovsky.denik.cz/podnikani/udrzet-a-ziskat-dalsi-pracovni-mista-v-kraslicich-je-nutnost-rika-mika-20140727.html>

- c) povinnost vytvoření pracovních míst by byla stanovena dle velikosti podniku pouze na dobu 2 let.

Došlo by tak k podpoře MSP ve vybraných okresech, které vykazují nízkou aktivitu podnikatelských subjektů, a k rozšíření nabídky pracovních míst. Další možností může být vybudování nové průmyslové zóny. Před vybudováním nové průmyslové zóny je vhodné provést analýzu volných ploch ve vybraných okresních městech, analýzu zájmu nových potenciaálních investorů a analýzu expanze stávajících firem. Dle zjištěných výsledků by byla vyhodnocena vhodná lokalita. Financování průmyslové zóny by mohlo být zajištěno z dotačního programu *Podpora podnikatelských nemovitostí a infrastruktury*, který vyhlásilo Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Kreativní vouchery

Plzeňský kraj vyhlásil již druhým rokem Podnikatelské vouchery, které podporovaly využití odborného potenciálu místních výzkumných organizací a vysokých škol místními MSP. Právě díky spolupráci s těmito subjekty dojde ke zvýšení konkurenceschopnosti firem, ale i regionu. Jako další vhodný nástroj pro rozvoj regionu navrhuji využít Kreativní vouchery.

V rámci ČR zavádí tyto vouchery jako první Jihomoravský kraj, který převzal tuto aktivitu z Velké Británie a Rakouska. Podpora je určena pro MSP a kreativce působící v Jihomoravském kraji. Firmy mohou obdržet dotaci na spolupráci ve výši 75 % vynaložených nákladů v maximální výši 100 000 Kč.¹¹⁷ Vzhledem k tomu, že město Plzeň bylo zvoleno Evropským hlavním městem kultury, je vysoký předpoklad, že obdobná aktivitu uvítají firmy v Plzeňském kraji.

Kvalifikovaná pracovní síla

Opatření, které má obrovský potenciál v rámci konkurenceschopnosti kraje, jsou aktivity na podporu rozvoje kvalifikované pracovní síly. Toto opatření vyplývá také z provedené SWOT analýzy, která upozornila na nízký zájem žáků a studentů o technické vzdělávání. V rámci kraje funguje pracovní skupina Komise pro technické vzdělávání Plzeňského kraje, kde jsou sdružováni regionální aktéři a vybrané podnikatelské subjekty. Komise

¹¹⁷ JIC KREATIVNÍ VOUCHEER [online]. [cit. 2015-11-10]. Dostupné z: <https://www.jic.cz/kreativni-voucher/>

koordinovaně řídí aktivity jednotlivých subjektů a zároveň tyto aktivity rozvíjí. Jedná se převážně o organizaci exkurzí, dnů otevřených dveří, burzy práce pro žáky a studenty ZŠ, SŠ a VŠ v podnicích v rámci celého regionu. V Plzeňském kraji jsou firmy velmi příznivě nakloněny spolupráci se školami. Další možností podpory této spolupráce může být dotační program, který je určen na provoz střediska odborného praktického výcviku. V regionu již některé firmy provozují tato střediska, která ale financují z vlastních zdrojů. Tento model se firmám osvědčil, jelikož studenti, kteří docházejí do těchto středisek, se převážně stávají budoucími zaměstnanci firmy. Adaptační proces těchto zaměstnanců je po nástupu výrazně kratší. Vypsání dotačního programu by mohlo podpořit zájem dalších firem o vybudování školicího střediska pro studenty.

5. Diskuse a závěr

5.1 Závěr

Tato práce je zaměřena na management regionálního rozvoje Plzeňského kraje. Vzhledem k tomu, že značný vliv na regionální rozvoj mají finanční nástroje, je velká část práce věnována analýze investičních pobídek a dotací z OPPI a jejich dopadu na rozvoj MSP působících ve zpracovatelském průmyslu v Plzeňském kraji. Záměrem této práce bylo navrhnout konkrétní opatření, která povedou ke zvýšení využitelnosti, zefektivnění nástrojů a koordinace podpory pro MSP v Plzeňském kraji. Teoretická část práce vysvětluje základní pojmy, které se promítají do předmětu zájmu práce. Praktická část se následně věnuje Plzeňskému kraji, deskripci regionálních aktérů zaměřených na podporu podnikání a analýze finančních nástrojů. V závěru praktické části byla navržena konkrétní opatření, která by mohla pomoci rozvoji MSP v Plzeňském kraji.

Úvodní, teoretická část práce byla věnována historickému vývoji pojmu regionálního rozvoje. Přístupy k regionálnímu rozvoji a jeho definice nejsou dosud jednotné. Z celé řady teorií regionálního rozvoje byly vybrány institucionální teorie: teorie výrobních okrsků a teorie učících se regionů. Tyto teorie jsou v současné době považovány za teorie s velkým potenciálem. Dále se autorka zabývala souvislostmi regionální politiky a regionálního rozvoje. Zároveň byly definovány nástroje regionální politiky a jejich možné využití. V závěru teoretické části je popsán regionální management a jeho aplikaci pro rozvoj regionu.

Úvod praktické části byl věnován socio-ekonomické analýze Plzeňského kraje. Na základě výsledků SWOT analýzy byly identifikovány přednosti i nedostatky Plzeňského kraje. Následně byli definováni stakeholdeři ovlivňující rozvoj regionu a popsáni regionální aktéři, kteří ve vybraném území působí.

Pro účely druhé části práce byly stanoveny následující hypotézy: „Domnívám se, že investiční pobídky nejsou pro MSP vhodným nástrojem veřejné podpory. Zároveň význam investičních pobídek pro MSP na tvorbu nových pracovních míst je minimální.“ V případě analýzy OPPI byla stanovena následující hypotéza: „MSP v Plzeňském kraji nevyužívají dostatečně efektivně možnosti čerpání OPPI v porovnání s ostatními kraji ČR.“ Z praktické části vyplynul závěr, že malé a střední podniky využívají investiční pobídky ve velmi omezeném rozsahu. Tento trend neplatí pouze pro Plzeňský kraj, ale pro celou Českou republiku. Hlavní překážkou čerpání investičních pobídek MSP je minimální nutná výše investice.

Dále hypotéza řešila vliv investičních pobídek a OPPI na tvorbu nových pracovních míst MSP. V letech 2007 - 2015 vytvořily MSP čerpající investiční pobídku v Plzeňském kraji pouze 55 pracovních míst. OPPI vygeneroval ve stejném období 1311 pracovních míst. Přínos investičních pobídek z hlediska tvorby pracovních míst MSP je tedy minimální.

Následoval popis jednotlivých programů zahrnutých do OPPI a jejich porovnání z hlediska počtu projektů a objemu vyplacené dotace. Jednotlivé programy byly detailně analyzovány z hlediska původní přislíbené výše dotace oproti reálně vyplacené částce. Nejvyšší objem dotace byl pro MSP na území Plzeňského kraje vyplacen v programu Nemovitosti a to ve výši 679 977 746 Kč. Tato částka tvořila 30,8 % z celkové částky všech vyplacených dotací pro MSP v OPPI v letech 2007 – 2015 v kraji. Program Nemovitosti byl také z hlediska úspěšnosti vyčerpání schválené částky s 94,39 % nejúspěšnějším programem. Mezi další úspěšně čerpané programy patřily Technologie a Inovace. Na základě provedené analýzy OPPI v letech 2007 - 2015 bylo zjištěno, že MSP v Plzeňském kraji nebyly v čerpání dotačních prostředků v programu OPPI příliš úspěšné. Čerpání MSP ve vybraném kraji bylo podrobena meziregionální komparaci. V rámci celorepublikového srovnání se výsledky podniků z Plzeňského kraje pohybují hluboko pod průměrem. Tímto byla potvrzena poslední hypotéza, zabývající se čerpáním OPPI v Plzeňském kraji.

Možnou příčinou této skutečnosti může být nedostatečná informovanost podnikatelských subjektů o prostředcích, které je možné uplatnit na rozšíření, inovaci a vyšší konkurenceschopnost firem působících primárně ve zpracovatelském průmyslu.

Návrhová část práce obsahuje doporučení a nástroje, které mohou posílit čerpání dotačních prostředků v aktuálním období v programu OPPIK a zvýšit konkurenceschopnost a rozvoj regionu. Nástrojem, který povede k posílení propagace dotací, může být mj. vznik regionální platformy. Do této platformy byly na základě provedené analýzy vybrány relevantní subjekty, které v kraji působí. Činnost platformy by netvořila pouhá propagace OPPIK, ale jednalo by se o řízenou kooperaci regionálních partnerů v dalších aktivitách (společné plánování seminářů, workshopů, vzájemná propagace jednotlivých subjektů a jejich služeb). Vznik platformy podpoří nejen rozvoj podniků a podnikatelského prostředí, ale přispěje k rozvoji celého regionu.

Další navrhované opatření řeší nevyváženost koncentrace obyvatel a průmyslu v okresech mimo Plzeň-město. Obce a města v ostatních okresech mohou přilákat nové podnikatelské subjekty a navýšit počty volných pracovních míst za pomoci regionálních investičních pobídek.

Regionální investiční pobídky byly aplikovány již ve městě Kraslice. V rámci návrhové části byly modifikovány pro potřeby Plzeňského kraje. Město Plzeň a jeho bezprostřední okolí je z hlediska nabídky volných ploch téměř vyčerpáno. Regionální investiční pobídky by byly vhodným nástrojem pro řešení nerovnoměrné koncentrace podniků v kraji. Další podpůrnou aktivitou v této oblasti může být vznik nové průmyslové zóny. Financování této činnosti by mohlo být prostřednictvím dotačního programu *Podpora podnikatelských nemovitostí a infrastruktury*, který má v gesci Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR.

Vhodnou aktivitou pro další rozvoj MSP jsou i Kreativní vouchery. Tyto vouchery by podpořily spolupráci podniků a kreativců. Město Plzeň je pro rok 2015 Evropským hlavním městem kultury, je tedy pravděpodobné, že aktivita by byla mezi podnikatelskými subjekty pozitivně přijímána.

Poslední návrhové opatření se týká problematiky kvalifikované pracovní síly. V práci jsou popsány již probíhající aktivity, které usilují o podporu této problematiky. Novou možnost

podpory by mohl představovat dotační program, který podpoří vybudování středisek odborného praktického výcviku přímo ve firmách. Studenti tak během výuky získají praktické zkušenosti, pracovní návyky, ale také vazbu na konkrétního zaměstnavatele.

Celá práce měla poukázat na možnosti rozvoje regionu Plzeňský kraj. Stanovené hypotézy byly potvrzeny, což znamená, že je zde stále prostor pro další rozvoj nástrojů podpory a jejich lepší využití. Právě efektivnější čerpání dotačních prostředků povede ke zlepšení kvality života všech obyvatel. V závěru práce byly představeny možnosti rozvoje regionu a podnikatelského prostředí v Plzeňském kraji.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

BLAŽEK, Jiří a UHLÍŘ, David. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Vyd. 2., přeprac. a rozš. Praha: Karolinum, 2011. 342 s. ISBN 978-80-246-1974-3.

WOKOUN, René et al. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

WOKOUN, René. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2003. 326 s. ISBN 80-245-0517-7.

WOKOUN, René a kol. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007. 244 s. ISBN 978-80-245-1301-0.

WOKOUN, R., MATES, P. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, 2006. 351 s. ISBN 80-7201-608-3.

ŽÍTEK, Vladimír. *Regionální ekonomie a politika*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 170 s. Distanční studijní opora. ISBN 80-210-3478-5.

KREJČÍ, T., KLUSÁČEK, P., KONEČNÝ, O., RUDA, A. *Regionální rozvoj: teorie, aplikace, regionalizace*. Praha, 2010. ISBN 978-80-7375.

MAIER, Karel a kol. *Udržitelný rozvoj území*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. 253 s. ISBN 978-80-247-4198-7.

MATOUŠKOVÁ, Zdeňka. *Regionální a municipální ekonomika*. Vyd. 1. V Praze: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2000. 156 s. ISBN 80-245-0061-2.

LACINA, Karel. *Regionální rozvoj a veřejná správa*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007. 69 s. ISBN 978-80-86754-74-1.

STEJSKAL, Jan. *Regionální politika a její nástroje*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 212 s. ISBN 978-80-7367-588-2.

MALINOVSKÝ, J., SUCHÁČEK, J. *Velký anglicko-český slovník regionálního rozvoje a regionální politiky EU*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2008.

Viturka, Milan a kol. *Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 227 s. ISBN 978-80-247-3638-9.

Zákon

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů*. 3. 2. 2012. ISSN 1211-1244

Zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách a o změně některých zákonů (zákon o investičních pobídkách). In: *Sbírka zákonů*. 24. 2. 2000. ISSN 1211-1244

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*. 29. 6. 2000. ISSN 1211-1244

Elektronické zdroje

MMR: *Politika územního rozvoje České republiky*. [online]. [cit. 2015-09-01]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Stavebni-rad-a-bytova-politika/Uzemni-planovani-a-stavebni-rad/Koncepce-Strategie/Politika-uzemniho-rozvoje-Ceske-republiky>

ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY: *Regionální politika 2014-2020*. [online]. [cit. 2015-09-11]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9197/sekce/regionalni-politika-2014-2020/>

MMR: *Programy pro programové období 2014-2020*. [online]. [cit. 2015-09-11]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>

POSTRANECKÝ, Josef. *REGIONÁLNÍ POLITIKA A REGIONÁLNÍ ROZVOJ V ČESKÉ REPUBLICE* [online]. [cit. 2015-09-02]. Dostupné z: http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2010/2010-05/03_regionalni.pdf

MMR: *Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020*. [online]. 2013 [cit. 2015-09-13]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-CR-2014-2020>

MMR: *Regionální politika*. [online]. [cit. 2015-09-13]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika>

JEŽEK, Jiří. *REGIONÁLNÍ MANAGEMENT JAKO NÁSTROJ REGIONÁLNÍHO PLÁNOVÁNÍ* [online]. [cit. 2015-10-02]. Dostupné z: http://alkut.cz/regrozvoj/jezek_reg_man_1.pdf

ÚTVAR KONCEPCE A ROZVOJE MĚSTA PLZNĚ: *Základní údaje a organizační struktura*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://ukr.plzen.eu/cz/o-nas/zakladni-udaje-a-organizacni-struktura/>

ÚTVAR KOORDINACE EVROPSKÝCH PROJEKTŮ MĚSTA PLZNĚ, P. O: *O nás*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.ukep.eu/content/view/151/38/>

PLZEŇSKÝ KRAJ: *Odbor regionálního rozvoje*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/eos/orgstrukt/005002001013>

REGIONÁLNÍ HOSPODÁŘSKÁ KOMORA PLZEŇSKÉHO KRAJE: *Regionální hospodářská komora Plzeňského kraje* [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.rhkpk.cz/>

OKRESNÍ HOSPODÁŘSKÁ KOMORA DOMAŽLICE: *Okresní hospodářská komora Domažlice* [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.ohkdomazlice.cz/index.php>

OKRESNÍ HOSPODÁŘSKÁ KOMORA KLATOVY: *Poslání OHK Klatovy*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.ohkklatovy.cz/o-nas-2/poslani-ohk-klatovy/>

OKRESNÍ HOSPODÁŘSKÁ KOMORA PLZEŇ – JIH: *Program*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.ohkplzen-jih.cz/o-nas/program/>

OKRESNÍ HOSPODÁŘSKÁ KOMORA PLZEŇSKO: *O komoře*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.ohkplzensko.cz/o-komore/uvodem.aspx>

AGENTURA PRO PODPORU PODNIKÁNÍ A INVESTIC CZECHINVEST: *O CzechInvestu*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/o-czechinvestu>

REGIONÁLNÍ ROZVOJOVÁ AGENTURA PLZEŇSKÉHO KRAJE, O. P. S: *O nás*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: http://www.rra-pk.cz/130-o_nas

ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI JIHOZÁPAD: *Regionální rada*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.rr-jihozapad.cz/?menu=rop-jihozapad&art=regionalni-rada>

BIC PLZEŇ, SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM: *O nás*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.bic.cz/o-nas/>

OBCHODNÍ A PRŮMYSLOVÁ KOMORA REGENSBURG PRO HORNÍ FALC/KELHEIM: *O nás*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.ahk-plzen.cz/cz/o-nas/>

PRŮMYSLOVÁ A OBCHODNÍ KOMORA DOLNÍHO BAVORSKA: *Über uns*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <https://www.ihk-niederbayern.de/ueber-uns/>

ČMZRB, A. S.: *Kdo jsme*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.cmzrb.cz/o-bance/kdo-jsme>

EGAP, A. S.: *O společnosti*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.egap.cz/o-spolecnosti/index.php>

ČESKÁ AGENTURA NA PODPORU OBCHODU CZECHTRADE: *Představení CzechTrade*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.czechtrade.cz/o-czechtrade/predstaveni/>

SPD: *O nás*. [online]. [cit. 2015-09-18]. Dostupné z: <http://www.spcr.cz/o-nas>

CENTRUM INVESTIC, ROZVOJE A INOVACÍ: *Platforma investic, rozvoje a inovací Královéhradeckého kraje* [online]. [cit. 2015-11-02]. Dostupné z: <http://www.cirihk.cz/piri.html>

JIC: *JIC KREATIVNÍ VOUCHER* [online]. [cit. 2015-11-10]. Dostupné z: <https://www.jic.cz/kreativni-voucher/>

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č. 1.....	26
Tabulka č. 2.....	40
Tabulka č. 3.....	40
Tabulka č. 4.....	41
Tabulka č. 5.....	42
Tabulka č. 6.....	43
Tabulka č. 7.....	73
Tabulka č. 8.....	74
Tabulka č. 9.....	76
Graf č. 1	51
Graf č. 2	52
Graf č. 3	52
Graf č. 4	53
Graf č. 5	57
Graf č. 6	58
Graf č. 7	58
Graf č. 8	59
Graf č. 9	59
Graf č. 10	60
Graf č. 11	61
Graf č. 12	61
Graf č. 13	62
Graf č. 14	62
Graf č. 15	63
Graf č. 16	64
Graf č. 17	64
Graf č. 18	65
Graf č. 19	65
Graf č. 20	66
Graf č. 21	66

Graf č. 22	67
Graf č. 23	68
Graf č. 24	68
Graf č. 25	69
Graf č. 26	69
Graf č. 27	70
Graf č. 28	71
Graf č. 29	72
Graf č. 30	72
Graf č. 31	75
Graf č. 32	75
Graf č. 33	78

Přílohy

Příloha č. 1



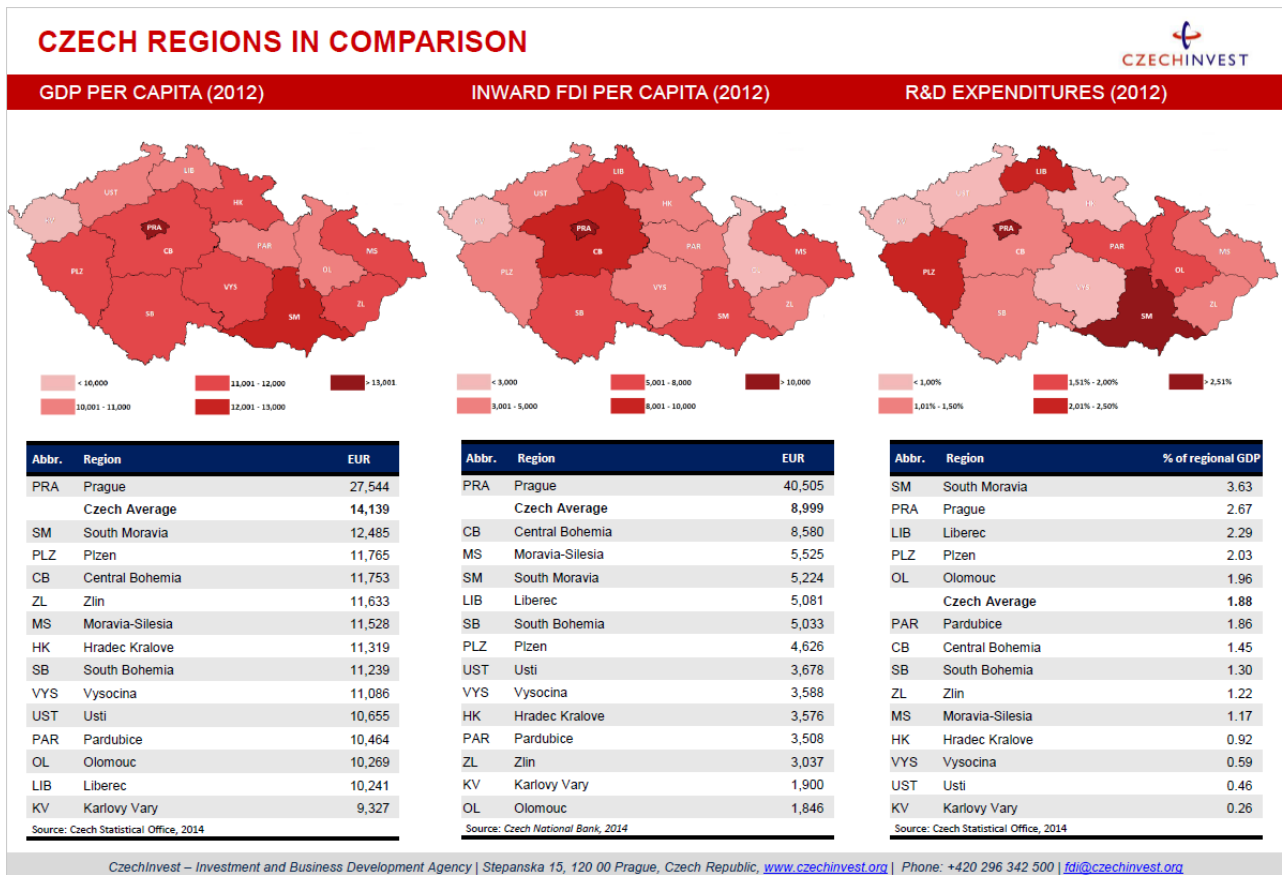
Zdroj: Strukturální fondy, <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>

Příloha č. 2

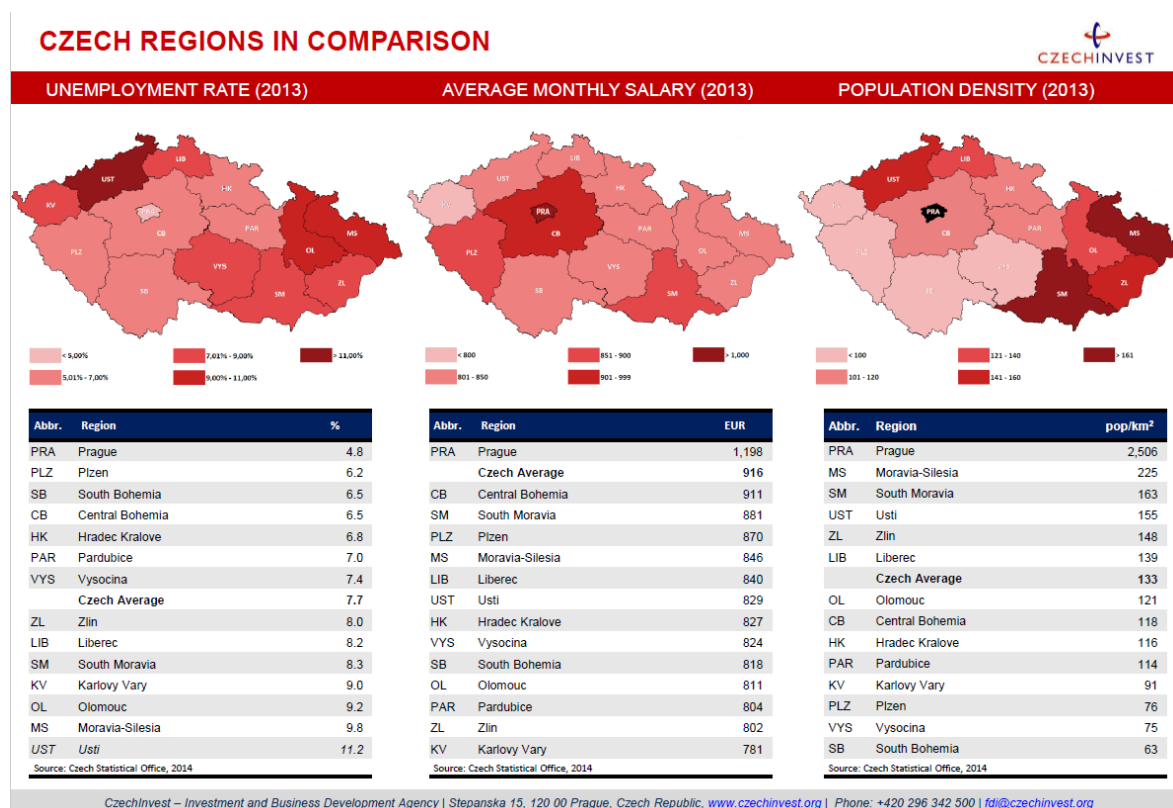
Geografická mapa Plzeňského kraje
Geographical map of the Plzeňský Region



Zdroj: ČSÚ



Zdroj: CzechInvest, www.czechinvest.org



Zdroj: CzechInvest, www.czechinvest.org

Příloha č. 5 Harmonogram jednotlivých výzev

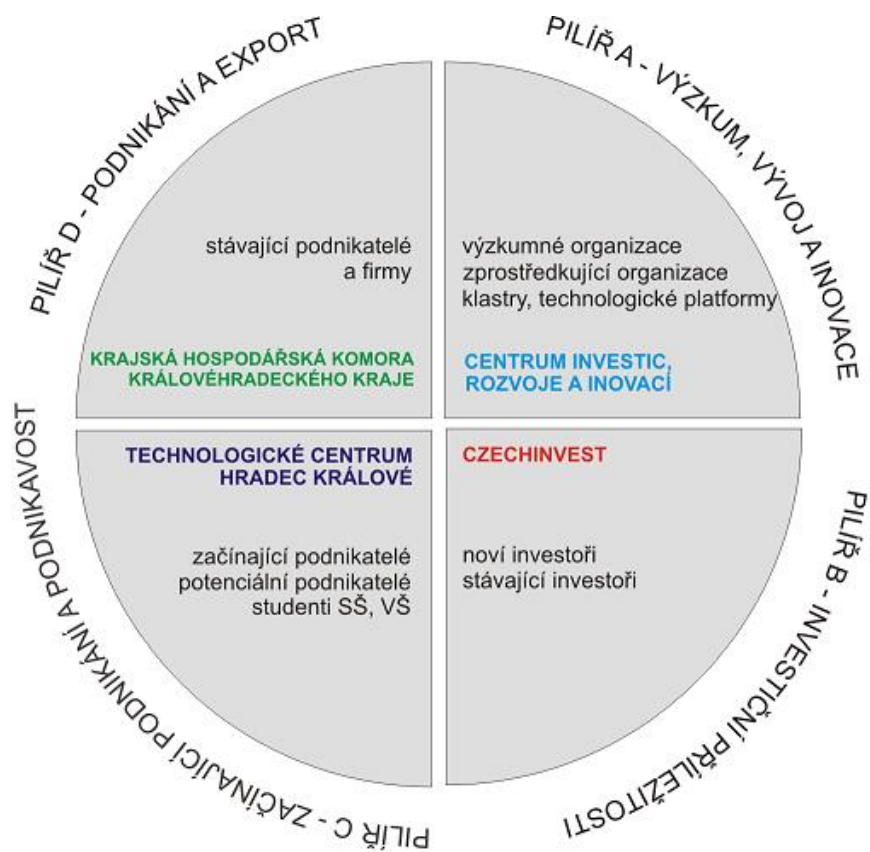
Program	Termín podávání registračních žádostí	Termín podávání plných žádostí	Příjemci
Potenciál – Výzva I	1. 6. – 31. 12. 2007	1. 8. 2007 – 31. 1. 2008	MSP
Potenciál – Výzva II	3. 3. 2008 – 30. 9. 2009	15. 7. 2008 – 30. 11. 2009	MSP i VP
Potenciál – Výzva III	26. 2. 2010 - 30. 9. 2011	27. 4. 2010 - 30. 11. 2011	MSP i VP
Potenciál – Výzva III, 1. prodloužení	13. 8. 2012 – 17. 10. 2012	17. 9. 2012 – 16. 11. 2012	MSP i VP
Potenciál – Výzva III, 2. prodloužení	10. 6. 2014 – 10. 7. 2014	10. 6. 2014 – 19. 8. 2014	MSP i VP
Inovace – Výzva I	1. 6. 2007 – 30. 9. 2007	1. 9. 2007 – 30. 11. 2007	MSP
Inovace – Výzva II	11. 7. 2008 - 30. 9. 2008	3. 10. 2008 - 31. 12. 2008	MSP i VP
Inovace – Výzva III	15. 4. 2009 - 30. 6. 2009	1. 7. 2009 - 31. 12. 2009	MSP i VP
Inovace – Výzva IV	1. 5. 2010 - 30. 9. 2010	1. 7. 2010 - 31. 1. 2011	MSP i VP
Inovace – Výzva IV, 1. prodloužení	3. 11. 2011 – 20. 1. 2012	21. 11. 2011 – 29. 2. 2012	MSP i VP
Inovace – Výzva IV, 2. prodloužení	8. 3. 2013 - 22. 3. 2013	8. 4. 2013 - 22. 5. 2013	MSP i VP
Inovace – Výzva IV, 3. prodloužení	11. 11. 2013 - 22. 11. 2013	11. 11. 2013 - 31. 1. 2014	MSP i VP
Inovace – Projekty na ochranu práv průmyslového vlastnictví – Výzva I	3. 3. 2008 – 30. 4. 2009	9. 9. 2008 – 31. 7. 2009	MSP, FO, VVO ¹ , VŠ
Inovace – Projekty na ochranu práv průmyslového vlastnictví – Výzva II	1. 6. 2009 - 31. 5. 2011	1. 7. 2009 - 31. 8. 2011	MSP, FO, VVO, VŠ
Inovace – Projekty na ochranu práv průmyslového vlastnictví – Výzva II, 1. prodloužení	1. 9. 2011 - 30. 9. 2012	1. 9. 2011 - 4. 1. 2013	MSP, FO, VVO, VŠ
ICT v podnicích – Výzva I	1. 6. 2007 - 30. 9. 2007	1. 9. 2007 do 29. 12. 2007	MSP
ICT v podnicích – Výzva II	11. 7. 2008 – 28. 2. 2009	3. 10. 2008 – 31. 5. 2009	MSP
ICT v podnicích – Výzva III	01. 01. 2010 – 15. 10. 2010	8. 03. 2010 – 15. 02. 2011	MSP
ICT v podnicích – Výzva III, 1. prodloužení	16. 01. 2012 – 17. 02. 2012	1. 02. 2012 – 15. 05. 2012	MSP
ICT a strategické služby – Výzva I	3. 3. 2008 - 30. 6. 2008	11. 7. 2008 - 31. 10. 2008	MSP i VP

ICT a strategické služby – Výzva II	2. 3. 2009 - 2. 10. 2009	1. 5. 2009 - 15. 1. 2010	MSP i VP
ICT a strategické služby – Výzva III	15. 4. 2010 – 15. 10. 2010	15. 5. 2010 – 1. 2. 2011	MSP i VP
ICT a strategické služby – Výzva III, 1. prodloužení	1. 10. 2011 – 15. 1. 2012	1. 11. 2011 – 21. 3. 2012	MSP i VP
ICT a strategické služby – Výzva III, 2. prodloužení	6. 11. 2013 – 17. 12. 2013	6. 11. 2013 – 7. 2. 2014	MSP i VP
Prosperita – Výzva I	9. 9. 2008 – 31. 7. 2009	9. 12. 2008 – 31. 12. 2009	MSP i VP, VŠ a VVO
Prosperita – Výzva II	1. 11. 2009 - 30. 6. 2010	1. 1. 2010 – 31. 12. 2010	MSP i VP, VŠ a VVO
Prosperita – Výzva II, 1. prodloužení	1. 4. 2011 - 30. 9. 2011	1. 6. 2011 – 15. 3. 2012	MSP i VP, VŠ a VVO
Rozvoj – Výzva I	1. 3. 2007 do 31. 5. 2007	do 31. 7. 2007	MSP
Rozvoj – Výzva II	15. 4. 2009 – 15. 7. 2009	15. 6. 2009 – 15. 9. 2009	MSP
Rozvoj – Výzva III	1. 5. 2010 – 1. 8. 2010	1. 7. 2010 – 15. 10. 2010	MSP
Rozvoj – Výzva III, 1. prodloužení	11. 4. 2012 – 17. 4. 2012	18. 4. 2012 – 30. 6. 2012	MSP
Rozvoj – Výzva III, 2. prodloužení	4. 11. 2013 – 16. 12. 2013	4. 11. 2013– 20. 1. 2014	MSP
Rozvoj – Výzva III, 3. prodloužení	16. 6. 2014 – 16. 7. 2014	16. 6. 2014 – 1. 9. 2014	MSP
Rozvoj – Výzva III, 4. prodloužení	17. 8. 2015 – 15. 9. 2015	17. 8. 2015 – 19. 10. 2015	MSP
Školící střediska – Výzva I	3. 3. 2008 - 31. 8. 2009	1. 7. 2008 – 30. 9. 2009	MSP i VP
Školící střediska – Výzva II	1. 11. 2009 – 31. 5. 2010	1. 1. 2010 – 30. 6. 2010	MSP i VP
Školící střediska – Výzva II, 1. prodloužení	1. 6. 2011 – 15. 3. 2012	1. 7. 2011–15. 6. 2012	MSP i VP
Marketing – Výzva I	1. 3. 2007 – 31. 12. 2007	do 1 měsíce po potvrzení úspěšné RŽ	MSP
Marketing – Výzva II	1. 3. 2010 - 30. 6. 2010	1. 5. 2010 - 31. 10. 2010	MSP
Marketing – Výzva II, 1. prodloužení	1. 7. 2011 – 15. 10. 2011	1. 8. 2011 – 30. 11. 2011	MSP
Marketing – Výzva II, 2. prodloužení	2. 5. 2012 – 31. 7. 2012	1. 6. 2012 – 14. 9. 2012	MSP
Nemovitosti – Výzva I	1. 4. 2008 – 15. 9. 2008	do 10 měsíců od data přijatelnosti nebo od data zahájení příjmu plných žádostí (9. 9. 2008)	MSP, VP, ÚSC ²
Nemovitosti – Výzva II	1. 9. 2009 – 31. 3. 2010	do 10 měsíců od data přijatelnosti nebo od data zahájení příjmu plných žádostí (1. 1. 2010)	MSP, VP, ÚSC
	11. 6. 2012 – 31. 7. 2012		

Nemovitosti – Výzva II, 1. prodloužení		do 4 měsíců od data přijatelnosti nebo od data zahájení příjmu plných žádostí (1. 8. 2012)	MSP, VP, ÚSC
Poradenství – Výzva I	1. 10. 2008 – 28. 2. 2009	1. 1. 2009 – 31. 7. 2009	MSP
Poradenství – Výzva I, 1. prodloužení	8. 10. 2010 - 31.1 2011	1. 12. 2010 - 31. 3 2011	MSP
Poradenství – Výzva I, 2. prodloužení	1. 7. 2011 - 14. 10. 2011	1. 8. 2011 - 9. 12. 2011	MSP
Eko-energie – Výzva I	1. 6. 2007 - 31. 7. 2007	1. 11. 2007 - 29. 2. 2008	MSP
Eko-energie – Výzva II	14. 11. 2008 – 28. 2. 2009	20. 1. 2009 – 14. 6. 2009	MSP i VP
Eko-energie – Výzva III	1. 3. 2010 – 30. 6. 2010	1. 5. 2010 – 30. 9. 2010	MSP i VP
Eko-energie – Výzva III, 1. prodloužení	Projekty z oblasti OZE: 21. 5. 2012 – 15. 6. 2012	9. 7. 2012 – 31. 10. 2012	MSP i VP
	Projekty z oblasti Úspor energie: 27. 6. 2012 – 4. 7. 2012.		
Spolupráce – Technologické platformy – Výzva I	11. 7. 2008 – 1. 10. 2008	3. 10. 2008 – 31. 12. 2008	Občanská sdružení, zájmová sdružení PO
Spolupráce – Technologické platformy – Výzva II	1. 6. 2009 – 1. 10. 2009	1. 9. 2009 – 30. 11. 2009	Občanská sdružení, zájmová sdružení PO
Spolupráce – Technologické platformy – Výzva II, 1. prodloužení	2. 4. 2012 – 15. 6. 2012	1. 6. 2012 – 31. 8. 2012	Občanská sdružení, zájmová sdružení PO
Spolupráce – Klastry – Výzva I	1. 10. 2008 – 28. 2. 2009	14. 11. 2008 – 30. 4. 2009	Klastry
Spolupráce – Klastry – Výzva II	1. 3. 2010 – 30. 5. 2010	1. 5. 2010 – 30. 9. 2010	Klastry
Spolupráce – Klastry – Výzva II, 1. prodloužení	20. 1. 2012 – 30. 3. 2012	1. 4. 2012 – 29. 6. 2012	Klastry

Zdroj: CzechInvest, www.czechinvest.org

Příloha č. 6



Zdroj: CIRI, <http://www.cirihk.cz/piri.html>



1. PROČ KREATIVNÍ VOUCHERY?

Kreativci pomáhají jihomoravským firmám zlepšit produkty i komunikaci se zákazníky.



2. KREATIVNÍ GALERIE

Do projektu se mohou zapojit profesionálové působící na jižní Moravě s minimálně 5 lety zkušeností.



3. REGISTRACE FIREM

Firma se zaregistruje na webu JIC a vybere si kreativce pro spolupráci.



4. WORKSHOP

Na povinném workshopu se firma dozví, jak efektivně komunikovat s kreativci.



5. NÁVRH SPOLUPRÁCE

K žádosti o voucher firma přiloží návrh spolupráce, který vypracovala s kreativcem.



6. PŘIDĚLENÍ VOUCHERU

Mezi firmy rozdělíme až 4 miliony. O příjemcích voucheru může rozhodnout losování.



7. REALIZACE SPOLUPRÁCE

Firmy a kreativci mají 6 měsíců na to, aby zrealizovali domluvenou spolupráci.



8. PROPLACENÍ VOUCHERU

Po skončení spolupráce a dodání potřebných dokumentů JIC firmě zpětně proplatí voucher.